

1082

Ag Maoiniú Tithíocht Shóisialta le 35 Bliana Anuas

Aistear Eisceachtúil

Tá an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta (GAT) ag ceiliúradh 35 bliana ar an bhfód i mbliana, gníomhaireacht a bunaíodh i mí Feabhra 1982. Ar dtús, níor chuireamar ach iasachtaí ioncambhainteacha ar fáil, ach anois tá raon leathan de tháirgí airgeadais á soláthar againn agus seasann ár leabhar iasachtaí ag beagnach €4 bhilliún - tá ár samhail ghnó athraithe ó bhonn.

Ba mhaith linn ár mbuíochas ó chroí a ghabháil leosan a d'oibrigh linn agus a thacaigh le GAT i gcaitheamh na gcúig bliana is tríocha sin, ag cuidiú linn tithíocht ardchaighdeán a sholáthar dóibhsean is mó atá ina gátar.

Clár Ábhair

1. Athbhreithniú Gnó

Buaicphointí 2016	02
Litir an Chathaoirligh	06
Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh	08
An Bord Stiúrthóirí	12
Ár Straitéis	16
An Fhoireann Bhainistíochta	20
Forbairtí Tithíochta	21
Inbhuanaitheacht agus Seirbhís do Chustaiméirí	25

2. Rialachas

Tuairisc na Stiúrthóirí	30
Rialachas Corparáideach	35
Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Riosca	41

3. Ráitis Airgeadais

Tuairisc an Iniúcháora Neamhspleáigh	47
Ráitis Airgeadais	50
Nótaí ag gabháil leis na Ráitis Airgeadais	55

4. Faisnéis Eile

Faisnéis Chorporáideach	88
-------------------------	----

Buaicphointí 2016

ag soláthar
luach maith dár
gcustaiméirí

Leabhar Iasachtaí

€3.75bn

iasacht gan aisíoc, ar iasachtaí iad le húdaráis áitiúla agus le comhlachtaí ceadaithe tithíochta (CTCanna)

Maoiniú le haghaidh Tithe Nua

1,740

1,740 aonad nua de thithíocht shóisialta ar faomhadh iasachtaí dóibh in 2016

Iasachtaí a Faomhadh

€260m

d'iasachtaí a faomhadh do CTCanna in 2016, ionas go bhféadfaidís tithe nua a fháil nó a fhorbairt

Brabús Oibriúcháin

€22m

de bhrabús oibriúcháin arna ghiniúint in 2016

CTCanna Deimhnithe

16

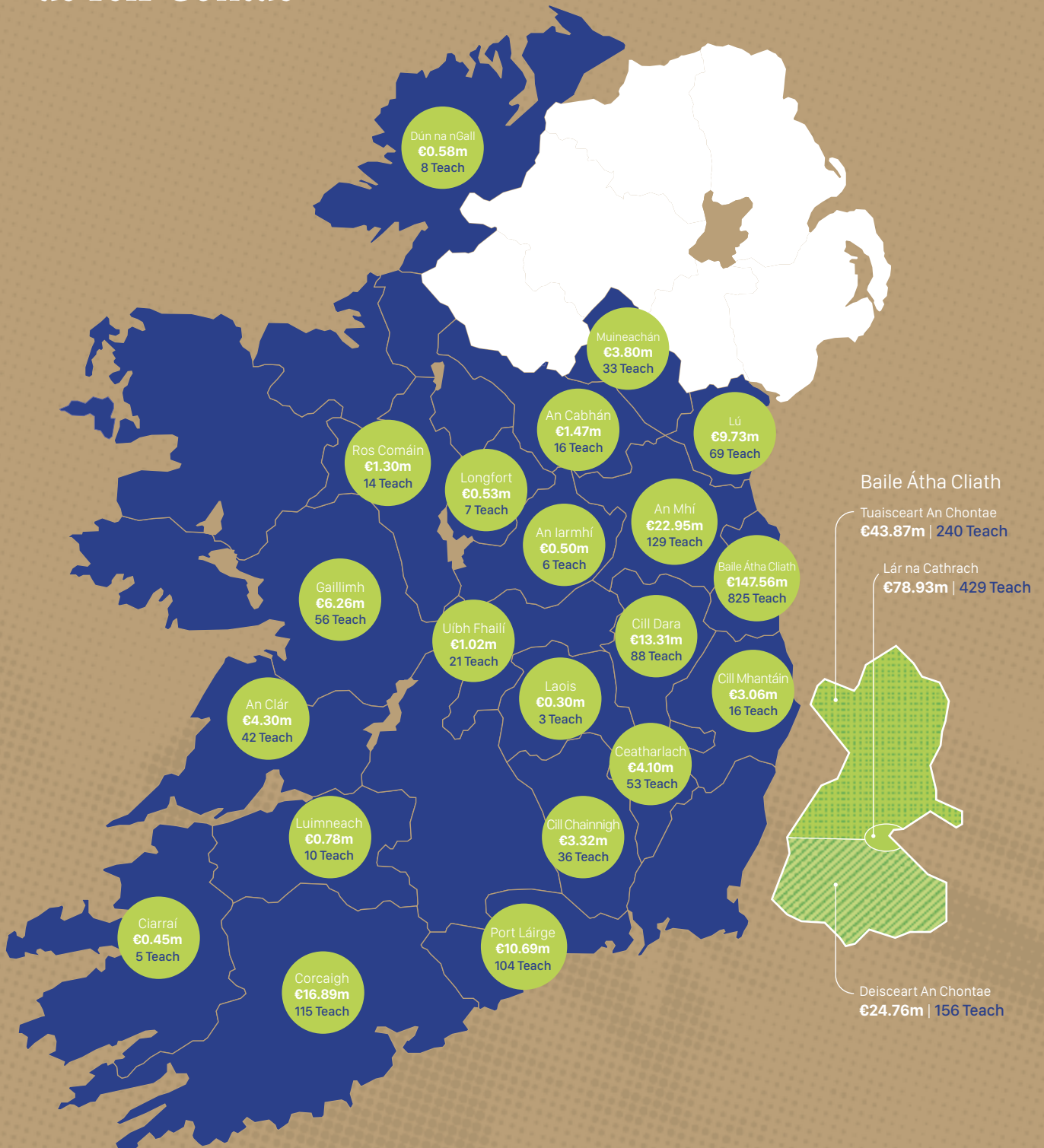
CCT anois a bhfuil an stádas 'Comhlacht Deimhnithe' acu, agus cuireann sé sin ar a gcumas cistí a fháil ar iasacht chun tithíocht shóisialta a fhorbairt

Cúlchistí Coinnithe

€150m

de chúlchistí amhail ar an 31 Nollaig 2016, méadaithe ó €128m in 2015

Iasachtaí a Faomhadh le haghaidh CTCanna in 2016 de réir Contae

Saoráid an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta

Mar gheall ar an rath a bhí ar an tsaoráid iasachta ag GAT go dtí seo leis an mBanc Eorpach Infheistíochta (BEI), a seoladh i mí na Nollag 2014, atá lántiomanta de anois maoiniú a dhéanamh ar thionscadail nua tithíochta sóisialta, d'fhógair GAT an dara conradh maoiniúcháin le BEI an 2 Márta 2017. Ag ócáid air ar fhreastal Simon Coveney, T.D., an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil, Andrew McDowell Leas-Uachtarán an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta (BEI) agus Barry O'Leary ó GAT, fógraíodh go foirmiúil an tacaíocht is mó riamh ó BEI le haghaidh na tithíochta sóisialta in Éirinn.

Faoi thionscnamh nua tá €200 milliún de mhaoiniú nua ó BEI á mheaitseáil ag GAT chun €405 mhiliún a sholáthar de mhaoiniú nua chun tacú le hinfheistiú ag comhlachtaí ceadaithe tithíochta agus údaráis áitiúla, agus iad ag forbairt agus ag uasghrádú tithíocht shóisialta.

Cuideoidh an maoiniú suntasach nua seo le GAT tacú leis an bhfosc láidir atá ann sa ghníomhaíocht nua a chonacthas in 2016 agus cuideoidh sé le soláthar leanúnach an mhaoiniúcháin ag luach an-mhaith ag ráta fadtéarmach dá chustaiméirí.

Cumhachtaí Nua Iasachtaithe

Achtaíodh reachtaíocht nua, agus tabharfar tosach feidhme don reachtaíocht sin go luath, chun cumhachtaí nua a thabhairt a thacóidh le hiasachtú a dhéanfaidh GAT le hInstitiúidí Ardoideachais (IAOanna). Tá GAT tar éis casadh le hOllscoileanna, agus ghlac sé páirt freisin i gcomhphlé leis an Roinn Oideachais agus Scileanna, leis an Roinn Tithíochta, Pleanála & Rialtais Áitiúil agus leis an Rialtas Áitiúil, agus le hionadaithe na nOllscoileanna indibhidiúla. De réir an phlé tosaigh a bhí ann meastar go mbeidh éileamh ann le haghaidh maoiniúcháin do sholáthar suas le 8,000 aonad cóiríochta do mhic léinn sa tréimhse go dtí 2020. Trí chóiríocht nua do mhic léinn a sholáthar, beifear in ann aonaid chóiríochta atá amuigh ar cíós (á soláthar faoi láthair do mhic léinn) a chur ar fáil le húsáid don tithíocht shóisialta.

Buaiteoir an Ghradaim do Chuntais Fhoilsithe

I mí na Samhna 2016 roghnaíodh Tuarascáil Bhliantúil GAT 2015 mar an buaiteoir, as measc 26 iomaitheoir sa bhabhta ceannais, don ghradam foriomlán 'Neamhbrabúis' arna reáchtáil ag Cumann Laighean na gCuntasóirí Cairte. Bhaineamar freisin an duais sa chatagóir 'Brandáil, Cumarsáid agus Margaíocht' in 2015. Is léiriú tacaíochta é an gradam mór le rá seo a fháil ar ár ndíograis i leith rialachas corparáideach agus táimid ag súil go mór tógáil ar an rath a bhí orainn go dtí seo sna blianta amach romhainn.

Litir an Chathaoirligh

Is cúis mhór áthais dom é Tuarascáil Bliantúil 2016 GAT a chur i láthair. Bunaíodh GAT i mí Feabhra 1982 ar dtús le haghaidh iasachtaí ioncambhainteacha údarás áitiúil. Tá fás suntasach tagtha air agus faoi 2016 sheas a leabhar iasachtaí ag €3.75 billiún. Chomh maith leis sin, cuirimid raon leathan seirbhísí iasachtaithe ar fáil dár gcustaiméirí, d'fhonn ár misean a bhaint amach, is é sin maoiniú le haghaidh tithíocht shóisialta a sholáthar ar luach maith ar airgead, chomh maith le tacaí tithíochta eile do theaghlaigh ar ioncam íseal.

Bhí 2016 ar an mbliain deiridh de théarma an Bhoird agus bhí na cúig bliana atá díreach imithe tharainn ar na blianta is dúshlánaí agus is spéisiúla i stair GAT. Le linn na tréimhse faoi stiúir an Bhoird deiridh, bhíodhas fós ag brath thionchar an chúlaithe eacnamaíochta. D'ainneoin na ndúshlán sin, ámh, d'éirigh le GAT foinsí nua maoiniúcháin a aimsiú le haghaidh tithíocht shóisialta trí shaoráidí iasachtaithe an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta (BEI) agus trí Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa (CEB). Chuir na saoráidí nua iasachtaithe seo ar chumas GAT airgeadas 25 bliana, ag ráta seasta, a sholáthar ag rátaí iasachtaithe an mhargaidh chomh maith le maoiniú breise suntasach do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta (CTCanna) chun tithíocht shóisialta a sholáthar.

Ag Freastal ar Riachtanais Tithíochta Sóisialta

Tá fós éileamh an-mhór ar thithíocht shóisialta, go háirithe i limistéir uirbeacha Bhaile Átha Cliath, Chorcaí, Luimneach agus na Gaillimhe. Le cúig bliana anuas, cheadaigh GAT maoiniú, do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta, de €430 milliún ionas go bhféadfaidís 3,800 aonad de thithíocht shóisialta le cur ar cíos a fháil nó a thógáil, lena n-áirítear aisfheistiú a dhéanamh ar 550 teach ionas go mbeidís tíosach ar fhuinneamh. Cé go bhfuil sé seo suntasach, agus go bhfuil an phunann

CTCanna ag fás as cuimse, ní leor é chun freastal ar an éileamh atá ag dul i méid ar thithíocht shóisialta.

Féadfaidh GAT, lena airgeadas ag ráta seasta ar luach sármhaith é, níos mó a dhéanamh agus tá plé idir é agus na húdaráis áitiúla agus an Roinn Tithíochta, Pleanála Pobail & Rialtais Áitiúil chun breathnú ar bhealaí chun dul i ngleic leis an riachtanas tithíochta, fad a choinníonn sé laistigh de shrianta airgeadais an Rialtais.

Tá an táirge a chuireann GAT ar fáil dá chustaiméirí athraithe ó bhonn le cúig bliana anuas. Bhíodh sé ina tháirge ag ráta athraitheach, go príomha, ach anois bítear in ann é a fháil ar feadh tréimhse suas le 30 bliain ag ráta seasta ag rátaí atá inchomparáide leosan in áiteanna eile sa mhargadh. Chuidigh sé seo lenár gcustaiméirí fás go suntasach, agus i bhfad níos mó tithíochta sóisialta a sholáthar ar chostas níos ísle don Státchiste.

Tá GAT lántiomanta de comhoibriú go héifeachtach le baill na n-eagraíochtaí a bhíonn i mbun tithíocht shóisialta a sholáthar chun spriocanna dúshlánacha a bhaint amach arna leagan síos ag an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil in *Rebuilding Ireland: Action Plan for Housing and Homelessness*. Tá ról suntasach i gcónaí ag GAT i gcur i bhfeidhm an phlean seo agus bíonn sé ag plé go rialta le gach eagraíocht a bhíonn i mbun tithíocht shóisialta a sholáthar. Leanfaimid orainn ag

soláthar tacaíochta, ar bhonn gníomhach do chur i bhfeidhm an phlean agus beimid ag cuidiú go fónta leis an lucht déanta beartais agus le soláthraithe tithíochta sóisialta.

Le haghaidh gach duine a bhíonn i mbun tithíocht shóisialta a sholáthar tá an fócas fós fanta ar mhéadú ar an aschur tithíochta. Foilsíodh Straitéis GAT 2020 (i mí Mheán Fómhair 2016) atá ina threophlean do na chéad cheithre bliana eile, agus tá GAT fanta tiomanta de tithe a sholáthar de réir mar atá sonraithe sa Straitéis – is é sin, ar a laghad 13,500 teach.

Rialachas Corparáideach

Tá sé riachtanach rialachas maith corparáideach a bheith ann, má táthar chun fás inbhuanaithe a bhaint amach inár ngnó, agus tá Bord GAT tiomanta de na caighdeáin is airde de dhearialachas, de chuntasacht, de thrédhearcacht agus d'ionracas a bhaint amach agus díriú ar rath inbhuanaithe GAT san fhadtéarma.

Cloíonn GAT leis an *gCód Cleachtais le haghaidh Rialachas Comhlachtaí Stáit* arna eisiúint ag an Aire Caiteachais Phoiblí & Athchóirithe i mí Lúnasa 2016 agus le gnéithe ábhartha den Chód um Chaiteachas Poiblí. Is ann don Chód leasaithe seo chun a chinntiú go mbainfidh idir chomhlachtaí tráchtála agus chomhlachtaí Stáit amach na caighdeáin is airde de rialachas corparáideach. Cuireann sé creat ar fáil do chur i bhfeidhm an chleachtais is fearr agus tá sé beartaithe leis forbairtí a áireamh i ndáil le maoirseacht, ceanglais tuairiscithe agus ceapadh Bhaill an Bhoird. De réir cheanglais an Chóid tá Comhaontú Seirbhíse i bhfeidhm ag GAT leis an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil.

Buíochas

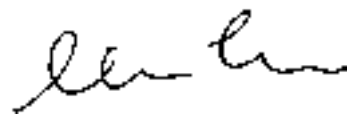
Ceapadh Bord nua go luath in 2017. Fáiltím ar ais Padraic Cafferty agus Michael Murray a athcheapadh chuig Bord GAT, ceapacháin arna ndéanamh ag an Aire Simon Coveney, agus gan amhras ár bPríomhfheidhmeannach Barry O'Leary atá fós ar an mBord. Cuirimid fáilte freisin roimh na baill nua – Emma Cunningham, Clare Curley, Brian Fitzpatrick, Aileen Hayden, William Johnston, Lianne Patterson, Derek Rafferty agus Jennifer Ward – a thosaigh ar

Bhord GAT in 2017. Táim lánchinnte de go mbainfidh siad tairbhe as a dtréimhse ar an mBord agus go mbeidh siad táirgiúil sa tréimhse sin. Ceapadh an Bord nua tar éis fógra poiblí a chur ar an suíomh gréasáin agus le tacaíocht na Seirbhíse um Cheapacháin Phoiblí, agus chuir an próiseas iomaíoch seo taithí fhairsing ar fáil don Bhord, sna hearnálacha poiblí i réimsí atá bainteach le hairgeadas, straitéis agus tithíocht.

Ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil le baill an Bhoird deiridh as an gcion luachmhar a rinne siad le cúig bliana anuas agus tá buíochas ar leith ag dul do Jackie Maguire, Príomhfheidhmeannach Chomhairle Contae na Mí a d'fhóin ar an mBord le 15 bliana anuas.

Déanann an Bord gach cinneadh mór straitéiseach agus tá sé i bhfeighil go hiomlán agus go héifeachtach cé go dtugann sé dóthain solúbthachta d'fhoireann bhainistíochta GAT an gnó a reáchtáil go héifeachtach laistigh de chreat lárnaithe tuairiscithe. Tugann gach stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin leis nó léi breithiúnas neamhspleách sna nithe a mbíonn an Bord ag plé leo, lena n-áirítear nithe a bhaineann le straitéis, feidhmíocht, acmhainní agus caighdeáin iompraíochta.

Ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil leis an bhfoireann ghairmiúil atá ag obair le GAT, gan iad ní bheadh an Bord agus GAT in ann feidhmiú. A bhuíochas lena ndíograis leanúnach cuirimid seirbhís den chéad scoth ar fáil dár gcustaiméirí agus do na comhlachtaí ceadaithe tithíochta – agus ar an gcaoi sin cinntítear go soláthraítear tithíocht shóisialta a bhfuil géarghá léi. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin lenár bpáirtithe leasmhara as a dtacaíocht agus a gcomhoibriú, lena n-áirítear Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN), ár n-iniúcháirí, ár gcomhairleoirí dlí, conraitheoirí TF agus soláthraithe eile seirbhíse.

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

27 Aibreán 2017

Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh

Is mór agam é gur lean feidhmíocht láidir GAT le linn 2016, agus brabúis thuairiscithe de €21.9 milliún (2015: €21.6 milliún) a thugann ár gcúlchistí coinnithe go dtí €150 milliún (2015: €128 milliún). Tríd is tríd, d'fhan an leabhar iasachtaí mar a bhí ag €3.7 billiún. Baineadh ár dtorthaí amach fad is a coinníodh meánráta úis athraitheach de 1.51% (2015: 1.73%) dár gcustaiméirí, atá an-iomaíoch má chuirtear é i gcomparáid le foinsí malartacha eile atá ar fáil sa mhargadh.

Bliain eachtrúil í 2016 le haghaidh GAT, mar ar ceapadh ár straitéis GAT 2020, a foilsíodh i mí Mheán Fómhair 2016. Tacaíonn an straitéis seo le *Rebuilding Ireland: an Action Plan for Housing and Homelessness and Social Housing Strategy 2020* ón Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil agus comhlánaíonn sí é. Chomh maith leis sin, cuireann sé treophlean ar fáil le haghaidh GAT go dtí 2020, agus is réamhaisnéis é le haghaidh soláthar airgeadais le haghaidh ar a laghad 13,500 teach. Is sciar suntasach é seo de na riachtanais a bhí réamh-mheasta in *Rebuilding Ireland* (47,000 teach).

Straitéis GAT 2020

Mar atá sonraithe ar leathanach 16 den Tuarascáil seo d'fhorbair foireann bhainistíochta GAT an straitéis GAT 2020 agus fuair siad ionchur agus aiseolas ó gach ball foirne agus gach páirtí leasmhar de chuid GAT ag céimeanna éagsúla den phróiseas. Bhaineamar úsáid as ár n-eolas reatha faoi riachtanais na bpáirtithe leasmhara le linn cheapadh na straitéise agus bhí plé againn ar an iliomad ócáidí le cinnteoirí tábhachtacha i soláthar tithíochta sóisialta, a bheidh bunriachtanach do chur i bhfeidhm na Straitéise. Is é toradh na hanailíse, na rannpháirtíochta agus an phlé seo gur sainaithníodh ceithre cinn de chrainn taca straitéiseacha a bhainfear amach thar an

gcéad chúig bliana eile trí thionscnaimh straitéiseacha a bhfuil beartas tosaíochta ag gabháil leo.

Beidh rath an Phlean ag brath ar roinnt gnéithe éagsúla:

- srianta caiteachais chaipitil an Rialtais;
- acmhainneacht ár gcustaiméirí an líon tithe a bhfuil gá leo a sholáthar;
- rochtain leanúnach GAT ar airgeadas iomaíoch; agus
- cur i bhfeidhm céimneach na Straitéise ag gach ball foirne GAT.

Mar gheall ar amscála iasachtaithe measta an Phlean déanfar formhór na n-iasachtaí a tharraingt anuas tar éis 2018. Tá sé seo ag teacht leis an staid reatha mar a dtógann sé tuairim is 18 mí ó cheadú iasachta go dtí cur i gcrích tí. Socraíodh na réamh-mheastacháin maidir le glaniasachtú sa Straitéis le haghaidh 2016 ag €10 milliún, agus baineadh amach an sprioc sin in 2016. Tá súil agam a bheith in ann tuairisciú ar rath leanúnach ár straitéise i m'athbhreithniú an tráth seo an bhliain seo chugainn.

Fás na Punainne CTC

Díol dóchais é gur bronnadh an stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ar chúig cinn eile de CTCanna in 2016, agus anois tá sé cinn déag de CTCanna ann leis an stádas

sin. Tá fás ar bhonn leanúnach ag teacht ar ár mbonn custaiméirí agus ar ár raon táirgí, maille leis an éileamh ar ár dtáirge c.25 bliana táirge ag 2.75% le haghaidh CTCanna – tacaithe ag saoráidí atá againn leis an mBanc Eorpach Infheistíochta (BEI) agus le Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa (CEB). Tá luach an-mhaith ar airgead ar fáil sa tairiscint seo dár gcustaiméirí agus ar an gcaoi sin is féidir leo an freastal is fearr agus is féidir leo a dhéanamh ar riachtanais an tsoláthair tithíochta sóisialta le hacmhainní finideacha.

Is cúis mhór áthais dom é gur dhúbail, nach mór, an líon iasachtaí a ceadaíodh in 2016. Cuireadh na hiasachtaí sin ar fáil ionas go bhféadfaí 1,740 teach a fháil nó a fhorbairt ag costas de €260 milliún (2015: €124 milliún). Tá na tithe seo scaipthe amach go maith ar fud na tíre, leis an dlús is airde i mBaile Átha Cliath, a dhéanann suas 47% den iomlán. Lean an treocht thar a bheith dearfach seo isteach in 2017 agus déantar níos mó iasachtaí a tharraingt anuas dá réir, de réir mar a ghluaiseann tionscadail níos mó is níos mó i dtreo a gcríochnaithe agus de réir mar a chuirtear tithe ar fáil do theaghlaigh.

Cumhachtaí nua iasachtaithe

Tabharfar tosach feidhme do reachtaíocht nua go luath chun tuilleadh cumhachtaí a thabhairt do GAT chun iasachtaí a thabhairt d'Institiúidí Ardoideachais (IAOanna). Ón méid atá le tuiscint faoi láthair ó na hOllscoileanna tá seans go mbeidh éileamh ann ar an maoiniú le go ndéanfaí 8,000 aonad cóiríochta a sholáthar do mhic léinn thar an gcéad cheithre bliana eile.

Is deis iontach na cumhachtaí breise seo do GAT cur níos mó le soláthar na tithíochta sóisialta, agus fairsingiú agus éagsúlú a dhéanamh ar ár bpunann custaiméirí.

Riosca agus Rialachas

Déanann an Bord maoirseacht agus bainistiú cúramach ar riosca agus ar airgead tuillte, agus cuireann sé a ráta úis in oiriúint más gá chun a chinntiú gur leor iad na torthaí chun cúlchistí ag an leibhéal riachtanach a ghiniúint.

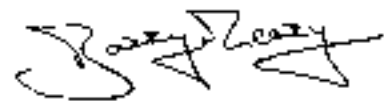
Tá achoimre maidir leis na rioscaí airgeadais suntasacha agus an méid atá GAT nochta do rioscaí i ndáil le sócmhainní, dliteanais agus ionstraimí airgeadais, le fáil i Nóta 20 ag gabháil leis na Ráitis Airgeadais, maille leis na cuspóirí bainistithe riosca agus na beartaí atá in úsáid.

Is cúis áthais dom é freisin a thuairisciú go raibh sé d'onóir ag GAT an gradam a bhuachan sa chatagóir 'Neamhbhrabúis' ag Gradam Cuntais Fhoilsithe Chumann Laighean na gCuntasóirí Cairte le haghaidh ár Ráiteas Airgeadais 2015. Is aitheantas é an gradam seo ar ár ndíograis i leith an Rialachais Chorpáraidigh agus ba mhaith liom tréaslú lenár gCeann Airgeadais, Tom Conroy agus lena fhoireann airgeadais as an obair éachtach a rinne siad sa réimse seo.

An Bord agus an Cathaoirleach

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le mo chomhbhaill Bhoird as an dianobair a rinne siad le cúig bliana anuas le linn théarma an Bhoird deiridh, agus cuirim fáilte is fiche roimh na baill nua de Bhord GAT. Mo bhuíochas ó chroí freisin lenár gCathaoirleach, an tOllamh Michelle Norris, as an méid a thacaigh sí liomsa i mo phost mar Phríomhfheidhmeannach, agus mar Chathaoirleach ar Bhord Ilchineálach spéisiúil. Táim thar a bheith sásta gur athcheapadh an tOllamh Norris mar Chathaoirleach le haghaidh téarma 5 bliana eile agus táim ag tnúth go mór leanúint lenár gcaidreamh sármhaith oibre. Lena chéile, táim deimhin de gur féidir linn táirgí nua nuálacha a chur ar fáil dár gcustaiméirí.

Le linn na bliana d'imigh duine dár gcomhghleacaithe is faide téarma, Ursula Ellis, ar scor tar éis 27 mbliana seirbhíse. Ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil le hUrsula as an tsárobair a rinne sí le GAT agus guím gach rath, beatha agus sláinte uirthi.

Barry O'Leary

Príomhfheidhmeannach

30 Márta 2017

Bunaithe chun maoiniú a sholáthar
d'iasachtaí ioncambhainteacha
údarás áitiúil

1982

D'eisigh GAT an
chéad bhanna poiblí

1983

1986

Cuireadh deireadh leis an scéim iasachtaí ioncambhainteacha, tar éis €403m a chur ar fáil le haghaidh 15,500 morgáiste.

Rinne maoiniú ar gach feidhm tithíochta de chuid na n-údarás áitiúil agus ardaíodh an teorainn iasachtaithe chuig €1.9 billiún

1992

An Bord Stiúrthóirí

An tOllamh Michelle Norris Cathaoirleach

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í ar dtús i mí Feabhra 2012, agus athcheapadh í i mí Eanáir 2017 mar Chathaoirleach agus mar bhall Bord neamhfheidhmiúcháin (ex-officio).

Ballraíocht ar choistí*

An Coiste Creidmheasa.

Taithí Ghairme

Ceann Scoile i Scoil an Pholasáí Shóisialta, na hOibre Sóisialta agus na Córa Sóisialta UCD. Tá spéiseanna teagaisc agus taighde Michelle dírithe ar pholasaí tithíochta agus athghiniúint uirbeach. Le linn a gairme bhí sí i gceannas nó ghlac sí páirt i 20 tionscadal taighde agus tá sí tar éis breis is 100 foilseachán a eisiúint ar thorthaí an taighde sin. Foilsíodh a leabhar is déanaí in 2016, leabhar dar teideal *Property, Family and the Irish Welfare State* (Palgrave Macmillan).

Barry O'Leary Príomhfheidhmeannach

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é ar dtús i mí Lúnasa 2013 agus athcheapadh é i mí Eanáir 2017 mar Bhall boird (ex-officio).

Ballraíocht ar choistí*

An Coiste Creidmheasa.

Taithí Ghairme

Is cuntasóir é Barry, agus baineann a réimsí taithí le dócmhainneacht. D'oibrigh sé cheana leis na Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Ó 1998 i leith d'oibrigh Barry leis an nGníomhaireacht Airgeadais Tithíochta mar Rialtóir airgeadais/Rúnaí na Cuideachta agus mar Cheann Cistíochta. Ceapadh Barry in Phríomhfheidhmeannach i mí Mheán Fómhair 2012.

Padraic Cafferty Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é ar dtús i mí Márta 2012 agus athcheapadh é i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

An Coiste Iníúcháireachta & Riosca agus an Coiste Creidmheasa.

Taithí Ghairme

Is Bunaitheoir agus Cathaoirleach é ar Datascan, tá sé ina chathaoirleach ar Northwood Technology Ltd. agus ina Úinéir ag Ionad Gnó Westpoint agus Ionad Gnó Sigmund, Glas Naíon, Baile Átha Cliath. Tá Padraic ina bhall den Institute of Directors agus ina Iar-Uachtarán ar an Irish Security Industry Association.

Emma Cunningham Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird (ex officio).

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Tá sí ina Príomhoifigeach i Rannán Baincéireachta na Roinne Airgeadais, agus bíonn sí ag déileáil le raon saincheisteanna lena n-áirítear polasáí le haghaidh na n-earnálacha baincéireachta agus íocaíochta, in Éirinn agus ar leibhéal an Aontais Eorpaigh. Bhí poist éagsúla ag Emma sa Roinn, lena n-áirítear obair mar Chomhairleoir Buiséid i mBuanionadaíocht na hÉireann san Aontas Eorpach.

Clare Curley Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird (ex officio).

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Stiúrthóir Seirbhísí le freagracht as Tithíocht ag Comhairle Contae Thiobraid Árann. D'oibrigh Clare roimhe sin mar Stiúrthóir Seirbhísí le haghaidh Acmhainní Daonna agus Seirbhísí Corparáideacha agus bhí sí freagrach as Seirbhísí Dóiteáin agus Éigeandála. Tá sí ina Stiúrthóir Dúiche do Chaiseal i dTiobraid Árann agus tá BA aici sa Bhainistíocht Phoiblí.

Brian Fitzpatrick Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é i mí Márta 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Is cuntasóir é Brian a bhfuil taithí fhairsing aige i dtionscal an airgeadais morgáistí, agus bhí sé ina Cheann Airgeadais roimhe sin le First National Building Society. D'oibrigh Brian níos déanaí mar cheann Airgeadais agus mar Rúnaí na Cuideachta le BAM Contractors Ltd, an chuideachta i mó innealtóireachta sibhialta & tógála in Éirinn, go dtí gur imigh sé ar scor anuraidh. Tá sé fós ina Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin ar an gCuideachta sin.

Cothromaíocht Inscne Tá cóimheas 50%:50% idir fir agus mná i measc na mBall Boird

**Sa mhéid nár tharla roinnt de cheapacháin chuig an mBord go dtí Márta 2017, tá roinnt coistí ann go fóill a bhfuil gá daoine a ainmniú orthu*

An Bord Stiúrthóirí (ar lean)

Aideen Hayden Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í i mí Márta 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Is atur nae í Aideen a bhfuil céim aici san Eacnamaíocht. Tá PhD aici i bpolasaí tithíochta ó UCD. Bhí sí ina ball de Sheanad Éireann idir 2011 agus 2016, mar ar fhóin sí ina Leas-Chathaoirleach ar an gCoiste um Airgeadas, Caiteachas Poiblí agus Athchóirithe. Faoi láthair tá sí ina cathaoirleach ar Threshold, an Carthanas Tithíochta Náisiúnta agus bhí sí i measc na mball bunaithe ar an mBord um Thionóntachtaí Cónaithe.

William Johnston Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é i mí Márta 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Is atur nae é a bhfuil M.A aige san eacnamaíocht agus sa riarachán ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha cliath. Bhí William ina chomhpháirtí ag Arthur Cox ar feadh 30 bliain agus é ina cheann airgeadais. Bhí sé ina Chathaoirleach ar Rannán Dhlí na Baincéireachta den International Bar Association. Tá sé ina bhall de Ghrúpa Athbhreithniúcháin Dhlí na gCuideachtaí agus ina Rúnaí Oinigh ar an Ospidéal Náisiúnta Máithreachais.

Michael Murray Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é ar dtús i mí Márta 2012 agus athcheapadh é i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

An Coiste Iníúcháireachta & Riosca agus Coiste Creidmheasa.

Taithí Ghairme

Tá céim onóracha aige san eacnamaíocht ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Ó 1977 go dtí 2002 bhí Michael ag obair i róil shinsearach éagsúla i Londain agus i mBaile Átha Cliath. In 2004 thosaigh sé ag obair leis an gCoimisiún Eorpach, áit ar fhan sé go dtí 2010, mar a raibh sé freagrach as comhairle a chur ar an gCoimisinéir Margaidh Inmheánaigh maidir le baincéireacht agus rialail na margaí urrús.

Lianne Patterson Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í i mí Márta 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Tá sí ina Stiúrthóir ar Fheidhmiú Dlí agus Cirt agus ina Stiúrthóir Airgeadais ó bhí 2013 ann agus ina ball neamhfheidhmiúcháin den Roinn. Roimhe sin bhí Lianne ina Leas-Rúnaí agus ina Stiúrthóir Sinsearach Airgeadais sa Roinn Dlí & Cirt i dTuaisceart Éireann, le haghaidh Forbairt Réigiúnach i dTuaisceart Éireann ó 2008 go dtí 2013.

Derek Rafferty Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh é i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird (ex officio).

Ballraíocht ar choistí*

An Coiste Iniúchóireachta & Riosca.

Taithí Ghairme

Príomhoifigeach sa Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil, le freagracht as Beartas Tithíochta sóisialta. Roimhe sin d'oibrigh Derek i Ranna éagsúla Rialtais lena n-áirítear an Coimisiún AE (Ard-Rúnaíocht le haghaidh Gnóthaí Eacnamaíochta agus Airgeadais) agus sa Roinn Iompair áit ar oibrigh sé i ról éagsúla lena n-áirítear Ceann an Aonaid um Shlándáil Eitlíochta.

Jennifer Ward Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán ar an mBord

Ceapadh í i mí Eanáir 2017 mar bhall neamhfheidhmiúcháin Boird.

Ballraíocht ar choistí*

Gan aon bhallraíocht ar choistí.

Taithí Ghairme

Ball de Bhord Stiúrthóirí agus ball de choiste "Growing Out Business" de chuid Clúid Housing Association ó bhí Aibreán 2015 ann. Tá sí ina comhpháirtí ag PwC Advisory-Consulting ó Eanáir 2015 i leith.

Cothromaíocht Inscne Tá cóimheas 50%:50% idir fir agus mná i measc na mBall Boird

**Sa mhéid nár tharla roinnt de cheapacháin chuig an mBord go dtí Márta 2017, tá roinnt coistí ann go fóill a bhfuil gá daoine a ainmniú orthu*

Ár Straitéis

D'fhorbair Foireann Cheannaireachta GAT an straitéis 'HFA 2020' tar éis ionchur agus aiseolas a fháil ó gach ball foirne in GAT ag céimeanna éagsúla den phróiseas. Bhaineamar úsáid as ár n-eolas reatha maidir le riachtanais na bpáirtithe leasmhara le linn cheapadh na straitéise agus bhí a lán comhráite againn leis an príomhchinnteoirí in eagraíochtaí lárnacha, a bheidh ríthábhachtach ionas go mbeidh rath ar an Straitéis.

Ár Ról

Éascú a dhéanamh ar sholáthar rathúil na Tithíochta Sóisialta in Éirinn.

Chun an ról a chomhlíonadh go héifeachtach, táimid tar éis an straitéis 'HFA 2020' a fhorbairt, ar straitéis í a thacaíonn le *Rebuilding Ireland: an Action Plan for Housing and Homelessness and Social Housing Strategy 2020* ón roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil.

Tá Ár Straitéis roinnte i gceithre chatagóir de chraicinn taca straitéiseacha atá lárnach do chur i bhfeidhm 'HFA 2020'. Déanfar na craicinn taca straitéiseacha sin a bhaint amach thar an gcéad chúig bliana eile trí thionscnaimh straitéiseacha maille le bearta tosaíochta bainteacha.

Tá rath an Phlean seo bunaithe ar cheithre fhachtóir:

- srianta caiteachais chaipitil an Rialtais;
- acmhainneacht ár gcustaiméirí an líon tithe a bhfuil gá leo a sholáthar;
- rochtain leanúnach GAT ar airgeadas iomaíoch; agus
- cur i bhfeidhm céimneach na Straitéise ag gach ball foirne GAT.

Éascú a dhéanamh sholáthar
rathúil na Tithíochta Sóisialta
in Éirinn agus tacú leis
an Soláthar sin

Ár gCrainn Taca Straitéiseacha

Beimid tar éis ár bpunann ghnó a mhéadú chuig €5 bhilliún tar éis dúinn táirgí nuálacha a thabhairt isteach dár gcustaiméirí reatha agus do chustaiméirí nua.

Tá sé beartaithe ag GAT maoiniú a dhéanamh ar ar a laghad 13,500 teach nua suas chuig deireadh 2020. Cuimsíonn sé sin 9,000 aonad ag údarais áitiúla agus 4,500 aonad ag comhlachtaí ceadaithe tithíochta thar thréimhse cúig bliana. Tá sé d'acmhainn againn níos mó a dhéanamh faoinár straitéis *Rebuilding Ireland: an Action Plan for Housing and Homelessness*.

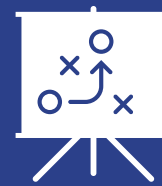
Beidh cáil orainn as barr feabhais a bhaint amach i measc ár bpáirtithe leasmhara a bhfuil tuiscint shoiléir acu ar a bhfuil le tairiscint ag GAT.

Leanfaimid orainn ag cur riachtanais agus ionchais ár bpáirtithe leasmhara in oiriúint agus feabhsóimid dea-cháil GAT ó thaobh a bhfuil á thairiscint againn agus ó thaobh ár n-acmhainneachta de.

Beidh ról comhchinnireachta againn i bhforbairt agus i bhforfheidhmiú Réiteach na hÉireann ar Thithíocht Shóisialta.

Samhlaítear GAT ina rannpháirtí comhoibritheach iontaofa sa ghrúpa níos leithne 'Tithíochta' atá dírithe ar 35,000 aonad a sholáthar faoi 2020. Táimid den tuairim go bhfuil obair den chéad scoth ar siúl i soláthar na tithíochta sóisialta ar bhonn leanúnach agus gur féidir níos mó a bhaint amach trí chur leis an gcomhar agus leis an gcomhoibriú.

Cuirfimid seirbhís eisceachtúil ar fáil dár gcustaiméirí trí mhéan na foirne gairmiúla díograisí atá againn atá bródúil as a bheith ag obair le GAT.

Ag corrlár rath GAT le 35 bliana anuas, agus as seo amach, tá foireann agus cultúr na heagraíochta Leanfaidh GAT ag cur chun cinn timpeallacht dhearfach spreagúil oibre ina n-aithnítear cion agus díograis na bhfostaithe.

2002

Ardaíodh an teorainn iasachtaithe chuig €6bn chun freastal ar fhás sa leabhar iasachtaí

Sháraigh olliasachtú bliantúil €1bn den chéad uair. Conradh Airgeadais leis an mBanc Eorpach Infheistíochta (BEI) le haghaidh €25m

2007

Sháraigh punann iomlán na n-iasachtaí **€4bn**

2008

Ardaíodh an teorainn iasachtaithe chuig **€10bn**

2009

An Fhoireann Bhainistíochta

Seán Cremen Ceann an Chisteáin

Tá breis is tríocha bliain de thaithí ag Seán ag obair go príomha sa Chisteán agus i Margaí Caipitil le Banc-Aontas Éireann agus Keppel TatLee Bank in Singeapór. Roimhe sin bhí Seán ag obair mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar an mBord d'oibrigh sé le Banc Morgáistí AIB agus thosaigh sí ag obair le GAT in 2014.

Tom Conroy Ceann Airgeadais & Rúnaí na Cuideachta

Is cuntasóir é Tom a d'oibrigh le haghaidh GAT ó bhí 1999 ann i roinnt rólanna éagsúla airgeadais sular ceapadh é sin ról reatha in 2008. Mar sin, tá taithí fhairsing aige i ngach gné de ghnó GAT. Roimhe sin d'oibrigh Tom mar chuntasóir le Jurys Hotel Group plc.

Damian Flynn Cuntasóir Airgeadais

Thosaigh Damian le GAT in 2000 agus faoi láthair tá sé i ról an Chuntasóra Airgeadais, bainistiú fhoireann Seirbhísí Corparáideacha GAT. Tá MA aige sa Bhainistíocht Airgeadais gus Ard-Diplóma - sa Bhainistíocht Phoiblí. Roimhe seo d'oibrigh Damian san earnáil phríobháideach le haghaidh Irish Cement Ltd, (part of the CRH Group), áit ar cháiligh sé mar chuntasóir.

Maria O'Reilly Oifigeach Sinsearach Iasachtaithe

Faoi láthair déanann Maria bainistiú ar fhoireann Seirbhísí Iasachtaithe GAT. Bhain sí céim Bhaitsiléara sa Staidéar Gnó (Onóracha) amach ó Institiúid Teicneolaíochta Phort Láirge in 2006. D'oibrigh Maria le GAT ó bhain sí a céim amach, agus bhí ról éagsúla aici mar Chúntóir Cuntas agus Feidhmeannach Sinsearach ina earnáil na CTCanna.

Forbairtí Tithíochta

Tá GAT in áit ar leith, mar chomhlacht Stáit, chun an maoiniúchán a sholáthar atá riachtanach d'fhorbairt tithíochta sóisialta, ag rátaí atá inchomparáide leosan sa mhargadh; agus in 2016 tháinig fás suntasach ar an éileamh ar mhaoiniúchán ó chomhlachtaí ceadaithe tithíochta (CTCanna), le maoiniú a sholáthar ag ráta seasta ar feadh téarma 25 bliana.

In 2016, chuir GAT maoiniú de €126 mhilliún ar fáil do CTCanna ionas go mbeidís in ann forbairtí tithíochta sóisialta a fháil nó a thógáil as an nua. Seo a leanas roinnt de bhuaicphointí na scéimeanna arna maoiniú le linn na bliana.

1

Iveagh Trust Cúirt an Eanaigh Mhóir

Tá Scéim Iveagh Trust ag Cúirt an Eanaigh Mhóir, Baile Formad ar sprioc lena cur i gcrích ag deireadh Aibreán 2017. Is forbairt €10m í seo chun láithreán dearóil a fhorbairt le haghaidh 38 n-aonad i stíl mhionárasáin. Curfidh Cúirt an Eanaigh Mhóir 70 árasán le seomra codlata amháin ar fáil i scéim le haghaidh seanóirí, ar chostas de €142,000 in aghaidh an aonaid. Seasadh an costas iomlán de €10m le meascán de mhaoiniú forbartha agus de mhaoiniú fadtéarmach arna sholáthar ag GAT chomh maith le Saoráid Iasachta Airleacain Chaipitil ón Roinn Tithíochta, Pleanáa, Pobail & Rialtais Áitiúil.

Tá sé leagtha amach thar 4 urlár, agus tá gach aonad ag Cúirt an Eanaigh Mhóir inrochtana le haghaidh cathaoireacha rothaí agus tá 2 theach curtha in oiriúint go háirithe d'úsáideoirí cathaoireacha rothaí agus áiríonn siad cóiríocht le haghaidh cúramóirí a fhanann thar oíche. Is árasáin le rátáil "A" iad na hárasáin seo agus féachann siad amach sa dá threo le balcóin nó lébhinn mhóra acu. Tá an forbairt buailte le pobail sheanbhunaithe i mBaile Formaid agus iad laistigh de shiúl na gcoas ó shiopaí agus saoráidí áitiúla.

Déanfaidh Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath gach tionónta do Chúirt an Eanaigh Mhóir a roghnú go díreach. Ón tús, theastaigh ón Ionaobhas go mbogfadh roinnt seanóirí atá ag cónaí faoi láthair i dtithí údaráis áitiúil ina bhfuil 2, 3 agus 4 sheomra codlata sa cheantar isteach i scéim Chúirt an Eanaigh Mhóir, agus ar an gcaoi sin go mbeadh tithe ar fáil do theaghlaigh ionas go mbainfí an úsáid is fearr agus is féidir as stoc an údaráis áitiúil. Tá Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath tar éis líon suntasach de thionónta a aimniú le haghaidh Chúirt an Eanaigh Mhóir atá sásta bogadh isteach i dtithe níos lú ó na tithe údaráis áitiúil níos mo ina bhfuil siad ag cónaí sa cheantar. Tá sochair iomadúla le baint as an gcineál cur chuige seo don tionónta, do chumainn tithíochta agus don údarás áitiúil, ag réadú na mbuntaistí a bhaineann le scéimeanna scáthchóiríochta agus ag saoradh acmhainneachta stoc an údaráis áitiúil.

Cumann Tithíochta Clúid

Boireann Bheag

Bhí Clúid thar a bheith sásta obair i gcomhar le O'Malley Construction agus le Comhairle Cathrach na Gaillimhe chun sé cinn déag d'árasáin ardleibhéil dhéphléascacha 2 agus 3 sheomra codlata a chur ar fáil ag Boireann Bheag, in Oirthear Chathair na Gaillimhe.

Tá na 16 aonad suite in eastát shocraithe ina bhfuil meascán maith de thithe agus d'árasáin agus atá laistigh de shiúl na gcos ón iliomad conláistí áitiúla. Tá bailchríoch ardchaighdeán ar na haonaid chóiríochta seo, tá siad leagtha amach go han-mhaith agus tá spás cónaithe mór iontu.

Cuireadh an scéim i gcrích i mí na Nollag 2016 agus tá na honaid líonta le tionóntaí anois. Fuarthas maoiniú don tionscadal ó GAT agus ón Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil tríd an tSaoráid Léasaithe Airleacain Chaipitil.

2

3

Cumann Tithíochta Clúid Tubberclaire Meadows

Is forbairt phríobháideach í Tubberclaire Meadows i limistéar cónaitheach san Uaimh. Tá tuairim is 70 aonad tithíochta san eastát, meascán d'aonaid chóiríochta ina bhfuil 2, 3 & 4 sheomra codlata agus tá gach aonad áirithe anois. Cheannaigh Clúid cúig cinn is fiche de na bailte seo le maoiniú príobháideach ó GAT. Tá siad lonnaithe in Áth Luimnigh, san Uaimh. Tá limistéar Áth Luimnigh an-chógarach do Bhaile Sheáin agus tá sé cóngarach do gach conláiste i lár bhaile na hUaimhe agus d'Ionad Siopadóireachta Bailis. Tá spórtlann, linn snámha agus an iliomad seirbhísí agus saoraidí laistigh de shiúl na gcos ón bhforbairt. Chomh maith leis sin, tá Áth Luimnigh cóngarach do líon mór bunscoileanna & iar-bhunscoileanna agus tá seirbhís éifeachtach rialta de bhusanna go Baile Átha Cliath ann. Tá an scéim críochnaithe go hiomlán anois agus í áirithe, agus tá an-rath uirthi.

4

Cumann Tithíochta Focus Crois Araid

Thóg Focus Ireland 28 dteach do theaghlaigh agus do dhaoine aonair ag suíomh den chéad scoth i gCrois Araid i mBaile Átha Cliath 6. Thosaigh an scéim seo amach le deontas thar a bheith flaithiúil a chuir Siúracha na Carthanachta ar fáil ach nach bhféadfaí a chur i gcrích go dtí, na blianta níos déanaí, go bhfuarthas maoiniú ó GAT.

San fhorbairt seo tá meascán de thithe agus d'árasáin le 18 x 1 sheomra codlata, 9 x 2 sheomra codlata agus 1 x 3 sheomra codlata ann, agus iad go léir tógtha ar chaighdeán an-ard, le spás glas sa lár don chaitheamh aimsire. Insíonn na pictiúir scéal na forbartha ón tráth a raibh an láithreán folamh go dtí go raibh sé beagnach críochnaithe.

Seo a leanas a bhí le rá ag Príomhfheidhmeannach Focus Ireland, Ashley Balbirnie, "Tharla ár gcuid oibre ar fhorbairt na mbailte seo i gCrois Araid i gcomhráth le hobair GAT ag forbairt raon tacaí airgeadais a chuideoidh le heagraíochta dála Focus Ireland an leas is fearr agus is féidir a bhaint as ár n-acmhainneacht dul i ngleic leis an ngéarchéim tithíochta agus easpa dídine."

5

Cumann Tithíochta Túath Thornwood

Cheannaigh Cumann Tithíochta Túath 68 n-aonad tithíochta laistigh d'fhorbairt Thornwood in Beaumont chun tithíocht shóisialta a sholáthar dóibhsean ar liosta feithimh Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Is meascán iad na haonaid seo d'árasáin a bhfuil 2 agus 3 sheomra codlata iontu agus de thithe a bhfuil 4 sheomra codlata iontu. Is é €25.9m an costas iomlán a bhí ar na 68 dteach seo a cheannach agus fuarthas maoiniú chuige ag úsáid idir mhaoiniú stáit (CALF) agus mhaoiniú próbháideach - tháinig 30% den mhaoiniú ón Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil agus an 70% eile ó GAT.

Cumann Tithíochta Respond Oakley Wood

Fuarthas Oakley Wood, An Tulach, Co. Cheatharlach mar thoradh ar chomhoibriú ar leith idir NAMA, Comhairle Contae Cheatharlach agus an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus le maoiniú príobháideach ó GAT. Chuir MDY Construction Ltd an t-eastát seo i gcrích in 2013. In Oakley Wood tá 10 dteach le ceithre sheomra codlata, 36 theach le trí sheomra codlata agus 8 dteach le dhá sheomra codlata chomh maith le 7 dteach atá faoi úinéireacht phríobháideach.

Is forbairt é Oakley Wood de thithe teaghlaigh sa Tulach, Co. Cheatharlach. I gcroílár Oakley tá foirgneamh pobail, ina bhfuil raon seirbhísí d'áitritheoirí. Chomh maith leis sin, tá pobal d'áitritheoirí atá i mbun roinnt clár chun feabhas a chur ar an eastát le tacaíocht ó Respond!

D'fhógair Respond! Buaiteoir na nGradam Pobail ICSH don "Most Creative Supply Response" do chur i gcrích an eastáit tithíochta neamhchríochnaithe seo in 2015.

6

7

Cumann Tithíochta Túath Gráinseach an Chaisleáin

Fuair Túath 11 áitreabh dara láimh agus 40 teach nuathógtha ag Gráinseach an Chaisleáin, Cluain Saileach, Baile Átha Cliath in 2016 agus 8 dteach eile le soláthar i mí Aibreáin 2017. Chosain an éadáil iomlán seo €15.5m agus rinneadh é sin a mhaoiniú ag baint úsáide as meascán de mhaoiniú ón tSaoráid Léasaithe Airleacain Chaipitil (CALF) atá ar fáil ón Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil agus maoiniú príobháideach ó GAT.

Inbhuanaitheacht & Seirbhís do Chustaiméirí

Tá coincheapa na hInbhuanaitheachta agus na Seirbhíse do Chustaiméirí leabaithe ag croílár ghnó GAT agus tá siad bunriachtanach do bhaint amach ár bhfíse de bheith ar an soláthraí tosaíochta d'fhorbairt na Tithíochta Sóisialta.

Caomhnú Fuinnimh

Tá GAT lonnaithe ag 46 Faiche Stibhna, Baile Átha Cliath 2, áit a bhfuil spás ar cíós aige ar aon urlár amháin. An phríomhúsáid fuinnimh againn ná don soilsiú, don teas/aerchoiriú, agus chun cumhacht a sholáthar dár ríomhairí.

In 2016, laghdaigh GAT a thomaltas bliantúil fuinnimh faoi 8% mar ar úsáid sé 26.3 MWh (2015: 28.7 MWh) de leitreachas. Seo meántomhaltas de 2.4 MWh (2015: 2.6 MWh) de leitreachas in aghaidh an fhostaí. Bhíothas ag athfhorbairt ár n-áitreabh ar léas le linn 2009/2010, le soilsiú agus teas tíosach ar fhuinneamh suiteáilte ag an gcéim sin.

- Tá rátáil BER B1 ag GAT.
- Déanann GAT athchúrsáil ar pháipéar, ar chairtchlár, ar threalamh leictreonach, ar thónóirí printéirí agus ar ghutháin phóca.
- Ceannaíonn GAT freastalaithe, ríomhairí pearsanta agus printéirí atá rátáilte ó thaobh fuinnimh de.
- Baineann 90% d'fhoireann GAT úsáid as córais iompair phoiblí chun taisteal chun na hoibre, tá 10% den fhoireann a rothaíonn chuig an obair nó ón obair, agus iad spreagtha déanamh amhlaidh toisc go gcuireann GAT saoráidí ar fáil chuige.
- Bítear ag tathant ar fhostaithe GAT a bheith feasach ar an méid fuinnimh a úsáideann siad, agus déanaimid ár ndícheall a chinntiú go ndéantar ár n-oifig a rith ar an mbealach is éifeachtaí agus is féidir.
- Éilíonn GAT go mbeadh rátáil A3 nó níos fearr ag na háitribh nuathógtha, a dtugann sé maoiniú ar iasacht lena n-aghaidh.
- Tugann GAT airgead ar iasacht chun go ndéanfaí aísfheistiú éifeachtach ar thithe.

Gníomhaíochtaí arna ndéanamh in 2016

In 2016, thug GAT faoi raon tionscnamh chun feabhas a chur ar fheidhmíocht fuinnimh, lena n-áirítear:

- trí cinn de phrintéirí a cheannach atá tíosach ar fhuinneamh chomh maith le tiomántán nua téipe don fhreastalaí: agus
- suiteáil ar fhuinneoga atá tíosach ar fhuinneamh ag cúl an fhoirgnimh.
- cur i bhfeidhm roinnt tionscnamh “cas as” (ríomhairí agus soilse).

Gníomhaíochtí atá beartaithe le haghaidh 2017

Tá caomhnú fuinnimh an-tábhachtach do GAT. Leanfaimid ag baint amach éifeachtúlachtaí i ngach gné dár ngnó in 2017, agus breathnóimid ar an deis atá ann a bheith ag obair i gcomhar le Fuinneamh Inmharthana Éireann (“SEAI”) chun a fháil amach an bhfuil aon dul chun cinn eile is féidir linn a dhéanamh. In 2017 cuirfear gloiniú tásaisteach agus insliú ar fhuinneoga tosaigh oifigí GAT.

Aisfheistithe Fuinnimh

In 2015, d'fhaomh GAT maoiniú d'iasachtaí chun aísfheistiú a dhéanamh ar 550 aonad tithíochta sóisialta. Chomh maith leis sin, chuidigh SEAI le maoiniú deontais le haghaidh na n-áitreabh sin.

In 2016 faomhadh €260 milliún le haghaidh CTCanna le go mbeidís in ann 1,740 aonad de thithíocht shóisialta a sholáthar. Is aonaid nuathógtha iad 50% de na bailte sin a mbeidh rátáil tíosachta fuinnimh de A3 nó níos airde acu. Tá sé beartaithe ag GAT cur leis an rath a bhí air go dtí seo sa bhiaín seo amach romhainn, agus d'fhéidir roinnt táirtí eile inbhuanaithe fuinnimh a fhorbairt agus iad sin a chur ar an margadh.

Inbhuanaitheacht & Seirbhís do Chustaiméirí (ar lean)

Teicneolaíocht Faisnéise

Spleáchas ar Theicneolaíocht Faisnéise

Le foireann de 12 de choibhéisí lánaimseartha ag bainistiú an leabhair iasachtaí de €3.7 billiún agus tuairim is 7,000 iasacht bheo, bíonn GAT ag brath go mór ar úsáid na teicneolaíochta faisnéise chun éascú a dhéanamh ar úsáid agus soláthar níos éifeachtaí a chuid seirbhísí.

Tá dé d'aidhm ag GAT an leas is fearr agus is féidir a bhaint as na seirbhísí a chuireann sé ar fáil ar líne, agus ar an gcaoi sin seirbhís níos fearr a sholáthar dá chustaiméirí, feabhas a chur ar inrochtaineacht sonraí agus laghdú ar na costais d'úsáideoirí deiridh. Thug GAT isteach na córais is iomchuí, is iontaofa, agus is comhtháite chun cuidiú le hionchais a chustaiméirí agus a pháirtithe leasmhara a shásamh. Féadfaidh cliaint teacht ar sheirbhísí láithreach, ó shuíomhanna éagsúla ag aon tráth den lá, trí mheán shuíomh gréasáin GAT.

Athfhorbairt ar LABS – Córas Iasachtaí agus Cisteáin GAT (LTMS)

Rinne GAT athfhorbairt iomlán ar a fheidhmchlár sainoiriúnaithe iasachtaí, billeála agus cisteáin le linn 2016, atá ina uirlis rithabhachtach ina ghnó. Cuireann an córas nua ar chumas GAT leas a bhaint as ardán teicneolaíochta nua-aimseartha i réimsí amhail slándáil, comhéadan úsáideora, agus rochtain agus aisghabháil faisnéise. Baineann an córas leas as comhéadan trasbhrabhsálaí coiteann gréasánbhunaithe i leith gach gné den réiteach seo le haghaidh riarthóirí inmheánacha cúloirge agus páirtithe leasmhara seachtracha sa Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil (lena n-áirítear Iniúcháir áitiúil an Rialtais, chun rochtain a fháil ar shonraí iasachtaí na n-údarás áitiúil), údaráis áitiúla agus comhlachtaí ceadaithe tithíochta.

Cuireann sé seo eispéireas comhleanúnach uilíoch ar fáil don úsáideoir chomh maith le cianrochtain shlán ar an gcóras. Bhí an t-aiseolas a fuarthas maidir leis an gcóras ó seoladh é ina aiseolas dearfach, agus tá sé beartaithe an córas a fhairsingiú agus a fheabhsú le caitheamh ama.

Caidrimh

Tá sé thar a bheith tábhachtach do GAT Seirbhís Ardchaighdeán a sholáthar do Chustaiméirí. Tá caidrimh rithabhachtacha ag GAT le páirtithe leasmhara i roinnt catagóirí éagsúla: údaráis áitiúla, comhlachtaí ceadaithe tithíochta, páirtithe leasmhara sna Ranna, agus comhlachtaí eile laistigh de ghrúpa níos leithne tithíochta.

Ainmníodh roinnt tionscnamh straitéiseach i ndáil le Seirbhís do Chustaiméirí i bhforbairt na straitéise 'HFA 2020', go háirithe, caidrimh láidre a shainnithint agus a thógáil le hionadaithe ó na húdaráis áitiúla agus ó na comhlachtaí ceadaithe tithíochta chun tuiscint iomlán a fháil ar a riachtanais agus ar na dúshláin ar ghá dóibh aghaidh a thabhairt orthu. Is éard a bhíonn i gceist leis sin seisiúin bailithe eolais a réachtáil go minic le hionadaithe GAT agus le foireann na CTCanna, páirt a ghlacadh i nGrúpaí Maoiniúcháin agus Tithíochta, agus CTCanna a fhorbairt leis na struchtúir agus na táirgí cuí.

I gcomhthráth leis seo sainnithneoidh GAT cur chuige chun cuidiú leis obair níos éifeachtaí i gcomhar lenár gcustaiméirí agus lenár bPáirtithe Leasmhara sna Ranna chun soiléireacht a fháil i ndáil lenár dtáirgí agus chun creat cumarsáide a fhorbairt chun eolas chun dáta a thabhairt go tráthrialta dár gcustaiméirí agus do Ranna Rialtais.

Comhaontú Seirbhíse

Foráiltear sa *Chód Cleachtais do Rialachas Comhlachtaí Stáit* gur chóir go mbeadh Comhaontú Seirbhíse ann leis an mháthair-Roinn.

Cinntítear comhleanúnas an bheartais phoiblí i ndáil le tithíocht agus comhordú na dtiionscnamh gaolmhar maoiniúcháin trína chinntiú go bhfuil siad go léir faoi rialú an Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil. A bhuíochas le go bhfuil GAT faoi scáth na Roinne sin cinntítear go bhfuil a sheirbhísí éifeachtach agus go dtacaíonn siad go hiomlán le beartas an Rialtais.

Tá Comhaontú Seirbhíse i bhfeidhm ag GAT ó bhí 2014 ann, agus déanann an dá pháirtí athbhreithniú agus nuashonrú air gach bliain le faomhadh Bhord GAT. Comhlíonadh gach cuspóir le haghaidh 2016 arna sonrú sa Chomhaontú. Éilíonn an Comhaontú Seirbhíse go reáchtálfaí cruinnithe idir GAT agus an Roinn, ar a laghad uair sa ráithe.

2011

Cuireadh tús le hiasachtaí a sholáthar go díreach do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta (CTCanna)

Síníodh Conradh Airgeadais le BEI le haghaidh **€150m**

2014

2015

Tugadh isteach táirgí iasachta ísealchostais ag ráta seasta le haghaidh téarma 25 bliana.

Sháraigh iomlán na n-iasachtaí bliantúla le CTCanna €250m.

2016

Fanann ár gcuispóir gan athrú – éascú a dhéanamh ar sholáthar na Tithíochta Sóisialta in Éirinn agus tacú leis an soláthar sin – agus tá sé beartaithe againn obair go dlúth leis na páirtithe leasmhara amach anseo.

Tuairisc na Stiúrthóirí

Cuireann na Stiúrthóirí a dtuairisc agus na Ráitis Airgeadais iniúchta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2016 i láthair.

Torthaí agus Dibhinní

	2016 €'000	2015 €'000
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain	21,863	22,209
Cistí scairsealbhóirí ag tús na bliana	128,179	105,970
Cistí scairsealbhóirí ag deireadh na bliana	150,042	128,179

Feidhmíocht mhaith is ea é seo agus léirítear leis seo brabúis a gineadh de bharr beartais, a cheadaigh na Stiúrthóirí i leith na gcorrlach, rud a dearadh lena chinntiú go mbeidh dóthain cúchistí ag GAT chun na costais a sheasamh a mheastar a thiocfaidh de bharr de bharr mímhaitseálacha idir maoiniúchán treoirnasctha, ar ráta seasta agus rioscaí eile.

Ní mholann na Stiúrthóirí íocaíocht díbhinne i gcomhair 2016 (2015: nialas).

Tá léirmheas ar na rioscaí suntasacha le haghaidh GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais agus ar na bealaí suntasacha atá sí nocht do rioscaí, i leith a cuid sócmhainní, dliteanas agus ionstraimí airgeadais, leagtha amach in éineacht leis na cuspóirí agus beartais um bainistíocht rioscaí, a úsáideann GAT i leith na rioscaí sin a bhainistiú, i nóta 20 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Tugtar aghaidh i dTuairisc na Stiúrthóirí ar na rioscaí suntasacha ó thaobh cúrsaí gnó a bhfuil GAT nocht doibh.

Athbhreithniú ar fhorbairt an ghnó

Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a cheadaíodh roimh an 27 Bealtaine 1986)

Bunaíodh GAT chun iasachtaí treoirnasctha a eisiúint d'údaráis áitiúla go dtabharfaidís siúd airgead ar iasacht ar bhonn gníomhaireachta do dhaoine aonair. San iomlán, tugadh €403 mhilliún ar airleacan d'údaráis áitiúla faoin scéim seo agus úsáideadh é chun 15,571 mhorgáiste a mhaoiniú. An 31 Nollaig 2016 b'ionann iasachtaí den sórt sin agus fuilleach €9.1 milliún a bhí gan íoc. Dlitear aon chaillteanas chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as siocair na n-iasachtaí sin a chur ar GAT.

Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a cheadaíodh tar éis an 27 Bealtaine 1986)

Le héifeacht ó mhí Bealtaine 1986, bhí GAT ag eisiúint iasachtaí d'údaráis áitiúla chun tacú le forbairt na tithíochta sóisialta chun na gcríoch arna gceadú faoi Achtanna na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 1966-2009.

B'ionann luach na n-iasachtaí gan íoc a cuireadh ar fáil ó bhí an 27 Bealtaine 1986 ann, agus €3.7 billiún amhail ag deireadh mhí na Nollag 2016.

Coinníonn an t-údarás áitiúil cuid shuntasach de na cistí sin chun críocha ar nós talamh a cheannach. Tugann na húdaráis áitiúla an fuilleach ar iasacht d'iasachtaithe aonair agus do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta. Bíonn na húdaráis áitiúla freagrach as aon chaillteanas a d'fhéadfadh teacht chun cinn i leith na n-iasachtaí sin. I gcomhthéacs:

- gur comhlachtaí reachtúla iad údaráis áitiúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile;
- gurb ionann a n-ioncain nó a gcistí agus urrúis ó thaobh íocaíochta dlíte don GAT i ngach suim a bhíonn le híoc ag údaráis áitiúla (faoi mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus an GAT);
- gurb é an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil a cheadaíonn gach iasacht a thugtar air airleacan d'údaráis áitiúla;
- tuisceant an Bhoird go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla ina n-oibleagáidí do GAT a chomhlíonadh; agus,
- nár bhain aon chaillteanas mar gheall ar iasachtaí do GAT maidir leis na hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

Is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar an 27 Bealtaine 1986 nó dá éis agus níl aon fhorálacha caillteanas iasachta taifeadta i leith na n-iasachtaí sin.

In 2016, b'ionann ollmhéid na n-airleacan iasachtaí i ndiaidh mhí Bealtaine agus €116 mhilliún (2015: €95m), b'ionann aisíocaíochtaí is fuascailtí agus €229 milliún (2015: €670m), ag fágáil gur €113 mhilliún (2015: glanfuascailtí €575m) don bhliain suim na nglanfuascailtí don bhliain. Áirítear leis an bhfigiúr le haghaidh 2015 fuascailt iasachtaí a bhain le huisce agus lena bhain luach €412m, faoi mar a comhaontaíodh leis

an RTPPRÁ agus le húdaráis áitiúla. B'ionann iasachtaí den sórt sin agus iarmhéideanna €3.46 billiún (2015: €3.57 billiún) a bhí gan íoc.

Féachann GAT le bheith ag obair leis na húdaráis áitiúla le struchtúir chuí iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh GAT téarmaí sínte a sholáthar le haghaidh iasachtaí, tréimhsí leis an ús iarchurtha nó ath-idirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cuí. I rith 2016, rinne GAT ath-idirbheartaíocht i leith €83.15 milliún (2015: €136.1 milliún) d'iasachtaí nár bhain le tithíocht agus rinneadh idirbheartaíocht i rith na bliana i leith 99 iasacht a bhain le tithíocht ar luach iomlán €20.75 milliún (2015: 0.6m). Tá an ath-idirbheartaíocht sin tarlaite i gcomhthéacs an €3.47 billiún d'iasachtaí a tugadh air airleacan d'údaráis áitiúla faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016 agus mar sin, is ionann é sin agus thart faoi 3.0% de ghníomhaíochtaí a bheith ina gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta in 2016 (2015: 3.8%).

Níor lagaíodh ná níor dí-aithníodh sócmhainní bunaidh na n-iasachtaí de bharr ath-idirbheartaíochta i leith iasachtaí a bhain agus iasachtaí nár bhain le tithíocht, toisc nárbh ionann é agus modhnú suntasach ar théarmaí. Scoireann GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh bliain amháin, d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €103.89 milliún d'iasachtaí (2015: €136.05 milliún) in 2016 agus gur aithníodh €0.79 milliún (2015: €1.19 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

Mar a bhí cúrsaí ag 31 Nollaig 2016, athraíodh €8.22 milliún (2015: €25.47 milliún) d'iasachtaí éadála talún ar theacht in aibíocht dóibh, ina n-iasachtaí blianachta, a bheadh le híoc ar ais thar thréimhse chomh fada le 30 bliain. Ní raibh aon iasachtaí éadála talún ann a measadh a bheith ina n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016 toisc go bhfuil bliain iomlán amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe faighte cothrom le dáta againn. B'ionann suim an úis a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh an 31 Nollaig 2016 agus €0.07 m (2015: €0.22 milliún).

Iasachtaí do Chomhlachtaí Ceadaithe Tithíochta

Maidir le hiasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe faoi Alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha)

2002, cumasaítear GAT chun iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach, lena n-áirítear comhlachtaí tithíochta deonacha agus cumainn chomharthithíochta. Faoi Tionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta, faigheann an RTPPRÁ, trí údaráis áitiúla, aonaid chuí tithíochta ar leas ó CTCanna, a thugtar ar cíós do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údaráis áitiúla. Ceannaíonn nó tógann CTCanna maoine agus maoineítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomsaíonn an CTC (ón GAT nó ón Earnáil Phríobháideach). Maoineoidh ioncam, a gheobhaidh na CTCanna ó Chomhaontú Íocaíochta agus Infhaighteachta ('PAA') le húdarás áitiúil ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht GAT.

Bíonn ar CTCanna ar mian leo iasacht a fháil ón GAT measúnú airgeadais ginearálta a sheasamh chun stádas mar Chomhlacht Deimhnithe a fháil. Nuair a dhearbhaítear an stádas sin, agus nuair atá máistir-chomhaontú sínithe, is ansin amháin is féidir leo cur isteach ar airleacain iasachtaí a ndéantar a mheasúnú go neamhspleách ina dhiaidh. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016, fuarthas sé cinn déag d'íarratais (2015: dhá cheann déag) ar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ó CTCanna. Tá liosta de CTCanna ceadaithe le fáil thíos:

- ALONE
- Cumann Tithíochta Dheonach Circle
- Cumann Tithíochta Clúid
- Comharchumann Tithíochta Éireann
- Clann Shíomóin Bhaile Átha Cliath
- Cumann Tithíochta Focus
- Fold Ireland
- Cumann Tithíochta Foscadh
- Housing Association for Integrated Living (HAIL)
- Cumann Tithíochta an Tuaiscirt agus an Oirthir
- Cumann Tithíochta Oaklee Teoranta
- Cumann Tithíochta Respond!
- Cumann Tithíochta Saint John of God
- The Iveagh Trust
- Cumann Tithíochta Deonach Thinteán-Cheatharlach
- Cumann Tithíochta Túath

Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

Catagóir 2

■ Arlington Novas Ireland

Tá 195 iarratas ar iasachtaí (2015: 110) lena mbaineann luach €429 milliún san iomlán (2015: €169 milliún), ceadaithe ag Coiste Creidmheasa GAT, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016, agus tá €196 mhilliún den tsuim sin tugtha ar airleacan (2015: €70 milliún). Táthar ag súil leis go leanfaidh an fás ar aghaidh in 2017 ó thaobh leibhéil na n-iasachtaí sa réimse seo. Leanann GAT ar aghaidh le bheith ag idirghníomhú go minic le CTCanna le sraith na dtáirgí a bhíonn á dtáirgeadh againn a fhorbairt agus a mhionathrú chun feabhais. Mar gheall ar na hidirghabhálacha seo thosaigh GAT ag tairiscint táirgí nua ag ráta seasta do CTCanna in 2016.

Gnóthas Leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais a ullmhú. Agus measúnú á dhéanamh ar chumas GAT leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, chuir Bord na Stiúrthóirí san áireamh na rioscaí suntasacha agus éiginnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht faoi láthair. Sa chuid maidir le Bainistíocht Rioscaí thíos agus sa chuid ar 'Rochtain ar Mhaoiniú agus Gnóthas Leantach' laistigh den chuid ar Bhonn Ullmhúcháin den Ráiteas faoi bheartais chuntasaíochta, liostaítear gníomhaíochtaí gnó na GAT agus cuirtear san áireamh na rioscaí agus éiginnteachtaí suntasacha a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht faoi láthair.

Anuas air sin, tugtar cuntas mionsonraithe i nóta 20 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais, ar rioscaí airgeadais na GAT, a haidhmeanna bainistíochta; mionsonraí faoina hionstraimí airgeadais agus gníomhaíochtaí fálaith; agus a nochtadh do rioscaí creidmheasa, rioscaí leachtachta agus rioscaí margaidh. Cuirtear an mheasúnacht ar ghnóthas leantach i láthair ar leathanach 42.

Bainistíocht rioscaí

Bíonn an Bord freagrach as córas bainistíochta rioscaí agus rialaithe inmheánaigh GAT, rud a dearadh chun bainistiú, seachas díothú ar fad, a dhéanamh ar an riosca go dteipfeair ar iarrachtaí le cuspóirí gnó a chomhlíonadh, agus ní féidir leis an gcóras seo ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú absalóideach a sholáthar i gcoinne míráitis nó caillteanais ábhartha.

Tá an fhreagracht as monatóireacht leanúnach ar éifeachtacht an chórais seo tarmilgthe ag an mBord chuig an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí. Leagtar mionsonraí amach

i ndáil le hobair an Choiste maidir leis seo i dTuairisc an Choiste Iniúchóireachta & Rioscaí ar leathanaigh 41 go 46.

Tuairiscíonn an Príomhfheidhmeannach don Bhord thar cheann na Bainisteoireachta freisin maidir le hathruithe suntasacha sa timpeallacht ghnó agus sa timpeallacht sheachtrach, a théann i bhfeidhm ar rioscaí. Is mír sheasta cúrsaí rioscaí ar chlár oibre gach cruinniú Boird. Sa chás go n-aithnítear réimsí infheabhsaithe sa chóras, breithníonn an Bord na moltaí arna ndéanamh ag mBainisteoireacht agus ag an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí.

Stiúrthóirí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh GAT a bheith nochta do rioscaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais le haghaidh cineálacha áirithe iasachtaí. Tá cuspóirí, beartais agus nósanna imeachta GAT maidir leis na rioscaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach thuas agus i Nóta 20 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

Níl aon leasanna i scaireanna nó i mbintíúir GAT ag na Stiúrthóirí nó ag an Rúnaí.

Conarthaí

Ní raibh aon chonradh ná socrú le GAT i rith na bliana a raibh leas ábhartha ag Stiúrthóir de chuid GAT i ndáil le gnó GAT.

Imeachtaí i ndiaidh an ráitis maidir leis an staid airgeadais

Níor tharla aon imeachtaí ó dheireadh na bliana a d'fhágfadh go gcaithfí na Ráitis Airgeadais a mhionathrú nó nóta a chur leo.

An tAcht Toghcháin, 1997

Níor thug an GAT aon síntiúis pholaitíochta i rith na bliana.

Rialacháin na gComhphobal Eorpach (íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála) 2012

Tá dlite ar GAT ceanglais Rialacháin na gComhphobal Eorpach (íocaíocht Mhall i leith Idirbhearta Tráchtála), 2012 a chomhlíonadh, rialacháin lena tugadh éifeacht do Threoir Uimh. 2011/7/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón

gComhairle an 23 Feabhra 2011 agus dá réamhtheachta, Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála), 2002. Taispeánann athbhreithniú a rinneadh ar na híocaíochtaí go léir i rith na bliana dar críoch 31 Nollaig 2016 nach ndearnadh aon íocaíochtaí déanacha i rith 2016 faoin Acht thuas.

Taifid Chuntasaíochta

Is eol do na Stiúrthóirí a gcuid freagrachtaí faoi Ailt 281 go 285 d'Acht na gCuideachtaí 2014 maidir le cibé, dar leo, gur leor taifid chuntasaíochta GAT go mbeifí in ann na ráitis airgeadais a iniúchadh go réidh agus i gceart agus an bhfuil siad ag comhlíonadh a bhfreagrachta trína chinntiú go mbeidh go leor acmhainní de chuid na cuideachta ar fáil don tasc.

Rialachas Corparáideach

De réir mar a d'éiligh Cód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe 2014, a ghlac an GAT go deonach, d'ullmhaigh na Stiúrthóirí Ráiteas Rialachais Chorporáidigh, atá leagtha amach ar leathanaigh 35 go 40 agus ar chuid de Thuairisc na Stiúrthóirí é chun críocha na hIonstraime Reachtúla 450/2009 de chuid Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46).

Iniúcháirí

De réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014, leanfaidh na hiniúcháirí, JPA Brenson Lawlor, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith in oifig. Molfar rún le húdará a thabhairt do na Stiúrthóirí a luach saothair a dhéanamh amach, ag an Ollchruinniú Ginearálta.

Príomhríosaí agus neamhchinnteachtaí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhríosaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar GAT a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh GAT a bheith nochta do ríosaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh, go príomha, mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais. Tá cuspóirí, beartaí agus nósanna imeachta GAT maidir leis na ríosaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach i Nóta 20 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Chuir na Stiúrthóirí i bhfeidhm socruithe nó struchtúir iomchuí a chuirfidh, dar leo, dearbhú réasúnta ar fáil do

bhfuiltear ag comhlíonadh na ngnéithe ábhartha d'oibleagáidí ábhartha GAT chun críche alt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Is iad na príomhshocruithe agus struchtúir ar bhaint GAT leas astu, chun comhlíonadh ábharetha na n-oibleagáidí sin a chinntiú, go bhfuil GAT agus na Stiúrthóirí tar éis pearsanta cáilithe a bhfuil an taithí chuí acu (idir fhoireann inmheánach agus saineolaithe seachtracha) chun cuidiú leo na feidhmeanna comhlíonta dlí agus cánach a chomhlíonadh.

Tá GAT i dteideal úsáid a bhaint as soláthraithe seirbhís agus comhairleoirí gairmiúla eile a bhfuil an t-eolas agus an taithí riachtanach acu chun comhairle a chur ar GAT maidir le comhlíonadh agus oibleagáidí ábhartha.

Go háirithe, tá na Stiúrthóirí sásta go bhfuil Rúnaí na Cuideachta:

- go hiomlán faisnéisithe maidir le halt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014;
- ar an eolas faoi na hOibleagáidí Ábhartha agus a n-ábharthacht maidir le gnó agus oibríochtaí GAT, agus vice versa;
- tar éis measúnú riosca a dhéanamh i ndáil leis an hOibleagáidí Ábhartha sin atá laistigh dá fhreagracht fheidhmiúil agus oibríochtúil;
- tar éis an próiseas iomchuí rialaithe a chur i bhfeidhm i ndáil le gach Oibleagáidí Ábhartha infheidhmithe;
- ar an eolas riachtanach, nó in ann rochtain a fháil ar phearsana eile a bhfuil an eolas, na scileanna, an taithí agus na hacmhainní aige aici chun comhairle a chur ar GAT maidir le comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha ag an gComhlacht; agus
- ag tuairisciú go rialta do Bhord Stiúrthóirí GAT, agus trí chainneáil oibríochtúla níos minice más gá, i ndáil leis an próisis rialaithe atá i bhfeidhm chun a chinntiú go bhfuil GAT ag comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha go hábhartha;

sa chaoi is, á gcur go léir le chéile, go gcuireann na socruithe agus na struchtúir dearbhú ar fáil go bhfuil GAT ag comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha go hábhartha, ar gach bealach ábhartha.

Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

Díbhinn

Níl aon díbhinn le fógairt i gcomhair 2016.

Ráiteas maidir le Freagrachtaí na Stiúrthóirí

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as an Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais a ullmhú, de réir na ndlíthe agus na rialachán is infheidhme.

Ceanglaíonn dlí na gcuideachtaí ar na Stiúrthóirí Ráitis Airgeadais a ullmhú i leith gach bliain airgeadais. Faoi dlí sin roghnaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a ullmhú de réir FRS 102 an Caighdeán Tuairisceoireachta is infheidhme RA agus i bPoblacht na hÉireann, ina gcuimsítear an dlí is infheidhme agus na caighdeáin chuntasaíochta arna n-eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais agus arna bhfógairt ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn in éineacht le hAcht na gCuideachtaí, 2014. Faoi dhlí na gcuideachtaí, caithfidh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a cheadú nuair atá siad sásta go dtugann siad léargas fíor cothrom ar ghnóthaí GAT agus ar an mbrabús agus ar an gcaillteanas don tréimhse sin.

Agus na Ráitis Airgeadais á n-ullmhú acu, ceanglaítear ar na Stiúrthóirí:

- beartais chuntasaíochta chuí a roghnú agus ansin iad a fheidhmiú ar bhealach comhleanúnach;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh a bheidh réasúnach agus stuama; agus,
- na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh a
- ch amháin sa chás gur mí-oiriúnach glacadh leis go leanfaidh GAT ar aghaidh i mbun gnó.

Ceanglaítear ar na Stiúrthóirí faoi dhlí na gcuideachtaí freisin tuairisc ó Stiúrthóirí a chur isteach lena n-áirítear athbhreithniú cothrom ar an ngnó agus cur síos ar na príomhríoscaí agus éiginnteachtaí. Faoi Dhlí na gCuideachtaí, ceanglaítear ar na Stiúrthóirí tuairisc a ullmhú le déileáil, oiread agus is ábhartha le staid ghnóthaí na cuideachta a thuiscint, le haon athrú i rith na bliana airgeadais ar chineál gnó na cuideachta. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád a nochtann le cruinneas réasúnach ag am ar bith staid airgeadais na GAT agus a chuireann ar a gcumas a chinntiú go gcomhlíonann a Ráitis Airgeadais Acht na

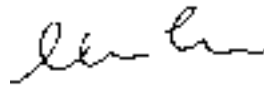
gCuideachtaí 2014. Bíonn siad freagrach freisin as gach beart is féidir leo a dhéanamh le réasún a dhéanamh chun sócmhainní na cuideachta a chosaint agus chun teacht roimh chalaíocht agus mhírialtachtaí eile agus iad a bhrath.

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as an láithreán gréasáin (www.hfa.ie) a chothabháil agus as sláine an láithreáin. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as Tuairisc Stiúrthóirí a ullmhú a chomhlíonfaidh ceanglais Acht na gCuideachtaí 2014.

Dearbhaíonn gach duine de na Stiúrthóirí, ar feadh eolas agus tuairim gach duine:

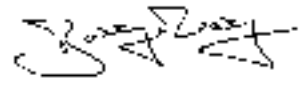
- Go dtugann Ráitis Airgeadais na GAT, arna ullmhú de réir FRS 102, léargas fíor cothrom ar shócmhainní, ar dhliteanais, agus ar staid airgeadais na GAT mar a bhí ag 31 Nollaig 2016 agus ar bhrabús na GAT don bhliain dar chríoch sin; agus,
- Go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht na GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó

Thar ceann an bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

30 Márta 2017

Barry O' Leary
Príomhfheidhmeannach

30 Márta 2017

Rialachas Corparáideach

Tá na Stiúrthóirí tiomanta do na caighdeáin is airde rialachais chorparáidigh a choinneáil ar bun agus tacaíonn siad le Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe 2014 (ar fáil ag www.frc.org.uk), ar tugadh an Comhchód air roimhe seo agus a chomhlíonann an GAT go deonach. Eisiódh an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, i mí Lúnasa 2016, agus comhlíonann an Ghníomhaireacht an cód sin.

Tuigeanann na Stiúrthóirí go bhfuil feidhm fós leis an gcoincheap ‘comhlíon nó mínigh’ sa Chód uasdátaithe. Rinne an Bord athbhreithniú ar a cuid oibleagáidí le déanaí faoin reachtaíocht nua lena n-áireofar ceanglais bhreise ar an mBord agus ar Choistí Iniúcháireachta & Rioscaí maidir le comhsheasmhacht agus oiriúnacht cúrsaí a nochtadh, chomh maith le halt ar leith don Choiste Iniúcháireachta sa tuarascáil bhliantúil. Faoi mar a cheanglaítear ar GAT le Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe 2014, a ghlac GAT uirthi féin go deonach, tá ‘Ráiteas Rialachais Chorparáidigh’ ullmhaithe ag na Stiúrthóirí agus leagtar an Ráiteas seo amach sa chuid seo agus, chun críocha Rialacháin Ionstraim Reachtúil 450/2009 ón gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46) 2009, déanann an Ráiteas seo cuid de Thuairisc na Stiúrthóirí. Tá Cód Rialachais Chorparáidigh na RA 2014 comhlíonta ag an GAT ach amháin maidir le cúrsaí a phléitear sa Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorparáidigh.

Cur i bhFeidhm Phrionsabail agus Fhorálacha Chód Rialachais Chorparáidigh RA

Míníonn an t-eolas seo a leanas an chaoi a gcuireann GAT prionsabail agus forálacha Chód Rialachais Chorparáidigh RA 2014 i bhfeidhm, arna eisiúint ag an Chomhairle Tuairisceoireachta Airgeadais (FRC), larscríbhinn Rialachais Chorparáidigh na hÉireann arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Bord na Stiúrthóirí

Déanann an Bord na mórchinntí straitéiseacha, agus coinníonn sé aige féin an rialú lánéifeachtach ach san am céanna tugann sé don bhainistíocht feidhmiúcháin dóthain solúbthachta chun an gnó a reáchtáil go héifeachtúil éifeachtach laistigh de fhrámaíocht lárnaithe tuairisceoireachta.

Tá sceideal foirmiúil ábhair a bhaineann le GAT agus a treo sa todhchaí coinnithe aige féin ag an mBord le cinntí a dhéanamh ina leith, amhail gnóthachtálacha agus diúscairtí móra, ceapachán agus aistriú Rúnaí na Cuideachta, buiséid caiteachais agus beartais um bainistiú riosca. Tugann gach Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin breithiúnas neamhspleách leis nó léi i leith na ngnóthaí a bpléann an Bord leo, lena n-áirítear na cinn sin a bhaineann le straitéis, feidhmíocht, acmhainní agus caighdeáin iompraíochta. Is féidir le gach comhalta den Bhord teacht ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí na Cuideachta, a bhíonn freagrach as a chinntiú go leantar nósanna imeachta an Bhoird agus go gcomhlíontar na rialacha agus na rialacháin is infheidhme. Bíonn comhairleoirí gairmiúla GAT ar fáil le haghaidh comhairliúcháin leis na Stiúrthóirí de réir mar is gá. Féadfaidh Stiúrthóirí Aonair comhairle ghairmiúil neamhspleách a ghlacadh, más gá, ar chostas na Gníomhaireachta.

Ar 31 Nollaig 2016, bhí Bord na Stiúrthóirí comhdhéanta de naonúr Stiúrthóirí neamh-fheidhmiúcháin agus aon Stiúrthóir Feidhmiúcháin amháin. Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí i gcomhchomhairle leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh ar feadh an darna téarma. Bíonn ról an Chathaoirligh agus ról an Phríomhfheidhmeannaigh scartha ó chéile. Fostaítear an Príomhfheidhmeannach ar bhonn lánaimseartha agus ní bhíonn aon ghnóthaí suntasacha eile ar a chúram. Bíonn gach Stiúrthóir eile, ach amháin an Príomhfheidhmeannach, ina Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin neamhspleacha. Tháinig an Bord le chéile seacht n-uaire in 2016 agus bíonn sé freagrach as GAT a bhainistiú i gceart.

Rialachas Corparáideach (ar lean)

Tinreamh ag cruinnithe i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016 agis fad seirbhíse ag an 31 Nollaig 2016

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2016	Tinreamh Stiúrthóirí	Fad Seirbhíse ar an mBord
Michelle Norris (Cathaoirleach neamhfheidhmiúcháin)	7	7	4.83 bliain
Barry O'Leary (Príomhfheidhmeannach)	7	7	3.33 bliain
Colm Brophy* (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	-	-	3.86 bliain
Padraic Cafferty (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	7	4.75 bliain
John Hogan (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	6	4.83 bliain
Gerry Leahy (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	5	4.67 bliain
Jackie Maguire** (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	7	14.75 bliain
James Miley (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	5	4.67 bliain
Michelle Murphy (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	4	4.67 bliain
Michael Murray (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	6	4.75 bliain
Philip Nugent***	2	-	7.92 bliain
Mary Lee Rhodes (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	6	4.75 bliain

* D'éirigh Colm Brophy as ar an 8 Feabhra 2016 mar gur ainmníodh é le haghaidh toghcháin chuig Dáil Éireann.

** Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorpóraidigh ar leathanach 40.

***D'éirigh Philip Nugent as mar Stiúrthóir ar an mbord, le héifeacht ón 1 Aibreán 2016

Tá Bord GAT comhdhéanta de dhaoine aonair a thugann raon leathan agus fairsinge taithí do ghníomhaíochtaí GAT, agus iad roghnaithe as measc saineolaithe i réimsí amhail beartas tithíochta, luacháil tithíochta, na Ranna Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus Airgeadais. agus ba cheart go gcumasódís do GAT aghaidh a thabhairt ar dhúshláin ollmhóra amach anseo.

Luach Saothair agus Bainistiú na Stiúrthóirí

Cinneann an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí. Ní bhíonn luach saothair na Stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin nasctha le feidhmíocht. Tugann an tábla thíos mionsonraí na dtáillí go léir a íocadh le Stiúrthóirí i rith na bliana.

Comhaltaí	Táilí 2016 €	Táilí 2015 €
Michelle Norris*	-	-
Colm Brophy**	820	7,695
Padraic Cafferty	7,695	7,695
John Hogan	-	-
Gerry Leahy	7,695	7,695
Jackie Maguire	-	-
James Miley	7,695	7,695
Michelle Murphy	7,695	7,695
Michael Murray	7,695	7,695
Philip Nugent	-	-
Mary Lee Rhodes	-	-
Iomlán	39,295	46,170

* Ghearr an Coláiste Ollscoile Baile Átha Cliath suim €2,856 i rith 2016 (2015:€2,856) mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill Michealle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar Chathaoirleach ar GAT in 2016.

** D'éirigh Colm Brophy as ar an 8 Feabhra 2016 mar gur ainmníodh é le haghaidh toghcháin chuig Dáil Éireann.

Tá mionsonraí ar luach saothair an Stiúrthóra Feidhmiúcháin/an Phríomhfheidhmeannaigh i nóta 9 de na Ráitis Airgeadais. Ag teacht le hAguisín B.7 den Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, seo a leanas an líon fostaithe ar sháraigh a sochair €60,000 sa bhliain (costais phinsin an fhostóra as an áireamh):

€	Líon
100,001-110,000 (féach nóta 9)	1
90,001-100,000	1
80,001-90,000	-
70,001-80,000	1
60,001-70,000	1

Chomh maith leis sin, de réir mar a cheanglaítear faoi Aguisín B.5 den Chód, seo a leanas an caiteachas ar comhairleoireacht sheachtrach/seirbhísí comhairleoireachta le haghaidh 2016:

Táillí Dlí €433,732 (2015: €383,439)
Táillí comhairleoireachta bainistíochta €20,104 (2015: €35,246)

B'ionann iomlán na speansas arna n-aisíoc le Stiúrthóirí le linn 2016 le haghaidh taistil agus cothabhála agus €8,940 (2015: €6,983) agus don taisteal idirnáisiúnta in 2016, (i ndáil le RA agus AE), agus €680 (2015: €Neamhní) .

B'ionann na speansais le haghaidh taistil agus cothabhála d'fhostaithe in 2016 agus €4,917 (2015: €3,465) agus don taisteal idirnáisiúnta in 2016, (i ndáil le RA agus AE), agus €267 (2015: €440). Caiteachas ar fháilteachas agus €3,525 (2015: €2,582).

Éagsúlacht

Creideann an Bord go bhfuil an éagsúlacht tábhachtach don éifeachtacht agus tá siad tar éis a bheith ag leanúint na díospóireachta ó thaobh inscne, aoise, cultúir, cúlra oideachais agus taithí gairmiúil. Cé nach gcreideann an Bord go bhfuil cuótaí sonracha maidir le critéir cosúil le hinscne cuí agus go gcreideann an Bord gur chóir go dtabharfaí deiseanna ar bhonn fiúntais, creideann an Bord go bhfuil meascán ilghnéitheach de chúla ó thaobh scileanna, taithí agus eolais tábhachtach, agus tá inscne ina chuid shuntasach den mheascán sin.

Faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016, bhí ceathrar ban ar an mBord, as measc deichniúr comhaltaí. Ag breathnú amach ón mBord féin, aithníonn GAT tábhacht na héagsúlachta lena n-áirítear éagsúlacht ó thaobh inscne

agus na sochair a d'fhéadfadh seo a thabhairt don eagraíocht. Is cúis áthais dúinn é a lua gur ceapadh Bord nua ó dheireadh na bliana agus go bhfuil seisear ban agus seisear fear ar an mBord nua sin.

Bíonn an Príomhfheidhmeannach agus na fostaithe faoi réir Cóid Iompraíochta agus caithfidh siad gach ceanglas reachtúil a chomhlíonadh, mar atá, an tAcht um Stádas Comhionann (2000), an tAcht um Chomhionannas (2004), an tAcht um Míchumas (2005) Cuid 5 agus an tAcht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) (2008), lena chinntiú go mbeidh an timpeallacht oibre saor ó idirdhealú bunaithe ar bhallaíocht de phobal an Lucht Siúil, ar chine nó ar bhunús eitneach, ar reiligiún nó chreideamh, ar aois, mhíchumas, chlaonadh gnéis nó inscne i ndáil le fostaíocht agus oiliúint cheirde nó gairmoiliúint.

Coistí Boid

Tá struchtúr éifeachtach de choistí ag an mBord chun cabhrú leis a chuid freagrachtaí a chomhlíonadh. Féach ar na téarmaí tagartha do gach coiste boid atá ar fáil ar láithreán gréasáin GAT, www.hfa.ie.

Coist Iniúcháireachta & Rioscaí

Féach ar Thuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí ar leathanaigh idir 41 go 46.

Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird

Tháinig an Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird le chéile uair amháin i rith na bliana. Bunaíodh an Coiste in 2008, le meastóireacht fhoirmiúil a dhéanamh ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus a Stiúrthóirí indibhidiúla. Tuairiscíonn an Coiste seo don Bhord agus don Chathaoirleach go bliantúil maidir lena chinntí. Malartaítear ról Chathaoirleach an Choiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird ar bhonn róta idir a chomhaltaí.

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus déanann breithmheas freisin ar gach comhalta de Bhord na Stiúrthóirí chun a chinntiú go bhfuil a ról agus a gcuspóirí á gcomhlíonadh go leordhóthanach acu. Tugann sé faoi athbhreithniú bliantúil ar neamhspleáchas gach Stiúrthóra freisin, lena n-áirítear na coinbhleachtaí leasa atá acu i ndáiríre, a d'fhéadfadh a bheith acu nó a fheictear a bheith acu agus na ceangail atá orthu ó thaobh ama de. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorpáraidigh ar leathanach 39 le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Rialachas Corparáideach (ar lean)

Cruinnithe a socraíodh don Choiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2016	Tinreamh Stiúrthóirí
John Hogan	1	1
Gerry Leahy	1	1
James Miley	1	1
Mary Lee Rhodes	1	1

Coiste Airgeadais

Amhail an 31 Nollaig 2016, bhí na Stiúrthóirí seo a leanas ina gcomhaltaí den Choiste Airgeadais: an tOllamh Michelle Norris (Cathaoirleach), Barry O'Leary (Príomhfheidhmeannach), John Hogan, Michael Murray agus Mary Lee Rhodes.

Cumhachtaítear an Coiste Airgeadais thar cheann GAT le hairgead a fháil ar iasacht agus a thiomsú agus chun aon áiseanna ceadaithe a chur i ngníomh, a úsáid agus a fheidhmiú. Feidhmíonn an Coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag na Stiúrthóirí. Níor tháinig aon chúinsí chun cinn le linn 2016 a chuir iallach ar an gCoiste Airgeadais cruinniú a thionól.

Coiste um Luach Saothair

Amhail an 31 Nollaig 2016, bhí na Stiúrthóirí seo a leanas ina gcomhaltaí den Choiste um Luach Saothair: Michelle Norris (Cathaoirleach), Gerry Leahy agus Jackie Maguire.

Fágann Téarmaí Tagartha an Choiste um Luach Saothair go mbíonn sé i dteideal moltaí a dhéanamh i ndáil le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh lena mbreithniú ag an mBord, faoi réir cheadú a fháil ón Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Leagtar amach díolaíochtaí i nóta 9 de na Ráitis Airgeadais de réir cheanglais Alt 155 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Níor tháinig aon chúinsí chun cinn le linn 2016 a chuir iallach ar an gCoiste um Luach Saothair cruinniú a thionól. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Coiste Creidmheasa

Tá Coiste Creidmheasa GAT comhdhéanta de chomhaltaí Boird agus an Bhainistíocht. Bunaíodh an Coiste sa bhliain 2009 chun rioscaí creidmheasa a choimeád faoi chuimsiú bheartas an Bhoird, le hathbhreithniú a dhéanamh ar acmhainneacht chreidmheasa CTCanna agus le teorainneacha maidir rioscaí creidmheasa a cheadú agus a chinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ábhartha go léir in ord sula dtéitear ar aghaidh chun airgead dá leithéid a thabhairt ar airleacan do CTCanna. Feidhmíonn an coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag an mBord.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste Creidmheasa don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016:

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2016	Tinreamh Stiúrthóirí
Michelle Norris	14	9
Barry O'Leary	14	13
Padraic Cafferty	14	12
Tom Conroy	9*	8
Sean Cremen	14	14
John Hogan	12**	9
Michael Murray	14	10
Mary Lee Rhodes	9***	4

* Ceaptha i mí Aibreáin 2016, agus mar sin ní raibh sé ar fáil ach le haghaidh 9 gcruinniú

** Ceaptha i mí Feabhra 2016, agus mar sin ní raibh sé ar fáil ach le haghaidh 12 chruinniú

*** Ceaptha i mí Bealtaine 2016, agus mar sin ní raibh sí ar fáil ach le haghaidh 9 gcruinniú

Ionduchtú agus Forbairt Ghairmiúil

Tá próiseas ionduchtaithe ann do Stiúrthóirí nua. Athraíonn a mbíonn i gceist leis idir Stiúrthóirí Feidhmiúcháin agus Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin. Maidir leis an dara grúpa, tá an t ionduchtú deartha le Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin a chur ar an eolas faoi GAT agus a cuid oibriúcháin, agus cuimsítear soláthar ábhair faisnéise ábhartha, lena n-áirítear mionsonraí de phleananna oibríochtúla agus straitéiseacha na GAT, mar aon le clár cruinnithe leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus le lucht na Bainistíochta.

Caidreamh le páirtithe leasmhara

Coinníonn na Stiúrthóirí agus an Bhainistíocht plé leanúnach ar bun le páirtithe leasmhara GAT maidir le ceisteanna straitéiseacha. Bíonn ceadú ón Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus/nó ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe riachtanach i leith gnóthaí sainithe áirithe agus coinnítear cumarsáid leanúnach ar bun leis na hAirí, trína Ranna, i leith na ngnóthaí sin.

Ríomhphost tiomnaithe le haghaidh Comhaltai Oireachtais

Le linn na bliana cruthaíodh ríomhphost tiomnaithe do Chomhaltai Oireachtais chun go bhféadfaí fiosrúite GAT a dhéanamh. Fuair GAT fiosrú amháin dá leithéid in 2016. Cuireadh admháil go bhfuarthas an ríomhphost sin agus freagraíodh é in am trátha.

Cuntasacht agus Iniúchóireacht

Cuntais agus Freagrachtaí na Stiúrthóirí

Is í tuairim na Stiúrthóir go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 ag teacht le prionsabail Chód Rialachais Chorporáidigh TA a ceanglaíonn go gcuirfí measúnú i láthair atá cóir, fíorcheart agus cothrom maidir le staid agus ionchais na Cuideachta. Tá na Stiúrthóirí tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar Thuarascáil Bhliantúil 2016 agus tá siad den tuairim go gcuireann sé measúnú cóir, fíorcheart, cothrom i láthair de staid agus ionchais GAT.

Ráiteas maidir le hInmharthanacht

Rinne na Stiúrthóirí measúnú ar inmharthanacht GAT ag cur san áireamh a staid reatha agus na príomhrioscaí a gcaithfidh GAT aghaidh a thabhairt orthu don chéad dá bhliain eile go dtí an 31 Nollaig 2018. Ghlac na Stiúrthóirí leis go bhfuil tréimhse dhá bhliain ina thréimhse iomchuí don mheasúnú bliantúil fócais a gcaithfear próiseas pleanála straitéisí GAT a chur i bhfeidhm lena linn.

Sa mheasúnú breithníodh an fheidhmíocht, maoiniú agus bainistiú leachtachta atá ann faoi láthair ag GAT, maille le creat rialachais agus eagrúcháin GAT a bhféachann an eagraíocht lena mbainistiú agus, más féidir, riosca a mhaolú, de réir mar atá sonraithe i Nóta 20. airgeadais reatha. Tá ionchas réasúnta ag na Stiúrthóirí, ag cur staid reatha GAT san áireamh, agus faoi réir na rioscaí a sainithníodh, go leanfaidh GAT ag feidhmiú agus go leanfaidh sé ag

comhlíonadh a dhliteanas, de réir mar a thiocfaidh siad chun cinn thar thréimhse dhá bhliain an mheasúnaithe.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh

Is cúis áthais do na Stiúrthóirí a thuairisciú gur shocraigh GAT Cód Rialachais Chorporáidigh na RA 2014, eisithe ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, larscríbhinn Rialachais Chorporáidigh na hÉireann, arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Airgeadais, a chomhlíonadh go deonach i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016, ach amháin i gcás na nithe seo a leanas:

Méid agus struchtúr an Bhoird reatha

Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana. Féadfaidh an tAire, tar éis comhairliúcháin leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a cheapadh, agus dá thoradh, níl forálacha B.2.1 an Chóid infheidhme maidir le GAT. Tugann an próiseas ceapacháin seo aghaidh freisin ar riachtanas GAT déanamh amach cén chaoi a mbreathnaítear ar Stiúrthóir mar dhuine neamhspleách nó mar dhuine nach bhfuil neamhspleách.

Ní bheartaítear aon athruithe a dhéanamh ar mhéid nó ar struchtúr an Bhoird agus níltear ag súil le haon athruithe dá leithéid.

Tá an Rialtas tar éis socruithe nua a thabhairt isteach chun ceapacháin a dhéanamh ar bhoird agus ar chomhlachtaí Stáit. Agus Bord reatha na GAT á cheapadh, d'iarr an RTPPRÁ ar dhaoine a raibh suim acu ann, iarratas a chur isteach ar a láithreán gréasáin d'fholúntais ar bhoird chomhlachtaí faoina coimirce.

Ní gá d'Airí a bheith teoranta dóibh siúd amháin a léiríonn spéis, ach cinnteoidh siad go mbeidh na cáilíochtaí cuí ag gach duine a cheapfar.

Shocraigh an Rialtas freisin go gceanglófar orthu siúd atá á moladh lena gceapadh mar chathaoirleach ar bhoird Stáit, a bheith ar fáil don Choiste Oireachtais cuí leis an gcur chuige a nglacfaidh siad mar chathaoirleach agus lena ndearcadh, ar an rannchuidiú a tabharfaidh an comhlacht nó an bord atá i gceist amach anseo, a phlé. Tar éis an phlé

Rialachas Corparáideach (ar lean)

sin, glacfaidh an tAire nó an Rialtas, de réir mar is cuí, cinneadh leis an nduine ainmnithe a dheimhniú mar chathaoirleach. Chuaigh Michelle Norris i láthair an Choiste Oireachtais um Chomhshaol, Iompar, Chultúr agus an Ghaeltacht in 2012 chun na críche sin.

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách Sinsearach

Breithníodh an cheist ar chóir comhalta sinsearach aitheanta den Bhord, seachas an Cathaoirleach, a ainmniú le go bhféadfaí buairimh a chur faoina b(h)ráid agus i bhfianaise mar a cheaptar Stiúrthóirí, an struchtúr scairsheilbhe agus nósanna imeachta reatha an Bhoird, de réir fhoráil A.4.1 den Chód. Thángthas ar an gconclúid nach bhfuil a leithéid oiriúnach agus cúrsaí mar atá, Comhalta Boird Neamhfheidhmiúcháin a ainmniú mar Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách Sinsearach. Coinneofar an cheist seo faoi athbhreithniú.

Neamhspleáchas Stiúrthóra Neamhfheidhmiúcháin

Athcheapadh Jackie Maguire ar an mBord in 2012, agus í ceaptha in 2002 i dtosach. Is faide ná naoi mbliana fad a seirbhíse ar an mBord agus foráiltear le Cód Rialachais Chorporáidigh na RA, faoi fhoráil B.1.1, go mbíonn míniú le tabhairt do pháirtithe leasmhara maidir lena neamhspleáchas leanúnach. Measann an Bord nach bhfuil ceist ar bith ann faoi ionracas agus neamhspleáchas Jackie Maguire, Uas. Tá sí neamhspleách ar GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais agus tá tiomantais tráchtála eile nach beag aici. Tá taithí cuimsitheach aici ar an tionscal uathúil ina bhfeidhmíonn GAT. Bhí a taithí agus dearcadh fadtéarmach ar ghnó GAT fórluachmhar don Bhord. Is é dearcadh an Bhoird nach dtagann tréimhse is faide ná naoi mbliana a bheith caite aici ar an mBord salach ar a cuid neamhspleáchais. D'éirigh Jackie Maguire as mar stiúrthóir boird ar an 31 Nollaig 2016.

Nósanna Imeachta le haghaidh toghcháin agus atoghcháin

Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin agus bíonn siad sa phost ar feadh cibé tréimhse a shonróidh an tAire agus an ceapachán á dhéanamh ach ní ar feadh tréimhse is faide ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh don dara téarma, agus dá thoradh sin, níl bhaineann forálacha B.2.1, den Chód le ceapachán Stiúrthóirí na GAT. Níl aon bheartas ann leis an mBord a athnuachan.

Luach Saothair na Stiúrthóirí

Níl aon bheartas um luach saothair ann atá forbartha go himmheánach, toisc go gcinneann an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí Neamh-fheidhmiúcháin. Socraítear luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh de réir na dtreoirlínte reatha le aghaidh pá sa tseirbhís phoiblí. Ní bhíonn luach saothair Stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin nasctha le feidhmíocht agus nochtar thuas é do gach Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin ar leith mar tháillí i Nóta 9 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Déanann an Coiste um Luach Saothair moltaí i ndáil le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh go mbreithneoidh an Bord iad. Níor tionóladh an Coiste um Luach Saothair sa bhliain reatha áfach.

Athbhreithniú Seachtrach ar an meastóireacht ar Fheidhmíocht an Bhoird

Éilítear le Foráil B.6.2 de Chód Rialachais Chorporáidigh na RA gur chóir d'éascaitheoir seachtrach meastóireacht a dhéanamh ar Bhord chuideachtaí FTSE 350 gach trí bliana ar a laghad. Ní mheasann an Ghníomhaireacht go mbaineann an fhoráil seo den Chód lena struchtúr reatha.

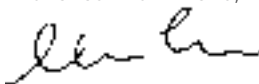
Iníúcháireacht inmheánacha

Mar gheall ar mhéid na GAT agus ar a bhfuil i gceist léi, níl feidhm na hIníúcháireachta Inmheánaí saor ó fhreagracht oibriúcháin. Tá na Stiúrthóirí sásta áfach go dtugtar leibhéal leordhóthanach neamhspleáchais d'fheidhm na hIníúcháireachta inmheánaí chun ligean di a cuid dualgas a chomhlíonadh ar bhealach oibiachtúil atá sách neamhspleách.

Nochtadh maidir leis an scéim shochar sainithe do Stiúrthóirí

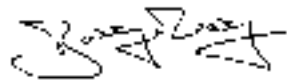
Chomhlíon na Stiúrthóirí na treoirlínte maidir le nochtadh a leagtar amach sa Chód Cleachtais do Chomhlachtaí Stáit, in ionad déanamh de réir Chód Rialachais Chorporáidigh na RA, ina leith seo, mar go meastar gur oiriúnaí iad sin do GAT.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

An 30 Márta 2017

Barry O' Leary
Príomhfheidhmeannach

30 Márta 2017

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí

Is é cuspóir an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí, de réir a théarmaí tagartha, cabhrú leis an mBord lena mhaoirseacht ghinearálta ar thuairisceoireacht airgeadais, rialuithe inmheánacha agus ar fheidhmeanna iniúcháireachta GAT. Comhlíontar freagrachtaí an Choiste Iniúcháireachta trína chruinnithe agus trí thuairiscí a fháil ón mBainistíocht, ón gCoiste Bainistíochta Rioscaí (ina bhfuil an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus Rúnaí na Cuideachta), comhairleoirí seachtracha agus na hiniúcháirí seachtracha agus inmheánacha. Tá clár oibre ag an gCoiste Iniúcháireachta, de réir a Théarmaí Tagartha, don bhliain lena n-áirítear:

- monatóireacht ar an bpróiseas tuairisceoireachta airgeadais, ar ionracas na ráiteas airgeadais agus ar aon fhógraí foirmiúla a bhaineann le feidhmíocht GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar bhreitheanna suntasacha maidir leis an tuairisceoireacht airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar aon athruithe a bheartaítear a dhéanamh ar chleachtais rialachais chorparáidigh agus tacaíocht a thabhairt go nglacfaidh an Bord na hathruithe sin;
- monatóireacht a dhéanamh ar iniúcháireacht reachtúil na Ráiteas Airgeadais bliantúil;
- athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht, ar oibiachtúlacht, ar cháilíochtaí agus ar neamhspleáchas an Iniúcháirí Seachtraigh;
- moltaí a dhéanamh don Bhord i ndáil le ceapachán an Iniúcháirí Seachtraigh, luach saothair is téarmaí fostaíochta na nIniúcháirí a cheadú;
- déileáil le saincheisteanna suntasacha maidir le rialú a tharraingítear anuas de bharr Iniúcháireachta Inmheánaigh nó Seachtraí;
- monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht shocruithe GAT maidir le rioscaí a bhainistiú agus cúrsaí a rialú go himmheánach; agus,
- athbhreithniú a dhéanamh ar chostas cistí agus ar na rátaí úis a ghearrtar dá réir.

Ar aon dul le Foráil C.3.4 de Chód Rialachais Chorparáidigh RA 2014, caithfidh an Coiste comhairle a thabhairt don Bhord go foirmiúil maidir le cibé acu an bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil agus na Cuntais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

Déanann an Coiste Bainistíochta Rioscaí maoirseacht ar rioscaí, agus tá an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus an Rialtóir Airgeadais ar an gCoiste sin.

Tuairiscíonn an Coiste seo don Choiste Iniúcháireachta agus don Bhord ar bhonn rialta. Rinne an Bord athbhreithniú bliantúil ar an gCreat-Bheartas Bainistíochta Rioscaí ag a chruinniú an 30 Márta 2017.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2016	Tinreamh Stiúrthóirí
Padraic Cafferty	4	4
Gerry Leahy	4	2
Jackie Maguire	4	4
James Miley	4	3
Michelle Murphy	4	2
Mary Lee Rhodes	3*	2

**Ceaptha i mí Aibreáin 2016 agus dá bhrí sin ní raibh sé in ann freastal ach ar 3 chruinniú*

Freastalaíonn an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta, agus Rúnaí na Cuideachta agus ionadaithe na nIniúcháirí Seachtracha ar na cruinnithe ach cuireadh a fháil.

Monatóireacht ar Ionracas na Ráiteas Airgeadais lena n-áirítear Breitheanna Suntasacha Tuairisceoireacht Airgeadais

Faigheann agus measann an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí tuairiscí rialta maidir le feidhmíocht airgeadais ón mBainisteoireacht i rith na bliana, agus treoraíonn an Coiste obair an Iniúcháirí Inmheánaigh agus faigheann tuairiscí uaidh maidir leis an obair sin. Pléann an Coiste straitéis agus fócas iniúcháireachta an Iniúcháirí Seachtraigh freisin.

Agus faisnéis ó na gníomhaíochtaí seo á gcur san áireamh chomh maith le dearcaí ó chruinnithe Bhord na Stiúrthóirí, rinne an Coiste Iniúcháireachta amach rioscaí buntábhachtacha na tuairisceoireachta airgeadais a bhaineann le hinfhaighteacht mhaoiniúcháin agus gnóthas leantach agus le socruithe d'fhiacha amhrasacha a thagann chun cinn ar iasachtaí i ndiaidh 1986, i gcomhthéacs choinníollacha reatha an mhargaidh.

Pléadh na saincheisteanna seo leis an mBainisteoireacht i rith na bliana agus leis an Iniúcháirí seachtrach tráth ar cuireadh críoch leis an iniúcháireacht sheachtrach ar na Ráitis Airgeadais.

Thug an Bhainisteoireacht le fios don Choiste Iniúcháireachta go raibh Ráitis Airgeadais iniúchta GAT ullmhaithe de réir na bprionsabal cuntasafóchta a nglactar leo go coitianta agus is infheidhme i leith na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann. San áireamh leis an

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (ar lean)

athbhreithniú seo, bhí plé leis an mBainisteoireacht faoi cháilíocht, ní amháin inghlacthacht phrionsabail chuntasaíochta na GAT, réasúntacht na meastachán agus na mbreitheanna suntasach, agus a shoiléire a nochtadh cúrsaí i Ráitis Airgeadais GAT, lena n-áirítear an méid a nochtadh a bhain le meastacháin chriticiúla ó thaobh cúrsaí cuntasaitochta.

Infhaighteacht mhaoinúcháin agus gnóthas leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais seo a ullmhú. Tá Clár na Nótaí faoi Ráthaíocht faoi ráthaíocht an Aire Airgeadais agus éascaíonn sin le hiasachtaí a eisiúint lena mbaineann aibíocht deich mbliana ar a mhéad ó dháta a n eisithe. Ag deireadh 2016 b'ionann meánaibíocht fhiachas GAT agus 2.3 bliain (2015: 2.8 bliain). Cuireann sé seo maoiniú cobhsaí ar fáil do bhonn maoiniúcháin phunann iasachtaí GAT agus laghdaíonn sé go mór an riosca gearrthéarmach leachtachta le haghaidh GAT.

Meastar go méadóidh na phróifíl aibíochta leachtachta in 2017 de réir mar a fhaightear rochtain ar mhaoiniú fadtéarmach ag ráta seasta trí mheán an Chláir GN le comhaontuithe déthaobhacha le GBCN agus leis an mBanc Eorpach Infheistíochta agus le Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa. Chomh maith leis sin, beidh rochtain leanúnach ag GAT ar GBCN agus ar an rótharraingt Bhainc do riachtanais ghearrthéarmacha leachtachta, de réir mar is gá. Tá an Coiste Iniúcháireachta sásta lena nochtadh sna Ráitis Airgeadais seo maidir lena oiriúnaí is atá an toimhde maidir le gnóthas leantach agus maidir leis an rochtain ar mhaoiniú.

Míráitis

Dearbhaigh an Bhainisteoireacht don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí nach raibh siad ar an eolas faoi aon mhíráitis ábhartha nó neamhábharta a rinneadh d'aon ghnó go gcuirfí cás ar leith i láthair.

Idirchaidreamh leis an mBainisteoireacht

Mar chuid den phróiseas leis na Ráitis Airgeadais a cheadú, faigheann an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí agus déanann sé léirmheas ar pháipéar arna ullmhú ag an mBainisteoireacht lena leagtar amach na rioscaí suntasacha a théann i bhfeidhm ar GAT, measúnacht mhionsonraithe na Bainisteoireachta ar na rioscaí sin agus ar an mbealach a dhéantar iad a mhaolú. Tugann an Coiste Iniúcháireachta dúshlán na dtoimhdí agus na mbreitheanna a bhíonn sna tuairiscí seo ón mbainisteoireacht sula gcuirtear na Ráitis Airgeadais faoi bhráid an Bhoird lena bhfaomhadh. Féach ar leathanaigh 45 go 46 de na Ráitis Airgeadais le haghaidh tuilleadh eolais a bhaineann le freagrachtaí leanúnacha an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí i leith rialuithe inmheánacha GAT.

Moladh go gCeadófaí na Ráitis Airgeadais

De thoradh na léirmheasanna agus na gcomhráite seo leis an mbainisteoireacht agus de thoradh na hiniúcháireachta inmheánaí agus tuairiscí an Iniúcháir Seachtraigh don Choiste Iniúcháireachta, thuairiscigh an Coiste Iniúcháireachta don Bhord go measann siad go bhfuil na Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh páirtithe leasmhara measúnacht ar fheidhmíocht na cuideachta, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó. Mhol an Coiste Iniúcháireachta freisin go gcuirfí na Ráitis Airgeadais iniúchta san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil GAT don bhliain dar chríoch 31 Nollaig, 2016.

Iniúcháireacht Sheachtrach

Audit Firm Tendering

Tairiscintí ó Ghnólachtaí Iniúcháireachta Aithníonn an Coiste na forálacha atá i gCód Rialachais Chorporáidigh na RA 2014 i leith tairiscintí don obair iniúcháireachta. De réir Chód Rialachais Chorporáidigh na RA 2014, ceanglaítear ar chuideachtaí FTSE 350 a gconradh don iniúcháireacht sheachtrach a chur amach le haghaidh tairiscintí anois gach 10 mbliana ar a laghad. Tá an Coiste tar éis na forálacha maidir le tairiscintí don obair iniúcháireachta, atá leagtha amach i gCód Rialachais Chorporáidigh na RA 2014, a bhreithniú. Mar gheall ar mhéid GAT, níl sé d'oibleagáid uirthi tairiscintí a iarraidh. Lean GAT ar aghaidh lena chleachtas le tairiscintí a chur amach le haghaidh sholáthar seirbhísí iniúcháireachta seachtracha in 2015 áfach, chun tréimhse iniúcháireachta seachtraí 2015–2017 a chlúdach, agus ba iad JPA Brenson Lawlor buaiteoirí na tairisceana. Mhol an Bord go gceapfaí JPA Brenson Lawlor mar iniúcháir seachtrach neamhspleách ar feadh tionachta 3 bliana.

Neamhspleáchas ár n-iniúcháir sheachtraigh a chinntiú

Is ábhar iontach dáiríre é neamhspleáchas an iniúcháir dar leis an gCoiste Iniúcháireachta agus déantar athbhreithniú ar an scéal go bliantúil. Phléigh an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí neamhspleáchas na gnólachta le JPA Brenson Lawlor agus leis an mbainisteoireacht agus ní raibh aon saincheisteanna le nótaí.

In 2016, seachas obair iniúcháireachta, níor bhronn GAT aon seirbhísí, nár sheirbhísí iniúcháireachta iad, ar a hiniúcháir seachtrach neamhspleách. Rinne an Coiste Iniúcháireachta, trína théarmaí tagartha, athbhreithniú ar obair, nach obair iniúcháireachta a bhí ann, a rinne an t-iniúcháir seachtrach agus dhearbhaigh nach bhfuil aon éifeacht aimhleasach ar an neamhspleáchas iarbhair, nó mar a fheictear an neamhspleáchas, nó ar oibiachtúlacht na hoibre iniúcháireachta í féin.

Déanann Bord na GAT monatóireacht ar sholáthar seirbhísí nach seirbhísí iniúchóireachta iad, a thugann an t-iniúchóir seachtrach agus déanann an Coiste Iniúchóireachta amhlaidh tríd an athbhreithniú leanúnach ar speansais riaracháin. Mar gheall nár soláthraíodh aon seirbhísí, nár sheirbhísí iniúchóireachta iad, i rith 2016, níl aon choimhlint mar sin le neamhspleáchas an iniúcháir.

Táillí le haghaidh seirbhísí iniúchóireachta & neamhiniúchóireachta d'iniúcháirí neamhspleácha GAT

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
Iniúchóireacht ar ráitis airgeadais	26	31
Seirbhísí comhairleacha cánach	-	-
Seirbhísí eile	-	-
Iomlán luach saothair na nIniúcháirí	26	31

Idirchaidreamh le hiniúcháirí seachtracha

Soláthraíonn an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí nasc idir an Bord agus an tIniúchóir Seachtrach agus tá sé neamhspleách ar bhainistíocht GAT. Tá JPA Brenson Lawlor, iniúchóir reachtúil GAT, freagrach as iniúchóireacht neamhspleách a dhéanamh ar Ráitis Airgeadais GAT de réir na gCaighdeán Iniúchóireachta sa RA agus in Éirinn. Tá údarás agus freagracht deiridh ag an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí maidir le gnólacht iniúchóireachta neamhspleách GAT a roghnú, a chúiteamh, meastóireacht a dhéanamh uirthi, agus i gcás gur cuí, ath-ghnólacht a chur ina háit. De réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí 2014, leanfaidh an t-iniúchóir, JPA Brenson Lawlor, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith sa ról seo.

Déanann an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí gach seirbhís dá bhfuil le soláthar ag na hiniúcháirí seachtracha a cheadú roimh ré. Áirítear leis na seirbhísí sin a cheadaítear roimh ré, seirbhísí iniúchóireachta, seirbhísí a bhaineann le hiniúchóireacht, comhairle chánach agus seirbhísí eile.

Tá sé d'údarás ag an gCoiste Iniúchóireachta a chuid comhairleoirí féin ón taobh amuigh a fhostú freisin, lena n-áirítear saineolaithe i réimsí cuntasáíochta áirithe, de réir mar is cuí dar leis, seachas abhcóidí nó comhairleoirí arna bhfostú ag an mBainisteoireacht.

Próiseas iniúchóireachta seachtraí a mheasúnú

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Iniúcháir Seachtraigh go bliantúil ag deireadh an timthrialla iniúchóireachta bliantúla. Leis an Athbhreithniú,

déantar aiseolas ón mBainisteoireacht agus ó fhoireann na GAT a bhfuil lámh acu sa phróiseas iniúchóireachta, a chur san áireamh in éineacht le hathbhreithniú ar leibhéal na seirbhíse a sholáthraíonn JPA Brenson Lawlor do GAT. Bunaithe ar a bhreithniú ar an aiseolas, in éineacht lena mheasúnacht leanúnach féin, mar shampla trí cháilíocht thuairiscí na n iniúcháirí seachtracha don Choiste, agus idirghníomhaíocht chomhpháirtí na hiniúchóireachta leis an gCoiste, tá an Coiste Iniúchóireachta sásta go leanann JPA Brenson Lawlor ar aghaidh le bheith ag soláthar seirbhíse iniúchóireachta éifeachtaí.

Bainistíocht Rioscaí

Faoi mar a forordaíodh leis an gCód Cleachtais athbhreithnithe um Rialachas Comhlachtaí Stáit, ghlac an Bord agus Coiste Bainistíochta Rioscaí foirmiúil, atá comhdhéanta de lucht na Bainisteoireachta Sinsearaí, creat beartais bhainistíochta rioscaí atá i bhfeidhm ó 2009 agus a mbíonn maoirsiú á dhéanamh ag an gCoiste Iniúchóireachta air. Bainistíonn an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus Rúnaí na Cuideachta rioscaí na GAT le chéile agus freagracht chomhionann orthu ar fad, in áit Príomhoifigigh Rioscaí, faoi mar a cheadaítear faoin gCód Cleachtais. Déanann an Coiste athbhreithniú ar an gCreat agus ar an mBeartas Bainistíochta Rioscaí go rialta. Bíonn an mhonatóireacht ar rioscaí, i gcónaí, ina mhír ag cruinnithe Boird. Is gnó airgeadais é GAT agus mar sin is rioscaí airgeadais na rioscaí a bhaineann leis an ngnó sin (i.e. rioscaí creidmheasa, margaidh agus leachtachta) agus tá rioscaí cisteáinbhainteacha ag baint leis freisin. Tá cur síos níos sonraí ar na rioscaí sin i Nóta 20 ag gabháil leis na Ráitis Airgeadais. D'fhorbair GAT próiseas um bainistiú rioscaí a áiríonn athbhreithnithe leanúnacha ar a phunann iasachtaí agus airleacain agus athbhreithniú leanúnach ar rioscaí cisteáinbhainteacha, a chuireann ar a chumas bainistiú a dhéanamh ar na rioscaí sin. Ghlac Bord GAT Beartas Creidmheasa i ndáil le hiasachtaí le CTCanna in 2013 agus déantar uasdátú rialta air sin, agus tharla an t-uasdátú is déanaí i mí Dheireadh Fómhair 2016.

Baineann riosca iarmharach le hiasachtaí ar rátaí seasta go príomha. Déileáiltear leis seo trí bheartas um chúlchistí agus chorrailigh faoi mar a phléitear i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta GAT agus freisin laistigh de Chlár na Rioscaí den Chreat is Beartas um Bainistíocht Rioscaí. Déanann GAT athbhreithniú cuimsitheach ar rioscaí go bliantúil, rud a cheadaíonn an Bord agus a dhéanann cuid de bheartas GAT um rátaí úis agus chúlchistí i gcomhair blianta ina dhiaidh. Cuirtear an Bord ar an eolas ar bhonn ráithiúil maidir le dálaí nua agus déantar gníomhartha ceartaitheacha más gá.

Measúnaíonn an Coiste Iniúchóireachta rioscaí ábhartha mar atá:

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (ar lean)

- rioscaí maidir le maoiniú, leachtacht agus gnóthas leantach;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí do CTCanna;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla roimh 1986; agus,
- céim pinsin le sochair shainithe.

lasachtaí roimh an 27 Bealtaine 1986

Maidir le hiasachtaí a thugann GAT d'údaráis áitiúla, bíonn GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas creidmheasa a thagann chun cinn ó mhorgáistí roimh Bhealtaine 1986, a urraítear leis an mbunmhaoín mhorgáiste agus le hárachas um chosaint morgáiste. As suim €11.3 milliún de na hiasachtaí a tugadh roimh Bhealtaine 1986 agus a bhí fós amuigh ag 31 Nollaig 2016 (2015 €12.3 milliún), níl ach €9.1 milliún (2015: €10.3 milliún) díobh sin fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha agus tá soláthar iomlán ann de €2.5 milliún ann le haghaidh lagú.

Tá bearna an €2.2 milliún (2015: €2.0 milliún) tagtha chun cinn toisc nach gceanglaítear ar na húdaráis áitiúla iomlán na suimeanna airgid a fhaigheann siad i ndáil le fuascailtí agus aisíocaíochtaí a chur ar ais chuig GAT, faoi mar a cheadaítear faoi théarmaí na háise iasachta. Is é tuairim an Bhoird, cosúil le hiasachtaí a tugadh i ndiaidh 1986, nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach. Tá comhthaobhacht ag údaráis áitiúla i gcoinne fuilleach €9.1 milliún na n-iasachtaí a tugadh roimh 27 Bealtaine 1986, i bhfoirm leasanna morgáiste ar mhaoín. Is nuair nach leor an chomhthaobhacht sin chun an fiachas a urscaoileadh go mbíonn GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas um lagú a thiocfaidh chun cinn, agus sa chás sin amháin.

Ceanglaítear ar iasachtaithe aonair Árachas um Chosaint Morgáiste a bheith acu ar a gcuid réadmhaoine. Clúdaíonn an tÁrachas seo an t-iasachtaí i gcás a báis nó míchumais maidir le suim na hiasachta atá amuigh, gan riaráistí san áireamh. I gcomhthéacs.

lasachtaí i ndiaidh an 27 Bealtaine 1986

Meastar nach fiú le háireamh é riosca na haisíocaíochta maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986, seachas riosca ceannasach, ós rud é gur le húdaráis áitiúla atá an gaol dlíthiúil, agus ní bhraitheann an riosca ar athruithe ar phraghsanna tithe ná ar athruithe eacnamaíocha eile. I gcomhthéacs:

- (a) údaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile;

- (b) a n-ioncaim nó a gcistí a bheith mar urrús don íocaíocht atá dlite do GAT sna suimeanna go léir atá dlite ó údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus GAT);
- (c) go gceadaíonn an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach iasacht airleachta d'údaráis áitiúla;
- (d) go dtuigeann an Bord go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus iad ag freastal ar a n-oibleagáidí do GAT; agus,
- (e) nach deach aon chaillteanas do GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;

is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan údaráis áitiúla ar nó tar éis 27 Bealtaine 1986, agus níor taifeadadh aon fhorálacha cailteanas iasachta i leith na n-iasachtaí sin. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016, tar éis ath-idirbheartaíocht a bheith déanta i leith téarmaí iasachtaí áirithe, bhí gach údarás áitiúil suas chun dáta maidir lena gcuid aisíocaíochtaí sceidealaithe sa phunann seo (féach ar nóta 20(a)). Níor bhain aon chaillteanas don GAT ar a cuid iasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

lasachtaí do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta

Go dtí 2011, thug an Rialtas deontais mhaoiniúcháin do CTCanna, trí údaráis áitiúla, don tithíocht shóisialta. Agus an ghéarchéim eacnamaíochta ag teacht chun cinn, agus na diansrianta ar chúrsaí buiséid dá bharr, bhí réasúnaíocht ann le hairgeadas iasachtaí a thabhairt isteach le bheith in ionad deontas, agus le hiasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach chun cur ar a gcumas tionscadail tithíochta sóisialta a chur i gcrích go tráthúil. Tugadh ról lárnach don GAT san obair le maoiniúchán iasachtaí a sholáthar don earnáil, is rátaí agus gráid iomaíocha ar lár, ag an am, sa mhargadh.

Bhunaigh GAT próiseas le CTCanna a mheasúnú le haghaidh stádais mar 'Chomhlacht Deimhnithe', .i. cinn a measadh a bheith oiriúnach le hairgeadas iasachtaí a sholáthar. Tá dhá chuid i gceist leis an bpróiseas measúnachta do CTCanna. Athbhreithniú corparáideach atá caighdeánach sa mhargadh is ea an chéad cheann lena n-úsáidtear maitrís scórála chun feidhmíocht reatha, rialachas corparáideach, agus pleananna forbartha & airgeadais a mheasúnú. Tugtar an t-iaratas os comhair Choiste Creidmheasa GAT ansin lena bhreithniú. Ina dhiaidh sin, bronnar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ar iarratasóirí agus is féidir leo iarratas a dhéanamh ar mhaoiniúchán ar bhonn cás-ar-chás ansin. Tacaíonn Áis Léasúcháin Airleacain Chaipitil (ÁLAC), atá státmhaoinithe

le hiarratais ar thionscadail, mar a dhéanann an Comhaontú Íocaíochta & Infhaighteachta (PAA).

I mí na Nollag 2015, sheol GAT tionscnamh iasachtaithe nua a bhí dírithe go sonrach ar CTCanna ar Leibhéal 2 nach bhfuil ina gComhlachtaí Deimhnithe faoi láthair. Leis an táirge seo, díreáir ar CTCanna a bhfuil riachtanais iasachtaithe acu ó €250,000 ar a laghad go dtí €1,500,000 agus tá sé saindeartha go sonrach i dtreo éadálacha maoine. Tairgtear an t-iasachtú ar bhonn ráta úis inathraithe thar 30 bliain nó le hiasachtaí lena mbaineann ráta seasta (ag athrú ar ais chuig ráta inathraithe ina dhiaidh sin). Beidh ar CTCanna atá ag ciseal 2 agus a chuireann isteach ar an táirge nua dul trí phróiseas athbhreithnithe creidmheasa GAT.

Ó thosú a bhí réasúnta mall, tá fás suntasach tar éis teacht ar ghníomhaíocht na CTCanna in 2016 agus isteach sa bhliain 2017, agus tacaíocht láidir ó GAT trína raon méadaithe d'iasachtaí ar rátaí inathraithe agus seasta lena n-áirítear táirgí don Éadail, Tógáil Nua agus Cíos in Ionad Morgáiste. Go háirithe, chuidigh an maoiniú ón mBanc Eorpach Infheistíochta ("BEI") agus ó Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa ("BCE") le go dtabharfaí isteach ráta seasta 25 bliana ag an ráta reatha de 2.75%, agus tá sé sin tar éis an baol rioscaí a bhaineann leis an timpeallacht ráta úis a laghdú go mór d'iasachtaí ó GAT do CTCanna. Chuir BEI agus BCE in iúl go gcuirfear maoiniú breise ar fáil de réir na dtéarmaí céanna, más gá. Tá GAT fós muiníneach gur féidir leis ról lárnach a bheith aige chun a chinntiú go dtacófar le pleananna forbartha ach maoiniú iomaíoch solúbtha a sholáthar a fhreastalóidh ar riachtanais earnáil na CTCanna.

Cistíocht

Tiomsaíonn GAT maoiniúchán, le tacaíocht ráthaíochta ón Aire Airgeadais, go príomha tríd GBCN, údaráis áitiúla agus trí ghníomhaireachtaí idirnáisiúnta amhail an Banc Eorpach Infheistíochta agus Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa. Tiomsaítear maoiniúchán imeallach tríd GBCN agus úsáid á baint as Clár na Nótaí faoi Ráthaíocht faoi shocrú praghsála comhaontaithe faoi mar atá faofa ag an mBord.

Athbhreithniú ar rialuithe inmheánacha

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as córas rialaithe inmheánaigh a choinneáil ar bun a sholáthraíonn deimhniú réasúnta i dtaobh oibriúcháin éifeachtach éifeachtúil, i dtaobh an rialaithe inmheánaigh airgeadais, agus go bhfuil dlíthe agus rialacháin á gcomhlíonadh. Sa chomhthéacs seo, tugann an Coiste Iniúchóireachta aird ar na nithe a oireann, dar leo, do ghnó GAT, d'ábharthacht na rioscaí airgeadais oibriúcháin a bhíonn de dhlúth agus d'inneach an ghnó, agus do na costais agus na tairbhí coibhneasta i dtaca le sainrialuithe a chur i ngníomh. Tá beartas leagtha amach ag GAT ina

Lámhleabhar Beartas agus Nósanna Imeachta lenar féidir le fostaithe nithe atá ina n-údar imní a tharraingt anuas, faoi rún, faoi nithe a d'fhéadfadh a bheith ina mírialtachtaí i dtuairisceoireacht airgeadais nó nithe eile.

Dhéabhlóidigh an Bord an tasc an athbhreithnithe mionsonraithe ar rioscaí, don Choiste, agus bíonn seo ina mhír sheasta ar chlár oibre chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta & Rioscaí. Tuairiscíonn an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí, agus déanann moltaí don Bhord ina dhiaidh sin, faoina gcuid torthaí, agus tá sé curtha de chúram ar an mBord maoirseacht a dhéanamh ar rioscaí agus moltaí ón gCoiste a bhreithniú. Ag formhór chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta, déantar athbhreithniú ar réimse amháin de rioscaí faoi mar a thuairiscítear go mion in Alt A4 de Chlár Rioscaí GAT, atá laistigh de Chreat agus Beartas Bainistíochta Riosca GAT.

Dearadh córas um rialú inmheánach GAT chun deimhniú réasúnta, ach ní deimhniú absalóideach, a sholáthar in aghaidh an riosca go dtarlódh earráidí ábhartha, calaois nó caillteanais. D'fhéadfadh sé tarlú go mbeadh duine in ann teacht timpeall ar rialuithe inmheánacha, nó iad a sháru. Anuas air sin, mar gheall ar athrú ar chúinsí, d'fhéadfadh go mbeadh athrú ar éifeachtúlacht chórais rialaithe inmheánaigh le himeacht aimsire agus féachann lucht bainistíochta na Gníomhaireachta leis na córais rialaithe inmheánacha a leasú in am trátha de réir mar a thagann athrú ar chúrsaí an ghnó bunaidh.

Déanann an tIniúchóir Inmheánach córais GAT um rialú inmheánach a shonrú agus a mheas, mar bhonn don tuairisceoireacht ar leordhóthanacht agus éifeachtacht na gcóras. Comhaontaítear plean faofa leis an gCoiste Iniúchóireachta agus pleanálann, déanann agus measann an tIniúchóir Inmheánach a chuid oibre bunaithe ar an sceideal sin. Má aimsítear laigí suntasacha a bheith ar na rialuithe inmheánacha laistigh de shampla ar bith a thástáiltear, sa chás sin, fillleann an t-Iniúchóir inmheánach ar a bheith ag déanamh tástálacha substainteacha ar na réimsí mar ar aimsíodh na rialuithe a bheith mí-éifeachtach / lochtach. Déanann an Coiste Iniúchóireachta athbhreithniú ar na tuairiscí a dhéanann an t-Iniúchóir inmheánach faoi dhó sa bhliain agus bíonn cruinniú príobháideach ag an tIniúchóir Inmheánach leis an gcoiste uair sa bhliain, gan an bhainisteoireacht a bheith i láthair, áit ar féidir leis an tIniúchóir inmheánach nó leis an gcoiste, aon saincheisteanna a tharraingt anuas.

Tá struchtúr eagrúcháin bunaithe ag na Stiúrthóirí lena ngabhann freagracht shainmhínithe as an rialú inmheánach le haghaidh gach comhchuid de ghnó GAT agus déanann an Príomhfheidhmeannach tuairisc ina leith sin go foirmiúil uair sa bhliain, i dteannta leis an bhfreagracht ghaolmhar as

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (ar lean)

athbhreithniú a dhéanamh go tréimhsiúil ar éifeachtacht rialú inmheánach den sórt sin agus déanann an tIniúcháir Inmheánach tástáil air i rith na bliana agus eisítear tuairiscí don Choiste Iniúcháireachta faoi dhó sa bhliain.

Is iad seo a leanas comhchodanna buntábhachtacha an chórais um rialú inmheánach:

- (a) struchtúr eagraíochta atá sainmhínithe go soiléir agus lena ndéantar dualgais agus teorainneacha údaráis a idirdhealú óna chéile go cuí;
- (b) doiciméadú á dhéanamh ar rialuithe inmheánacha airgeadais i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta, a ndéanann an Bord athbhreithniú go leathbhliantúil orthu, agus ceadaíonn an Bord aon athruithe dá ndéantar ina dhiaidh sin orthu;
- (c) teorainneacha agus nósanna imeachta atá sainmhínithe go soiléir le haghaidh caiteachais airgeadais lena n-áirítear cúrsaí soláthair agus caiteachas caipitil;
- (d) buiséid bhliantúla (agus bealaí chun torthaí iarbhir a chur i gcomparáid le buiséid i rith na bliana) agus pleananna fadtéarmacha don GAT ina sonraítear príomhrioscaí agus deiseanna;
- (e) cuntais bhainistíochta mhíosúla a ullmhaítear agus a gcuirtear i láthair an Bhoird;
- (f) déanann iniúcháir inmheánach athbhreithniú ar chórais agus ar rialuithe buntábhachtacha airgeadais;
- (g) pléann Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí le haon cheisteanna suntasacha maidir le rialú a tharraingítear anuas in Iniúcháireacht inmheánach nó Sheachtrach; agus,
- (h) ullmhú agus eisiúint tuairiscí airgeadais, an Tuarascáil Bhliantúil san áireamh, á mbainistiú ag an Rannóg Airgeadais faoi mhaoirseacht an Choiste Iniúcháireachta; lena n-áirítear an Tuarascáil Bhliantúil, arna bainistiú ag an Rannóg Airgeadais le maoirseacht ón gCoiste Iniúcháireachta & Riosca. Déantar an próiseas tuairiscithe airgeadais a rialú ag úsáid na mbeartas doiciméadaithe cuntasafíochta.

Cé go mbíonn freagracht ar na Stiúrthóirí as na Ráitis Airgeadais a ullmhú, tacaíonn an Bhainistíocht Shinsearach leis na Stiúrthóirí, chomh maith le comhairleoirí gairmiúla, mar shampla achtúire, a bhfuil sé d'fhreagracht orthu agus iad cuntasach as faisnéis a sholáthar de réir na mbeartas comhaontaithe lena n-áirítear tabhairt chun críche agus réiteach faisnéise airgeadais i gcórais phróiseála. Cuirtear taca lena cháilíocht trí shocruithe maidir le hidirdhealú idir dualgais chun seiceálacha neamhspleacha ar iomláine na dtuairiscí airgeadais a éascú. Tá an fhaisnéis airgeadais do gach bliain faoi réir a hathbhreithnithe ag an mBainistíocht

Shinsearach sula gcuirtear í faoi bhráid an Choiste Iniúcháireachta í. Déanann an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar an Tuarascáil Bhliantúil freisin sula gcuirtear i láthair an Bhoird í d'fhonn a fhaomhadh.

Tá athbhreithniú agus plé leis an mBainisteoireacht déanta ag an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí ar a mheasúnacht agus ar a thuairisc ar éifeachtacht chóras um rialú inmheánach na GAT ar thuairisceoireacht airgeadais mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016.

Plé leis an Iniúcháir

Tá tuairisc ón Iniúcháir Seachtrach faighte agus pléite ag an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí maidir leis na torthaí ón idirghníomhaíocht hiniúcháireachta seachtraí, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann leis na rioscaí a tugadh le fios thuas. Thuairiscigh an tIniúcháir Seachtrach don Choiste Iniúcháireachta faoi na míráitis a fuair siad i rith a gcuid oibre agus níl aon suimeanna ábhartha gan choigeartú fós ann.

Éifeachtacht an Choiste

Déanann idir an Bord agus an Coiste féin athbhreithniú ar éifeachtacht an Choiste ar bhonn bliantúil. Tar éis athbhreithnithe dá leithéid, tá an Coiste sásta a thabhairt le fios go meastar gur chomhlíon sé a chuid dualgas, de réir a théarmaí tagartha, ar bhealach éifeachtach éifeachtúil.

Conclúid

Tar éis don Choiste Iniúcháireachta súil a thabhairt ar ar cuireadh i láthair agus ar na tuairiscí ón mBainisteoireacht agus ón Iniúcháireacht Inmheánach, agus dearcaí a chuir an t-Iniúcháir Seachtrach in iúl curtha san áireamh, tá an Coiste Iniúcháireachta sásta go dtugtar aghaidh go cuí ar na breitheanna criticiúla agus ar na meastacháin bhuntábhachtacha sna Ráitis Airgeadais i leith na suimeanna a dtuairiscítear ina dtaobh agus a nochtadh araon. Tá an Coiste sásta freisin go ndearnadh grinnscrúdú leordhóthanach ar, agus gur tugadh a ndúshlán, do na toimhdí suntasacha a úsáideadh chun luach sócmhainní agus dlíteanas a dhéanamh amach.

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleáigh

do Chomhaltaí na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt.

Tá iniúcháireacht déanta againn ar Ráitis Airgeadais na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt (an "GAT") don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 faoi mar atá leagtha amach ar leathanaigh 50 go 87, lena n-áirítear an Ráiteas Ioncaim, Ráiteas Ioncaim Chuimsithigh, Ráiteas faoi Ríocht Airgeadais, Ráiteas faoi Athruithe i nGnáthscaireanna, Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid, Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta, agus na Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Is é Acht na gCuideachtaí 2014 agus na caighdeáin chuntasaíochta arna n-eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais agus arna bhfógairt ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn (Cleachtas Cuntasaíochta a nGlactar Leis i gCoitianta in Éirinn) an creat tuairisceoireachta airgeadais ábhartha a cuireadh chun feidhme agus na Ráitis á n-ullmhú. Rinneadh ár n-iniúcháireacht de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta ar Iniúcháireacht (ISAanna) (An Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tuairim agus conclúidí ag teacht chun cinn ónár n-iniúcháireacht:

1. Tá ár dtuairim faoi na Ráitis Airgeadais gan mhodhnú

Is é ár dtuairim:

- go dtugann na Ráitis Airgeadais léargas fíor cothrom ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar ríocht airgeadais na cuideachta mar a bhí an 31 Nollaig 2016 agus ar a barrachas don bhliain dar chríoch sin; agus,
- gur ullmhaíodh na Ráitis i gceart de réir an chreata tuairisceoireachta airgeadais ábhartha agus, go háirithe, Acht na gCuideachtaí 2014.

2. Ár measúnacht ar rioscaí maidir le míráiteas ábhartha

Is iad na rioscaí maidir le míráitis ábhartha a dtugtar tuairisc mhionsonraithe fúthu sa chuid seo den tuairisc na rioscaí sin atá measta againn, inár dtuairim ghairmiúil, mar rioscaí a raibh an éifeacht is mó acu ar: an straitéis iniúcháireachta fhoriomlán; leithdháileadh na n-acmhainní inár n-iniúcháireacht; agus ar a bheith ag stiúradh iarrachtaí na foirne a fostaíodh. Dearadh ár nósanna imeachta iniúcháireachta a bhaineann leis na rioscaí seo i gcomhthéacs ár n-iniúcháireachta ar na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ní mhodhnaítear ár dtuairim maidir leis na Ráitis Airgeadais i leith aon cheann de na rioscaí seo, agus ní chuirimid tuairim in iúl maidir leis na rioscaí aonair seo.

Agus muid ag teacht ar ár dtuairim iniúcháireachta thuas maidir leis na Ráitis Airgeadais, is iad seo a leanas na rioscaí maidir le míráiteas ábhartha a raibh an éifeacht is mó acu ar ár n-iniúcháireacht:

Eiseadh agus In-aisghabhálacht Iasachtaí

Tá riosca ann nach ann d'iasachtaí atá ar leabhar iasachtaí na Gníomhaireachta, nó go bhfuil cistí eisíochta do chomhlachtaí seachas na hÚdaráis Áitiúla nó Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe. Tá riosca ann freisin nach mbeifear in ann iasachtaí a aisghabháil agus go dtagann riosca creidmheasa chun cinn ar leabhar iasachta í na Gníomhaireachta, go háirithe iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986, a dhéanann cuid shubstaintiúil de leabhar iasachtaí na Gníomhaireachta.

Roghnaíomar sampla iasachtaí a bhí amuigh ar dháta an chlár chomhardaithe, lena n-áirítear iasachtaí a tugadh ar airleacan i rith na bliana. Thugamar súil ghéar ar an gcáipéisíocht chun tacú le gach ceann de na hiasachtaí seo, agus rinneamar athríomhadh ar na suimeanna a bhí fós amuigh ar gach ceann de na hiasachtaí ar dháta an chlár chomhardaithe, ag tagairt d'ionchuir bhuntábhachtacha amhail rátaí úis agus stair aisíocaíochta.

I ngach cás, phléamar stádas gach iasachta leis an mbainisteoireacht. I ndáil leis an in-aisghabhálacht, bhreithníomar an méid a nochtadh i dTuairisc an Choiste Iniúcháireachta go háirithe i ndáil le hin-aisghabhálacht iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986. Táimid sásta gur cuí measúnacht na bainisteoireachta nach bhfuil aon riosca creidmheasa ann ar iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986.

Stádas GAT mar ghnóthas leantach

Tá dliteanais shuntasacha ag GAT ar a Clár Comhardaithe ag 31 Nollaig 2016. Is ionann iomlán na n-urrús fiachais agus na n-iasachtaí bainc ag deireadh na bliana agus €3.61bn. Úsáidtear na hiasachtaí seo chun na hiasachtaí a dhéantar d'Údaráis Áitiúla agus do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe a mhaoiniú, agus b'ionann iad sin agus €3.75bn ag deireadh na bliana. Tá riosca ann mura raibh an Gníomhaireacht in ann aisíocaíochtaí caipitil nó úis a dhéanamh ar aon cheann dá cuid iasachtaí seachtracha, nach mbeadh sí in ann teacht ar an maoiniúchán cuí chun a cuid oibríochtaí a mhaoiniú. Lena chois sin, i gcás mainneachtana, dá nglaofaí na hiasachtaí isteach, b'fhéidir nach mbeadh na hacmhainní ag an nGníomhaireacht lena cuid oibleagáidí a shocrú.

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleáigh (ar lean)

Bhí comhráite mionsonraithe againn le baill d'fhoireann chistíochta GAT chun tuiscint conas a dhéantar monatóireacht ar riachtanais mhaoiniúcháin ar bhonn laethúil. Fuaireamar na comhaontuithe do na hiasachtaí bunúsacha agus thugamar súil ghéar ar na téarmaí aisíocaíochta. Rinneamar tástáil ar aisíocaíochtaí a rinneadh agus chinntíomar go luaitear an riocht ag deireadh na bliana ar na hiasachtaí seo i gceart de réir téarmaí na gcomhaontuithe bunúsacha. Fuaireamar dearbhú ó thríú páirtí seachtrach freisin faoin riocht ag deireadh na bliana ar gach ceann d'iasachtaí seachtracha GAT agus chinntíomar gur chuí na suimeanna a nochtadh sna ráitis airgeadais.

3. Mar a chuir muid ábharthacht i bhfeidhm agus forléargas ar scóip ár n-iniúcháireachta

Socraíodh gur €18.81 milliún an ábharthacht do na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ríomhadh seo agus úsáid á baint as tagarmharc de shócmhainní iomlána, a mheasaimid a bheith ar cheann de na príomh-thagarmharcanna laistigh de na Ráitis Airgeadais a bhaineann le comhaltáí GAT agus iad ag measúnú na feidhmíochta ó thaobh cúrsaí airgeadais.

Tuairiscímid do lucht an Choiste Iniúcháireachta gach míráiteas ceartaithe agus neamhcheartaithe a d'aithin muid trínár n-iniúcháireacht, os cionn €470,000; le cois míráiteas iniúcháireachta eile faoi bhun an tairsigh sin a chreidimid gur fiú a thuairisciú ar fhorais cháilíochtúla.

4. Níl aon rud le tuairisciú againn i leith gnóthaí ar a bhfuil ceangal orainn tuairisciú ina dtaobh trí eisceacht

Ceanglaíonn Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hiniúcháireacht (ISAanna) (an RA agus Éire) orainn tuairisciú duit má aithníonn muid, bunaithe ar an eolas a fhaighimid le linn ár n-iniúcháireachta, faisnéis sa Tuarascáil Bhliantúil ina bhfuil neamhréir ábhartha leis an eolas sin nó leis na Ráitis Airgeadais, nó míráiteas ábhartha fírice, nó atá míthreorach ar bhealach eile.

Ceanglaítear orainn tuairisciú duit go háirithe:

- Má d'aithin muid aon neamhréireanna idir an t-eolas a fuaireamar i rith ár n-iniúcháireachta agus Ráiteas na Stiúrthóirí lena measann siad go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus

go soláthraíonn sí an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht an eintitis, mar aon lena mhúnla agus a straitéis ghnó; nó

- Mura nochtar na nithe sin, a chuir muid in iúl don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí sa Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh, mar is cuí.

Lena chois sin, ceanglaíonn Acht na gCuideachtaí 2014 orainn tuairisciú duit, mura ndéantar, dar linn, Luach Saothair na Stiúrthóirí agus idirbhearta a shonraítear le hailt 305 go 312 den Acht, a nochtadh.

5. Leagtar amach thíos ár gconclúidí ar nithe eile ar a gceanglaíonn Acht na gCuideachtaí 2014 orainn tuairisciú ina leith

Fuaireamar an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a mheasaimid a bheith riachtanach chun críche ár n-iniúcháireachta. Inár dtuairim, ba leor taifid chuntasaíochta na cuideachta go mbeifí in ann na ráitis airgeadais a iniúchadh go réidh agus i gceart. Tá na Ráitis Airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta. Táimid den tuairim go bhfuil an fhaisnéis a thugtar i dTuairisc na Stiúrthóirí ag teacht leis na Ráitis Airgeadais.

6. Bonn ár dtuairisc, freagrachtaí agus srianta ar úsáid

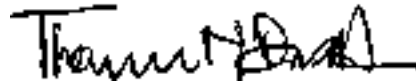
Faoi mar a mhínítear níos iomláine sa Ráiteas faoi Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí mar atá leagtha amach ar leathanaigh 33 agus 34, bíonn na stiúrthóirí freagrach as na Ráitis Airgeadais a ullmhú agus as a bheith sásta go dtugann siad léargas fíor cothrom agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí 2014 ar bhealaí eile. Tá de fhreagracht orainne iniúchadh a dhéanamh agus tuairim a chur in iúl faoi na Ráitis Airgeadais de réir dhlí na hÉireann agus na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hiniúcháireacht (sa RA agus in Éirinn). Ceanglaíonn na caighdeáin sin orainn na Caighdeáin Eitice d'Iniúcháirí de chuid na Comhairle Tuairisceoireachta Airgeadais a chomhlíonadh.

Is éard a bhaineann le hiniúcháireacht fianaise a fháil faoi na suimeanna agus an méid a nochtar sna Ráitis Airgeadais chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na Ráitis Airgeadais saor ó mhí-ráiteas ábhartha, cibé calaíocht nó earráid is cúis leis. Leis seo, áirítear measúnacht: ar cibé

acu an n-oireann na beartais chuntasaíochta do chúinsí na cuideachta agus ar feidhmíodh iad go comhsheasmhach agus ar nochtadh iad go leordhóthanach; réasúnacht na meastachán cuntasaíochta suntasach arna ndéanamh ag na stiúrthóirí; agus mar a cuireadh na Ráitis Airgeadais i láthair ar an iomlán. Lena chois sin, léimid an fhaisnéis airgeadais agus neamhairgeadais ar fad i dTuairisc na Stiúrthóirí chun neamhréireanna ábhartha leis na Ráitis Airgeadais iniúchta a aithint agus aon fhaisnéis a aithint i gcás gur cosúil gur faisnéis atá ann atá mícheart go hábhartha agus atá bunaithe ar, nó ar neamhréir go hábhartha, leis an eolas a fuaireamar le linn dúinn an iniúchóireacht a dhéanamh. Má thagaimid ar an eolas faoi aon nithe is cosúil le mí-ráitis ábhartha nó míréireachtaí, déanaimid machnamh ar na himpleachtaí dár dtuairisc.

Cé go ndeantar iniúchóireacht a dhéantar de réir ISAnna (an RA agus Éire) le dearbhú réasúnach a sholáthar go n-aithneofar míráitis nó easnaimh ábhartha, ní thugtar ráthaíocht leis go ndéanfar amhlaidh. Ina áit sin, pleanáilann an t-Iniúchóir an iniúchóireacht sa chaoi go ndéanfaidh sé nó sí amach fairsinge na tástála a theastaíonn go laghdófar an dóchúlacht, go leibhéal íseal cuí, nach sáraíonn líon na míráiteas neamhcheartaithe agus neamhbhraite comhbhailithe an ábharthacht do na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ceanglaítear orainn leis an tástail seo obair shuntasach iniúchóireachta a dhéanamh ar raon leathan sócmhainní, dlíteanas, ioncaim agus speansas chomh maith le cuid shuntasach ama ag na baill is mó taithí ar an bhfoireann iniúchóireachta, go háirithe an comhpháirtí idirghníomhaíochta atá freagrach as an iniúchóireacht, a dhíríú ar réimsí suibíachtúla den chuntasóireacht agus tuairisceoireacht, agus ar na réimsí sin amháin.

Tá an tuairisc seo á déanamh do chomhaltaí GAT amháin, mar chomhlacht, de réir alt 391 d'Acht na gCuideachtaí 2014. Rinneadh ár n-obair iniúchóireachta ionas go mbeimis in ann a rá le comhaltaí na GAT na nithe sin is gá dúinn a rá leo i dtuairisc iniúcháir agus ní chun aon chríoch ar bith eile. A mhéid is a cheadaítear leis an dlí, ní ghlacaimid ná ní ghabhaimid orainn féin freagracht d'aon duine eile seachas do GAT agus comhaltaí GAT mar chomhlacht, as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuairisc seo nó as na tuairimí atá déanta againn.

Thomas Mc Donald

le haghaidh agus thar ceann

JPA Brenson Lawlor

Cuntasóirí Cairte, Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúil

Cearnóg Argyle

Bóthar Morehampton

Domhnach Broc

Baile Átha Cliath 4

Éire

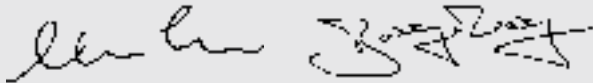
30 Márta 2017

Ráiteas Ioncaim

	Nóta	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Ioncam Úis	6	57,095	70,251
Speanas Úis	7	(33,366)	(47,003)
Glan Ioncam ó Ús		23,729	23,248
Caiteachas Riaracháin	8	(1,277)	(1,462)
Léas Oibriúcháin	8	(197)	(184)
Dímheas ar Shócmhainní Inláimhsithe	12	(102)	(21)
Gnóthachan ar Ghnáthghníomhaíochtaí roimh Ioncam / speansas		22,153	21,581
Ioncam Airgeadais	10	2	10
Speansais Airgeadais	10	-	(10)
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		22,155	21,581

Déanann na nótaí a ghabhann leis seo ar leathanaigh 55-87 dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

30 Márta 2017

30 Márta 2017

Ráiteas Ioncaim Cuimsitheach

	Nóta	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Gnóthachan ar ghnáth-ghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		22,155	21,581
Gnóthachan/(caillteanas) Achtúireachta	19	(292)	628
Ioncam cuimsitheach iomlána don bhliain airgeadais		21,863	22,209

Ráiteas ar Staid an Airgeadais

Sócmhainní	Nóta	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Airgead tirim agus a choibhéis in airgead tirim	11	5,753	199
Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	12	236	225
Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	13	3,752,330	3,739,166
Fiachóirí agus infháltas eile	14	4,330	4,503
Sócmhainní iomlána		3,762,649	3,744,093
Dlíteanais			
Rótharraingt bhainc	11	-	6,610
Urrúis fiachais in eisiúint	15, 16, 17	3,453,372	3,493,791
Iasachtaí bainc	18	158,679	114,946
Easnamh na scéime pinsean	19	311	7
Ábhair iníoctha eile		245	560
Dlíteanais iomlána		3,612,607	3,615,914
Cothromas			
Scairchaipiteal glaoite	22	39	39
Barrachas coinnithe	23	150,003	128,140
Cothromas iomlán		150,042	128,179
Dlíteanais agus cothromas iomlán		3,762,649	3,744,093

Déanann na nótaí a ghabhann leis seo ar leathanaigh 55-87 dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

30 Márta 2017

30 Márta 2017

Ráiteas ar Athruithe sa Chothromas

	Scairchaipiteal	Tuilleamh Coimeádta	Iomlán
	€ '000	€ '000	€ '000
Iarmhéid ag 1 Eanáir 2016 mar a tuairiscíodh cheana féin	39	128,140	128,179
Brabús don bhliain	-	22,155	22,155
Gnóthachain achtúireacha ar scéimeanna pinsin le sochar sainithe	-	(292)	(292)
Iarmhéid ag 31 Nollaig 2016	39	150,003	150,042

Ráitis Sreabhaidh Airgid

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Brabús don bhliain airgeadais	22,155	21,581
<i>Coigeartuithe do:</i>		
Amúchadh lascaine bhisigh ar dhliteanais	360	360
Dímheas	102	21
Costais Achtúireacha Pinsin	(292)	634
Táillí bearnaithe	250	250
Glanlaghdú in iasachtaí agus i réamhíochta go údaráis áitiúla agus Comhlachtaí Ceadaithe tithíochta	(13,144)	553,965
Glanardú i creidiúnaithe eile	(95)	-
Glanlaghdú i bhféichiúnóirí	(11)	(431)
Airgead tirim glan ginte ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	9,325	576,380
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Ceannachán do Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	(114)	(147)
Airgead tirim glan úsáidte i ghníomhaíochtaí infheistíochta	(114)	(147)
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin		
Aisíocaíocht iasachtaí	2,953	(600,321)
Airgead tirim glan úsáidte i ghníomhaíochtaí maoiniúcháin	2,953	(600,321)
Glanlaghdú in Airgead tirim agus coibhéisí airgid	12,164	(24,088)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana	(6,411)	17,677
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana	5,753	(6,411)

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais

1. Faisnéis Reachtúil

Cuideachta phoiblí theoranta is ea an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta a bhfuil sainchónaí uirthi i bPoblacht na hÉireann, uimhir chlárúcháin 87513. Tá an oifig chláráithe lonnaithe ag 46, Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2.

2. Caighdeán Chuntasaíochta a Chomhlíonadh

Tá na ráitis airgeadais ullmhaithe de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais is infheidhme sa RA agus i bPoblacht na hÉireann, arna eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais. Ní raibh aon chásanna ábhartha ann lenár imíodh ón gcaighdeán sin.

3. Beartais Chuntasaíochta

Bonn ullmhúcháin

Cuireadh i bhfeidhm na beartais chuntasaíochta seo a leanas go comhleanúnach i ndéileáil leis na míreanna ar measadh iad a bheith ábhartha ó thaobh Ráitis Airgeadais GAT.

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais de réir an choinbhinsiúin costais stairiúil de réir mar a modhnaíodh ag athluacháil ar shócmhainní áirithe seasta.

Tá na ráitis airgeadais ag cloí le FRS 102, an Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais is infheidhme sa RA agus i bPoblacht na hÉireann, arna eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, de réir mar atá fógartha ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn. Tá na beartais chuntasaíochta leagtha amach anseo thíos agus cuireadh iad i bhfeidhm go comhleanúnach i ngach tréimhse sna Ráitis Airgeadais seo.

Toisc chineál ghnó GAT agus mar gheall ar na cineálacha idirbhearta a bhíonn ar bun aige, tá na Stiúrthóirí tar éis an Ráiteas Ioncaim a chur in oiriúint do chúinsí an ghnó de réir Alt 3, Cuid II d'Acht na gCuideachtaí 2014. Roghnaigh na Stiúrthóirí a Ráitis Airgeadais a chur i láthair san fhormáid a úsáideann institiúidí airgeadais comhchosúla.

Rochtain ar Mhaoiniúchán agus Gnóthas Leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na ráitis airgeadais a ullmhú. Agus an measúnú seo á dhéanamh ag Bord na Stiúrthóirí faoi acmhainn GAT leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, chuir siad na rioscaí agus neamhchinnteachtaí suntasacha san áireamh a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar GAT, go háirithe maidir le deacrachtaí a d'fhéadfadh teacht chun cinn i ndáil le rochtain ar mhaoiniúchán.

Baineann struchtúr ráta inathraithe le formhór mór na n-iasachtaí ó GAT, agus baineann struchtúr cosúil leis sin leis an maoiniúchán a fhaightear chun na hiasachtaí sin a sholáthar. Tiomsaíonn GAT formhór a cuid maoiniúcháin trí Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) trí Chlár na Nótaí faoi Ráthaíocht de chuid GAT.

Ag deireadh 2016 bá é 2.3 bliain (2015: 2.8 bliain) meánaibíocht GAT. Cheannaigh GBCN €2.03bn in GNanna amhail ag 31 Nollaig 2016 (2015: €2.42bn).

Tá na Stiúrthóirí sásta go bhfuil raon imleor de roghanna maoiniúcháin ar fáil, ionas go mbeidh GAT in ann maoiniú leantach a sholáthar dá chustaiméirí agus go leanfaidh sé ag feidhmiú amach anseo. Tá na Stiúrthóirí deimhin de freisin, i bhfianaise go bhfuil meánré iasachtaí GAT i bhfad níos faide ná 18 mí ó dhá cheadú na Ráiteas Airgeadais seo, go bhfuil sé iomchuí i gcónaí na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh agus go leanfaidh GAT ag feidhmiú sa ghnó amach anseo.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Airgeadra feidhmiúil agus láithreoireachta

Cuirtear na ráitis airgeadais seo i láthair in euro, airgeadra feidhmiúil GAT. Ach amháin sa chás go dtugtar le fios, rinneadh an fhaisnéis airgeadais a chuirtear i láthair in euro a shlánú go dtí an míle ba chónagaraí.

Úsáid as meastacháin agus breitheanna

Bíonn ar an lucht bainistíochta, le linn Ráitis Airgeadais a ullmhú, meastacháin, breithiúnais agus toimhdí a dhéanamh a mbíonn tionchar acu ar an mbealach a gcuirtear beartais chuntasaíochta i bhfeidhm agus ar shuimeanna tuairiscithe na sócmhainní, na ndliteanas, an ioncaim agus na speansas.

Bíonn athbhreithniú á dhéanamh go leanúnach ar mheastacháin agus ar thoimhdí bunúsacha. Aithnítear athbhreithniú a dhéantar ar mheastacháin chuntasaíochta sa tréimhse ina ndéantar an meastachán a athbhreithniú agus in aon tréimhsí as sin amach a dtéann an t-athbhreithniú i bhfeidhm ina leith.

Tá na breitheanna a théann i bhfeidhm go suntasach ar na Ráitis Airgeadais, agus iad sin a mbeadh baol ann go dteastódh coigeartú ábhartha uathu sa bhliain dar gcionn, i réimsí na gcaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh a theacht i gceist maidir le hiasachtaí agus airleacain a eisíodh roimh 1986 agus maidir le hiasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe.

Caillteanas lagaithe ar iasachtaí agus ar airleacain

Tugann GAT iasachtaí d'údaráis áitiúla go príomha, don Ghníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil (LGMA) agus do CTCanna. Tá próifíl riosca creidmheasa difriúil ag na hiasachtaithe seo. Baineann an bhreith is suntasaí ar ar ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais le dearcadh na Stiúrthóirí ar riosca creidmheasa na n-iasachtaí a eisíodh i ndiaidh 1986. Is féidir míniú níos mionsonraithe ina leith seo a fháil i Nóta 20 (a).

Tugann GAT iasachtaí d'údaráis áitiúla. I gcomhthéacs a) údaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile, b) a n-ioncaim nó a gcistí a bheith ina n-urrús don íocaíocht atá dlite do GAT sna suimeanna go léir atá dlite ó údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus GAT), c) go gceadaíonn an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach iasacht airleachta d'údaráis áitiúla, d) go dtuigeann an Bord go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus iad ag freastal ar a n-oibleagáidí do GAT; agus e) nach deach aon chaillteanas do GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986, is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan údaráis áitiúla ar nó tar éis an 27 Bealtaine 1986, agus níor taifeadadh aon fhorálacha caillteanas iasachta i leith na n-iasachtaí sin.

I measc réimsí eile a bhféadfadh tionchar nach mbeadh chomh suntasach acu ar thuairisceoireacht airgeadais GAT, áirítear caillteanas de bharr lagú a d'fhéadfadh teacht chun cinn ar iasachtaí a eisíodh roimh 1986, ar iasachtaí do CTCanna agus sochair d'fhostaithe. Dlitear aon chaillteanas chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as an €9.1 milliún (2015: €10.3 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadaíodh roimh an 27 Bealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo, a chur ar an GAT. Tá comhsholáthar de €2.46 milliún aitheanta i leith na gcuntas sin. Tagair do Nóta 13 le haghaidh tuilleadh mionsonraí. Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach in 2012 agus ba é €190.88 milliún na hiarmhéideanna iomlána ag 31 Nollaig 2016 (2015: €67.16 milliún). Níor tharla aon chaillteanas iasachtaí ar iasachtaí do CTCanna agus mar sin, ní dhearnadh aon liúntais le haghaidh caillteanas ar iasachtaí.

Sochair d'fhostaithe

Feidhmíonn GAT scéim pinsin le sochair shainithe a dtagann gach ball den fhoireann faoina scáth, ach fostaí amháin atá mar pháirt do Scéim Pinsin Aonar an Seirbhís Phoiblí (Scéim Aonar), mar gur thosaigh siad fostaíocht tar éis 1 Eanáir 2013. Déantar luach margaidh sócmhainní agus luach achtúireachta dhliteanas na scéime a luacháil go bliantúil. Baineann leis sin go ndéanfaidh an lucht bainistíochta, i gcomhairle le hachtúire seachtarach, toimhdí maidir le boilsciú ar phraghasanna, ardú ar thuarastail agus ar phinsin, fáiltas ar infheistíocht agus ré saolach na bhfostaithe sa

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

todhchaí. Bíonn raon inghlactha i gceist inar féidir le meastacháin den chineál sin a theacht go dlisteanach.

D'fhéadfadh gur tionchar eile ar fad a bheadh ar na torthaí i leith na tréimhse agus ar an riocht airgeadais dá réir, dá mbainfí úsáid as malairt toimhdí. Foilsítear breis sonraí ina leith seo i Nóta 19 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

Is ionann easnamh nó barrachas glan GAT maidir lena plean pinsin le sochair shainithe agus an t-easnamh nó an barrachas faoi seach don luach cóir shócmhainní an phlean i gcomórtas le luach reatha na sochar a bheidh dlite do na fostaithe san am atá le teacht i gcúiteamh ar a gcuid fónaimh le linn na tréimhse reatha agus tréimhsí roimhe seo. Is ionann an ráta lascaire a chuirtear i bhfeidhm agus toradh an mhargaidh ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta ag dáta an chláir chomhardaithe a bhfuil dátaí aibíochta ag dul leo a thagann a bheag nó a mhór leis na téarmaí maidir le hoibleagáidí GAT. Achtúire cáilithe neamhspleách a dhéanann an t-áireamh agus is é modh chostas réamh-mheasta an aonaid a chuirtear i bhfeidhm. Tugtar gnóthachain agus caillteanais achtúireachta go díreach anonn chuig ioncam cuimsitheach eile sa bhliain ina dtabhaítear iad. Áirítear leis an tionchar ar an Ráiteas loncaim costas reatha na seirbhíse, an costas seirbhíse roimhe seo, an costas úis maidir le dliteanais na scéime, agus an toradh measta maidir le sócmhainní an phlean.

Sócmhainní agus dliteanais airgeadais

Aitheantas

Tugann an GAT aitheantas ar dtús, ar luach cóir, d'iasachtaí agus do shuimeanna ar airleacan, d'éarlaisí, d'urrúis fiachais ar eisiúint agus do bhannaí innéacsnaosctha ar an dáta a gcuirtear tús leo.

Dí-aitheantas

Stadann GAT ó aitheantas a thabhairt do shócmhainn airgeadais nuair a théann na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid ón tsócmhainn in éag, nó nuair a aistrítear na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid an tsócmhainn airgeadais a fháil trí idirbheartaíocht lena n-aistrítear an riosca ar fad agus an gnóthachan uile a bheag nó a mhór a ghabhann le húinéireacht ar an tsócmhainn airgeadais. Aithnítear mar shócmhainn nó dliteanas ar leith d'aon leas i sócmhainní airgeadais aistrithe, ar leas é a chruthaigh nó a choimeád GAT.

Stadann GAT ó dhliteanas airgeadais a aithint nuair a bhíonn na dualgais a leagtar uirthi faoin gconradh curtha di aici nó ar sin a chur ar ceal nó a dhul in éag. D'fhéadfadh GAT idirbhearta a dhéanamh trína n-aistrítear sócmhainní atá aitheanta ar a clár comhardaithe ach go gcoinníonn sí gach riosca agus gach gnóthachan araon a bhaineann leis na sócmhainní aistrithe nó sciar áirithe díobh. Sa chás go gcoinnítear na rioscaí agus an gnóthachan ar fad, a bheag nó a mhór, ní stadtar sa chás sin ó na sócmhainní aistrithe a aithint ar an ráiteas ar staid an airgeadais.

Ionstraimí Airgeadais

I mblianta airgeadais roimhe, ghlac GAT le ceanglais FRS 26 'Ionstraimí Airgeadais: Aithint agus Tomhas'. Le FRS 26, cuirtear i ngníomh na ceanglais maidir le haithint, tomhas agus cuntasaoíocht fhálaithe a bhaineann le Caighdeán Idirnáisiúnta IAS 39 'Ionstraimí Airgeadais: Aithint agus Tomhas'. Le IAS 39, éilítear Sócmhainní Airgeadais a rangú i gceann de cheithre chatagóir. Rangaigh an GAT a cuid iasachtaí d'Údaráis Áitiúla agus do Chomhlachtaí Tithíochta Faofa faoi chatagóir 'iasachtaí agus infháltais' de réir IAS 39. Mar sin aithníodh iasachtaí na Gníomhaireachta ar dtús ar luach cothrom na comaoine a íocadh, agus tomhaiseadh iad ina dhiaidh sin ar chostas amúchta lúide soláthair le haghaidh lagú. Aithníodh an t-ioncam gaolmhar ar iasachtaí agus infháltais ar bhonn ráta úis éifeachtaigh. Tá ceanglais Ailt 11 agus 12 de FRS 102 breithnithe ag an nGníomhaireacht agus cinneadh á déanamh maidir leis an gcur chuige cuntasaoíochta dá cuid iasachtaí d'Údaráis Áitiúla agus do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe.

Iasachtaí roimh Bhealtaine 1986

Bíonn GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas creidmheasa a thagann chun cinn ó mhorgáistí roimh Bhealtaine 1986, a urraítear leis an mbunmhaoín mhorgáiste. Measann an Gníomhaireacht go dtiteann na hiasachtaí seo faoi chatagóir urrús bunaithe ar shócmhainní de réir Mhír 11.6 de FRS 102, agus mar sin, go dtiteann siad faoi scóip alt 12 lena bpléitear le hionstraimí chasta airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Iasachtaí roimh Bhealtaine 1986

Tugann GAT na sainmhínithe a áirítear i míreanna 11.8 agus 11.9 de FRS 102 dá haire agus measann gurb ionann a cuid iasachtaí d'údaráis áitiúla agus ionstraimí fiachais ina mbíonn an fáltas conartha don Ghníomhaireacht ina shuim sheasta agus ina ráta seasta dearfach nó ina ráta inathraithe dearfach, agus mar sin, go gcomhlíonann siad an sainmhíniú maidir le hionstraimí airgeadais bhunúsacha.

Iasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe

Thosaigh GAT ag tabhairt iasachtaí do CTCanna in 2012. Measann an Ghníomhaireacht go gcomhlíonann na hiasachtaí a thugtar ar airleacan do CTCanna an sainmhíniú maidir le hionstraimí casta airgeadais ar an mbonn go n-urraítear na hiasachtaí trí mhuirir thairis ar na maoin bunúsacha.

Breithniú ar an gcur chuige cuntasaíochta

Éilítear le hAlt 11 de FRS 102 go ndéanfar ionstraimí Airgeadais Bhunúsacha a thomhas ag praghas an idirbhirt i dtosach báire, agus ina dhiaidh sin ar chostas amúchta agus an modh úis éifeachtaigh á úsáid. Níl aon difríocht i gceist leis an modh cuntasaíochta seo ón gcur chuige a chuir an Ghníomhaireacht chun feidhme roimhe agus ní bheadh aon choigeartuithe i gceist leis an trasdul dá bharr. Baineann Alt 11 leis an gcuid is suntasaí de leabhair iasachtaí na Gníomhaireachta, ag plé leis na hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh na Bealtaine 1986. Éilítear le hAlt 12 de FRS 102 go ndéanfar ionstraimí casta airgeadais a aithint ar luach cothrom i dtosach báire, agus gur chóir iad a thomhas ina dhiaidh sin ar luach cothrom ag deireadh gach tréimhse tuairisceoireachta. Faoi mar a tugadh le fios thuas, déanann na hiasachtaí a bheadh sa chatagóir seo iasachtaí na Gníomhaireachta a thugtar ar airleacan d'Údaráis Áitiúla roimh Bhealtaine 1986 chomh maith lena cuid iasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe. Níl i gceist leis na hiasachtaí seo ach líon an-bheag de leabhar iasachtaí iomlán na Gníomhaireachta

Measann an Ghníomhaireacht go gciallaíonn a bhfuil i gceist lena cuid gnó go gcomhlíonann an Ghníomhaireacht na ceanglais go rangófaí í mar Eintiteas Tairbhe Phoiblí (PBI) de réir FRS 100. De réir mhír 11.1A de FRS 102, féadfaidh Eintiteas Tairbhe Phoiblí a dhéanann nó a fhaigheann iasachtaí lámhaltais mar eintiteas tairbhe phoiblí tagairt a dhéanamh do mhíreanna Alt 34 den chaighdeán i gcomhair na gceanglas cuntasaíochta do na hiasachtaí sin. A mhéid a bhaineann sé leis an nGníomhaireacht, sainmhínítear iasacht dá leithéid sa chaighdeán mar cheann atá faoi bhun ráta úis an mhargaidh atá i réim, nach bhfuil infíochta ar éileamh, agus a thugtar chun cuspóirí an Eintitis Tairbhe Phoiblí a chur chun cinn. Ceadáítear le hAlt 34 den chaighdeán don úsáideoir na ceanglais maidir le haithint, tomhas agus nochtadh d'Alt 11 nó Alt 12 a chur chun feidhme. Tá an Ghníomhaireacht tar éis roghnú mar sin forálacha Alt 34 a chur chun feidhme agus leanúint ar aghaidh le bheith ag tabhairt cuntais ina cuid iasachtaí ar luach cothrom ar thomhas tosaigh, agus ar chostas amúchta agus modh an ráta úis éifeachtaigh á úsáid. Cuirtear prionsabail Alt 11 den Chaighdeán, lena gcuimsítear ionstraimí Airgeadais Bhunúsacha, chun feidhme leis seo.

I ndáil le gach Ionstraim Airgeadais eile, tá an Ghníomhaireacht sásta go gcomhlíonann siad an sainmhíniú maidir le hionstraimí Airgeadais Bunúsacha agus mar sin gur chóir leanúint ar aghaidh le cuntas a thabhairt iontu ar an gcaoi chéanna is a rinneadh i mblianta roimhe. Ní thagann aon choigeartuithe chun cinn dá bharr an trasdula leis seo.

Fritháireamh

Déantar fritháireamh maidir le sócmhainní agus dliteanais airgeadais agus cuirtear an tsuim ghlan i láthair sa ráiteas ar staid an airgeadais nuair atá de cheart ag an GAT faoin dlí, agus sa chás sin amháin, na suimeanna a fhritháireamh agus nuair atá de rún ag an GAT réiteach maidir leis an tsócmhainn ar bhonn glansuime nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a réiteach an tráth céanna. Cuirtear ioncam agus speansais i láthair ar bhonn glansuime nuair a bhíonn de rún agus d'acmhainn ag GAT na suimeanna a fhritháireamh.

Costas amúchta a thomhas

Is ionann costas amúchta sócmhainne nó dliteanais airgeadais agus an tsuim a luaitear leis an tsócmhainn nó an dliteanas airgeadais nuair a aithnítear ar dtús é, lúide aiséilíochtaí i leith na príomhshuime, móide nó lúide an amúchadh carnach, agus modh an ráta éifeachtaigh úis á chur in úsáid maidir le haon difríocht idir an tsuim a aithníodh ar dtús agus an tsuim aibíochta, lúide aon laghdú maidir le lagú.

3. Beartais Chuntasáíochta (ar lean)

An luach cóir a mheas

Bíonn an próiseas maidir le luach cóir a lua le sócmhainní airgeadais agus le dliteanais airgeadais bunaithe ar phraghasanna foilsithe an mhargaidh nó ar thairiscintí praghasanna ó dhéileálaithe i ndáil le hionstraimí airgeadais arna dtrádáil ar mhargaí beo. Maidir le luach foilsithe an mhargaidh, is ar an bpraghas tairisceana a bhunaítear é ach sin a bheith ar fáil. I gcás na n-ionstraimí airgeadais eile ar fad, socraítear an luach cóir trí mhodhanna luachála a chur in úsáid. I gcás urrús nach mbíonn luach foilsithe an mhargaidh ar fáil lena aghaidh, baineann GAT leas as teicnící meastacháin chun an luach cóir a shocrú. Áirítear ar na modhanna meastúcháin a úsáidtear, sreabhadh airgid lascainithe, samhlacha inmheánacha lena mbaintear leas as sonraí soiléire an mhargaidh nó as comparáidí le hurrúis eile atá ar aon dul, a bheag nó a mhór, leis na cinn faoi chaibidil.

Iasachtaí agus suimeanna infhaighte

Is sócmhainní airgeadais nach díorthaigh iad iasachtaí agus suimeanna infhaighte, a mbíonn íocaíochtaí seasta nó íocaíochtaí indeimhnithe ag gabháil leo agus nach luaitear ar mhargadh beo agus nach bhfuil i gceist ag GAT iad a dhíol láithreach ná sa ghearrthéarma.

Déantar iasachtaí agus suimeanna infhaighte a mheas ar dtús ar an luach cóir maidir leis an gcomaoin a fuarthas agus coinnítear ina dhiaidh sin iad arna lua de réir an chostais amúchta lúide soláthar maidir le lagú. Is ar bhonn an ráta úis éifeachtaigh a thugtar aitheantas don ioncam ó iasachtaí agus ó shuimeanna infhaighte.

Lagú a aithint agus a thomhas

Déanann GAT, tráth an chláir chomhardaithe i ngach tréimhse airgeadais, an cheist a mheas cé acu an bhfuil fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais nach ar luach cóir trí bhrabús nó caillteanas a iompraítear iad. Áirítear lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais sa chás gur léir ó fhianaise oibiachtúil gur tharla eachtra caillteanais ó rinneadh an tsócmhainn a aithint ar dtús agus go bhfuil tionchar, ar féidir é a mheas go hiontaoifa, ag an eachtra caillteanais sin ar shreabhadh airgid na sócmhainne sin san am atá le teacht.

Déanann an GAT fianaise maidir le lagú a mheas ag leibhéal sócmhainne amháin faoi leith agus ag an leibhéal tiomsaithe chomh maith. Déantar measúnú maidir le gach sócmhainn airgeadais a bhfuil suntas léi aisti féin i ndáil le lagú faoi leith maidir leis an tsócmhainn sin. Déantar gach sócmhainn shuntasach ansin nach meastar gur tharla lagú faoi leith i ndáil leo, a mheas mar thiomsú d'fhonn aon lagú a fulaingíodh ach nár tuairiscíodh go fóill a thabhairt chun aire. Sócmhainní nach bhfuil suntasach astu féin, déantar an measúnú maidir le lagú ina leith arna dtabhairt ina dtiomsú de shócmhainní airgeadais (arna n-iompar de réir an chostais amúchta) a bhfuil tréithe riosca den chineál céanna ag baint leo. Déantar caillteanas mar gheall ar lagú ar shócmhainní arna n-iompar de réir an chostais amúchta a thomhas de réir an difríocht atá idir luach iompair na sócmhainní airgeadais agus luach reatha an tsreafa airgid measta arna lascainiú de réir an ráta úis éifeachtach a bhain leis na sócmhainní ar dtús. Déantar caillteanas a aithint sa ráiteas ioncaim agus léirítear iad i gcuntas liúntais maidir le hiasachtaí agus airgead ar airleacan.

Déantar tástáil ar ar gach iasacht a ndéantar athchaibidlíocht uirthi don lagú agus i gcás ina meastar iasacht a bheith lagaithe, ardaítear foráil iomchuí chun an difríocht a chlúdach idir luach carreireachta na hiasachta agus luach reatha na sreafaí airgeadais a bheidh ann amach anseo agus iad lascainithe ag ráta úis bunaidh na hiasachta. I gcás go ndéantar téarmaí na hiasachta a athchaibidliú a ndearnadh foráil lagaithe ina leith a bhfuil difríocht shuntasach idir é agus téarmaí bunaidh na hiasachta, san anailís chainníochtúil nó cháilíochtúil, déantar an iasacht bunaidh a dhí-aithint agus déantar iasacht nua a aithint ag an luach cóir.

Déantar aon difríocht idir méid carreireachta na hiasachta agus an luach cóir a aithint sa ráiteas ioncaim.

Leantar ag aithint an úis ar an tsócmhainn lagaithe agus déantar an díscríobh tráth a meastar an iasacht iomlán nó cuid den iasacht a bheith neamh-inghabhálaíthe nó maite. Gearrtar iasachtaí a díscríobhadh i gcoinne forálacha a bunaíodh roimhe sin don lagú nó go díreach sa Ráiteas Airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Airgead tirim agus coibhéis airgid

Is é atá i gceist le hairgead tirim agus a choibhéis ná airgead tirim sa bhanc agus ar láimh agus infheistíochtaí gearrthéarmacha, i bhfoirm nótaí gealltanais nó páipéar tráchtála den chuid is mó lena mbaineann aibíocht faoi cheann trí mhí nó tráth is luaithe ná sin tráth a bhfaighte, atá so-aistrithe go dtí suim airgid thirim atá ar eolas, agus ar fíorbheag an baol go dtiocfadh athrú ar a luach. Aithnítear ioncam ó infheistíochtaí den sórt sin ar bhonn úis éifeachtaigh ar feadh na tréimhse go dtarlaíonn aibíocht.

Sócmhainní seasta inláimhsithe agus cúrsaí dímheasa

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe de réir an chostais lúide dímheas carntha agus aon lagú. Déantar an muirear maidir le dímheas a ríomh ar an mbonn seo a leanas sa chaoi is go ndéantar díscríobh ar chostas tosaigh gach sócmhainne seasta lúide an luach iarmharach i rith ré measta fiúntais gach sócmhainne seasta:

Trealamh ríomhaireachta	Líne dhíreach thar 3 bliana
Trealamh eile	Líne dhíreach thar 5 bliana

Déantar athbhreithniú go tráthrialta maidir le meastacháin i ndáil leis an ré measta fiúntais. Déantar soláthar freisin, nuair is gá sin, do lagú ar bith ar shócmhainní seasta inláimhsithe. Déantar athbhreithniú ar luach iompair na sócmhainní seasta inláimhsithe ar gach dáta tuairiscithe d'fhonn a dhéanamh amach cé acu an bhfuil aon chomhartha go bhfuil lagú i gceist. Má tá comhartha den sórt sin ann, déantar an tsócmhainn a thástáil maidir le lagú trí chomparáid a dhéanamh idir an luach iompair agus an luach a d'fhéadfaí a aisghabháil, luach is ionann agus cibé acu is airde idir an tsuim a gheofaí ón tsócmhainn a dhíol nó an luach atá leis an tsócmhainn in úsáid. Aithnítear caillteanais ó lagú sa chuntas Ioncaim Cuimsitheach.

Ús infhaighte agus iníoctha

Aithnítear ús atá infhaighte agus iníoctha maidir le hionstraimí airgeadais arna rangú mar iasachtaí agus airgead ar airleacan, agus mar dhliteanais airgeadais de réir an chostais amúchta, ar bhonn ráta éifeachtach úis. Cuirtear san áireamh leis an ríomh sin ús a fuarthas nó a íocadh, táillí agus coimisiúin a íocadh nó a fuarthas atá ina ndlúthchuid den toradh chomh maith le costais incriminteacha na n-idirbheart, nó, tréimhse níos giorra ná sin sa chás gur cuí sin, i ndáil le luach iompair glan na sócmhainne airgeadais nó an dliteanais airgeadais ar a aithint den chéad uair.

Is ionann an ráta éifeachtach úis agus an ráta trína ndéantar lascainiú ar an sreabhadh airgid measta san am atá le teacht, ar feadh ré ionchais na hionstraime.

Airgeadraí iasachta

Déantar idirbhearta ainmnithe in airgeadra seachas an euro a lua de réir na rátaí a bhí i réim tráth na beartaíochta féin. Aistrítear sócmhainní airgid agus dliteanais in airgeadra eachtrach de réir na rátaí atá i réim ar dháta an chláir chomhardaithe. Déileáiltear leis na difríochtaí malairte sa ráiteas ioncaim.

Tuairisciú teascán

Níl ach aon oibríocht amháin ag an GAT agus ní dhéantar sin ach in aon tír amháin. Déanann an bhainisteoireacht athbhreithniú ar oibríochtaí na Gníomhaireachta mar aonad iomlán agus ní dhéanann idirdhealú idir teascáin oibríúcháin. Mar sin, tuairiscítear oibríochtaí sna Ráitis Airgeadais seo mar theascán aonair.

Léas oibríúcháin

Nochtar costais maidir le léasanna oibríúcháin ar leithligh sa ráiteas ioncaim ar bhonn fabhrúithe ar feadh théarma an léasa agus modh na líne díri i bhfeidhm. Aithnítear dreasachtaí maidir leis an léas oibríúcháin ar an ráiteas ar staid an airgeadais agus scaoiltear iad ar bhonn dronnlíneach thar an tréimhse chomh fada leis an chéad athbhreithniú de réir ráta an mhargaidh atá ina chuid den léas. Déantar méadaithe boillscith i gcíos léasaithe a rangú mar costais tabhaithe.

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Ioncam airgeadais

Cuimsíonn ioncam airgeadais an t-ioncam ó ús ar chistí infheistithe. Aithnítear ioncam ó ús de réir mar a fhabhraíonn sé agus modh an ráta éifeachtaigh úis á úsáid.

4. Stádas GAT agus idirbhearta le páirtithe gaolmhara

Is cuideachta faoi theorainn scaireanna í An Gníomhaireacht Airgeadais Tithíochta cpt arna cur chun cinn ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoi théarmaí an Achta um An Gníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981. Is é an tAire Airgeadais úinéir tairbhiúil scairchaipiteal eisithe na Gníomhaireachta. Bunaíodh an GAT ina cuideachta theoranta phríobháideach ar an 8 Feabhra 1982 agus rinneadh cuideachta theoranta phoiblí di ar an 13 Eanáir 1983.

Maidir le gnáthchúrsaí gnó, is é Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ('GBCN') agus údarás áitiúla, ar comhlacht Rialtais freisin iad agus a meastar dá bharr sin gur páirtí gaolmhar atá ann, a chuireann maoiniú ar fáil do GAT. Is féidir sonraí a aimsiú i Nóta 16 faoi na méideanna a bhí gan íoc ar an 31 Nollaig 2016 faoin gclár na Nótaí faoi Rátháíocht arb é GBCN a chuireann ar fáil é.. B'ionann iomlán an chaiteachais ar ús i ndáil leis na háiseanna sin don GBCN agus €19.67 milliún i gcomhair 2016 (2015: €32.09 milliún), agus €4.36 milliún (2015: €2.53 milliún) d'údaráis áitiúla don bhliain airgeadais.

I ngnáthchúrsaí gnó, tugann an GAT cistí ar iasacht d'údaráis áitiúla, ar comhlachtaí Rialtais atá iontu agus a meastar dá bharr sin gur páirtithe gaolmhara iad. Tugtar sonraí i Nóta 6 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais faoin ús a saothraíodh ar na cistí ar airleacan sin.

Feidhmíonn Irish Life Corporate Business bainistíocht /riarach scéim phinsin na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta (féach Nóta 20) go, le héifeacht ó 1 Eanáir 2012.

I ngnáthchúrsa gnó, cuireann GAT cistí i dtaisce ó bharrachais ghearrthéarmacha a thagann chun cinn le Bainc-Aontas Éireann cpt, (atá i seilbh an stáit faoi láthair), nó an GBCN, ar chuntais na GAT a bhaineann leis an státchiste nó a bhaineann le speansais. Ba ionann agus Neamhní an t-ús a tuilleadh ar na taiscí seo le linn 2015 (2015: neamhní) agus b'ionann agus €5.75 milliún (2015: neamhní) na suimeanna i dtaisce mar a bhí an 31 Nollaig 2016.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

4. Stádas GAT agus idirbhearta le páirtithe gaolmhara (ar lean)

Idirbhearta le príomhphearsanra bainistíochta

Áirítear ar phríomhphearsanra an lucht bainistíochta na daoine sin a bhfuil d'údarás acu nó de fhreagracht orthu gníomhaíochtaí GAT a rialú, agus áireofaí orthu seo Bord na Stiúrthóirí, an Ceannasaí Cistíochta agus an Ceannasaí Airgeadais. Chomh maith lena gcuid tuarastal, íocann an Ghníomhaireacht ranníocaíochtaí le plean sochair shainithe iarfhostaíochta ar son príomhphearsanra den lucht bainistíochta. Is mar seo mar a leanas a cuimsíodh iomlán an chúitimh do phríomhphearsanra den lucht bainistíochta:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Tuarastail *	274	273
Táillí Stiúrthóirí	39	46
Ranníocaíochtaí Pinsin	42	42
	355	361

* San áireamh leis na tuarastail, tá an luach saothair don Stiúrthóir Feidhmiúcháin /Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a dtugtar sonraí i ngeall air i Nóta 9, chomh maith le príomhphearsanra bainistíochta atá ar tuarastal. Tá aon fhostaí buntábhachtach amháin den bhainisteoireacht i Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí.

5. Stádas GAT maidir le cúrsaí cánach

Faoi Alt 218 den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997, tá ioncam a thuilleann GAT de thoradh an ghnó maidir le hiasachtaí agus airleacain a dhéanamh faoi Alt 5 d'Acht na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe, 1981, saor ó Cháin Corparáide. Bíonn díolúine maidir le Cáin Chorporáide i gceist freisin maidir le hioncam atá inmhuirearaithe faoi Chás III, Sceideal D.

Faoi Alt 172(A) den Acht Comhdhlúite Cánacha 1999, tá a cheart ag an GAT díbhinní a ioc gan Cáin Iarchoimeachta Díbhinne bainte as.

6. Ioncam úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Ús ar airleacain d'údaráis áitiúla:		
Tar éis an 27 Bealtaine 1986	54,108	69,289
Roimh 27 Bealtaine 1986	(110)	2
Ús ar airleacain do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	3,097	960
	57,095	70,251

B'ionann luach iomlán an ioncaim ó ús ar shócmhainní airgeadais nach ar a luach cóir a iompraítear iad maidir leis an gCuntas ioncaim agus caiteachais agus ús comhlán €58.05 milliún, agus tá san áireamh leis sin €0.001 milliún d'ioncam airgeadais, (féach Nóta 10) i ndáil leis an mbliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 (2015: €70.97 milliún a bhfuil €0.01 milliún d'ioncam airgeadais i gceist leis).

7. Speansas úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
<i>Bannaí innéacsna sctha – ús éifeachtach</i>		
Ús ar bhannaí	-	1,928
Préimh ar fhuascailt bannaí	-	687
<i>Costais stoic agus iasachtaí</i>		
Ús is iníoctha ar iasachtaí bainc, ar pháipéar tráchtála, ar nótaí faoi ráthaíocht agus ar stoc	33,617	44,131
<i>Táillí agus speansas coimisiúin</i>		
Táillí páipéir Eurothráchtála (PE)	(251)	257
Speansas úis iomlán	33,366	47,003

8. Caiteachas nach caiteachais úis é

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
<i>Caiteachas Riaracháin</i>		
Léas Oibriúcháin (Nóta 9)	197	184
Caiteachas ginearálta, luach saothair do Stiúrthóirí agus Costais Fostaithe (Nóta 9)	1,277	1,462
Dímheas (Nóta 12)	102	21
Caiteachas riaracháin iomlán	1,576	1,667

9. Caiteachas riaracháin

Ceangaltais maidir leis an Léas Oibriúcháin

Tá ceangaltais ar GAT faoi léas oibriúcháin (áitribh oifige) íocaíochtaí bliantúla mar a leanas a dhéanamh:

Foirgnimh	€'000
Tréimhse is giorra ná aon bhliain amháin	197
Tar éis bliana ach níos giorra ná cúig bliana	788
Tar éis cúig bliana	2,613

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

9. Caiteachas riaracháin (ar lean)

Caiteachas riaracháin

Thángthas ar an gcaiteachas riaracháin tar éis muirir mar seo a leanas a ghearradh:

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Luach saothair an iniúcháir		
Iniúchadh ar Ráitis Airgeadais	26	31
Seirbhísí comhairleacha cánach	-	-
Seirbhísí eile	-	-
Luach saothair iomlán an iniúcháir	26	31
Speansais Ghinearálta	346	425
Luach saothair Stiúrthóirí		
Táillí – an Cathaoirleach	–*	–*
Táillí – Stiúrthóirí eile	39	46
Luach saothair an Stiúrthóra Feidhmiúcháin/an Phríomhfheidhmeannaigh	106	106
Ranníocaíochtaí pinsin	42	42
Luach saothair iomlán na Stiúrthóirí	184	194
Costais fostaithe (gan Stiúrthóirí san áireamh)		
Tuarastail	522	569
Costais leasa shóisialaigh	53	56
Costais seirbhíse – pinsean – faoi láthair	143	187
Costais iomlána a bhaineann le fostaithe	718	812
Speansas riaracháin iomlán	1,277	1,462

* Suim €2,586 (2015: €2,586) curtha i leith cuntais Ollscoil na hÉireann Baile Átha Cliath mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill an An Dochtúir Michelle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar Chathaoirleach ar an nGníomhaireacht le haghaidh 2016.

Ba é €274,000 (2015: €273,000) suim iomlán na dtuarastail do phríomhbhaill na bainisteoireachta. Is le haghaidh na foirne riaracháin a bhí iarmhéid de €353,000 (2015: €401,000) agus ba é €32,945 (2015: €42,975) suim an ÍMAT/ ÁSPC agus CBL ag deireadh na bliana. Ba é aonar déag (2015: aonar déag) an meánlíon fostaithe, lena n-áirítear an Stiúrthóir Feidhmiúcháin, le linn na bliana.

10. Ioncam airgeadais

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Ioncam infheistíochta ar thaiscí gearrthéarmacha	1	10
Ús a fuarthas ar iarmhéideanna airgid thirim	1	0
Glanioncam airgeadais	2	10

Speansas Airgeadais

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Costas glan úis ar scéim sochar sainithe shócmhainní dhliteanais phinsin	-	10
Speansas glan airgeadais	-	10

11. Airgead tirim agus cóibhéisí airgid

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	5,753	199
Rótharraingtí	-	(6,610)
	5,753	6,411

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

12. Maoin, innealra agus trealamh

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000
Costas nó luacháil	
Ag 1 Eanáir 2016	416
Breisiúcháin	113
Diúscairtí	-
Ag deireadh na bliana	529
Dímheas Carntha	
Ag tús na bliana	191
Táille na bliana	102
Táille ar dhiúscairtí	-
Ag deireadh na bliana	293
<i>Leabharluach gl</i>	
31 Nollaig 2016	236
31 Nollaig 2015	225

13. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Iasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla	3,468,894	3,578,860
Iasachtaí a tugadh ar airleacan do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	190,878	67,165
Iomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	3,659,772	3,646,025
Lúide: Comhsholáthar	(2,461)	(2,211)
	3,657,311	3,643,814
Dlite ó údaráis áitiúla	95,019	95,352
Iomlán na n-iasachtaí agus airleacan d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	3,752,330	3,739,166

13. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (ar lean)

Is le GAT a bhaineann dliteanais maidir le haon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir leis an €9.1 milliún (2015: €10.2 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadaíodh roimh mhí na Bealtaine 1986 a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo. Tá soláthar dar luach €2.46 milliún (2015: €2.21 milliún) aitheanta i leith na n-iasachtaí sin. Tá breis sonraí ina leith sin le fáil i Nóta 20 (a). Tá an soláthar seo bunaithe ar an meastachán is fearr de chuid GAT ar luach reatha an tsreafa airgid thirim a bheidh ann amach anseo i gcomparáid le luach iompair na n-iasachtaí faoi mar a bhí an 31 Nollaig 2016 agus é faoi réir ag athruithe sna toimhdí bunúsacha agus d'fhéadfadh go méadófaí nó go laghdófaí é i mblianta amach anseo.

I gcomhthéacs (a) gur comhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus faoi achtacháin eile iad na húdaráis áitiúla, (b) go bhfuil teacht isteach nó cistí na n-údarás áitiúil ina n-urrús i leith gach suim atá dlite don Ghníomhaireacht a íoc go cuí léi ag údaráis áitiúla (mar a leagtar síos sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil faoi seach agus an GAT), agus (c) go gceadaíonn an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla, agus (d) tuiscint an Bhoird go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla chun a n-oibleagáidí i leith na GAT a chomhlíonadh; (e) ní dheachaidh aon chaillteanais don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986; is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus ní tháifeadtar aon fhorálacha caillteanais iasachta i leith na n-iasachtaí sin. Tagair le do thoil do Nóta 20 (a) le haghaidh breis sonraí.

Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach in 2012 agus aithnítear caillteanais de bhar na n-iasachtaí seo sa mhéid go dtagann caillteanais dá leithéid chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2016 agus ní mheastar aon soláthar a bheith riachtanach i leith na n-airleacan seo faoi mar a bhí cúrsaí ag 31 Nollaig, 2016.

14. Féichiúnaí eile agus infháltais

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Méideanna dlite le ciste an PRMR	4,235	4,503
Iomlán Féichiúnaí eile agus infháltais	95	-
Iomlán Féichiúnaí eile agus infháltais	4,330	4,503

15. Úrrús Fiachais ar Eisiúint

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Páipéar Tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht (Nóta 16)	3,355,420	3,396,200
Stoc GAT 8.75% (Nóta 17)	97,952	97,591
Urrúis Fiachais Iomlána a Eisíodh	3,453,372	3,493,791

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

16. Úrrús Fiachais ar eisiúint – Páipéir Thráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Nótaí faoi Ráthaíocht		
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta	2,032,075	2,424,316
Údaráis Áitiúla	1,292,597	964,281
Ciste Comhshaoil	24,062	2,377
NR maidir le Coiste PRMR	2,376	222
Iomlán an Pháipéir Tráchtála agus na Nótaí faoi Ráthaíocht a tugadh ar airleacan	3,351,110	3,391,196
Ús is iníochta ar Pháipéir tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht	4,310	5,004
Iomlán na bPáipéar Tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht	3,355,420	3,396,200

Tagann an páipéar tráchtála agus na nótaí faoi ráthaíocht faoi lánráthaíocht an Aire Airgeadais.

17. Urrúis fiachais ar eisiúint - 8.75% Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
8.75% Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta ar parluach	95,230	95,230
Lúide: Glanspeansais neamhamúchta ar eisiúint	(428)	(789)
	94,802	94,441
Ús iníochtha ar chúpóin	3,150	3,150
Iomlán	97,952	97,591

Tá parlach d'fhuascailt agus ús ar an stoc seo go hiomlán ráthaithe ag an Aire Airgeadais. Tá sonraí faoi aibíochtaí ar urrúis fiachais san eisiúint ar fáil i dtábla i Nóta 20 (c).

18. Iasachtaí Bainc

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Iasachtaí Bainc		
Idir aon agus dhá bhliain	78,679	359
Idir dhá agus cúig bliana	-	950
Tar éis breis is cúig bliana	80,000	113,637
Iomlán	158,679	114,946

Bíonn na hiasachtaí bainc faoi ráthaíocht iomlán ag an Aire Airgeadais, ach amháin dhá áis ar luach €4 mhilliún leis an mBanc Eorpach Infheistíochta agus le Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa, chun críocha iasachtaí gan ráthaíocht do thionscadail uisce, dramhaíola agus chomhshaoil. Tugtar níos mó mionsonraí faoi aibíocht na suimeanna a bheidh dlite tar éis breis is bliana i Nóta 20(c).

19. Easnamh scéim pinsin

Feidhmíonn GAT scéim pinsin le sochair shainithe a chlúdaíonn gach fostaí buan (ach amháin fostaithe a earcaíodh tar éis an 31 Nollaig 2012). Maoinítear an scéim pinsin seo go himhneánach.

Ar an 30 Meán Fómhair 2014 a rinneadh an luacháil iomlán achtúireachta is deireanaí agus úsáid á bhaint as an Modh Comhiomlán. Ba é an toimhde ba shuntasá a bhí mar bhonn faoin luacháil achtúireachta go sáródh an ráta fadtéarma fáltais ar infheistíochtaí an boilsciú maidir le tuarastail le 2% in aghaidh na bliana.

Ar an 31 Nollaig 2016 b'ionann luach an mhargaidh ar shócmhainní an chiste agus €3.87 milliún (2015: €3.47 milliún). Tá ardú déanta ar na ranníocaíochtaí isteach sa chiste de réir moladh an achtúire. Tá an tuarascáil achtúireachta ar fáil lena grinnskrúdú ag comhaltaí na scéime.

Chun críche Shochair Scoir FRS 102, Alt 28, Leasa Foirne, tá na sonraí luachála is deireanaí tugtha cothrom le dáta go dtí an 31 Nollaig 2015 ag achtúire cáilithe neamhspleách a rinne an luacháil ar bhonn mhodh chostas réamh-mheasta an aonaid. Seo a leanas na gnéithe is tábhachtaí den bhonn tuisceana achtúireachta a úsáideadh:

	31 Nollaig 2016 %	31 Nollaig 2015 %	31 Nollaig 2014 %
Ráta ardaithe ar thuarastail	3.25	3.00	3.50
Ráta ardaithe ar íocaíochtaí pinsin	2.00	2.00	2.00
Ráta lascaine	2.00	2.50	2.00
Toimhde boilscithe	1.75	1.50	1.50
Ionchais Saoil			
Tar éis dul ar scor – fear in aois a 65	24.1 bliain	24.1 bliain	24.1 bliain
Tar éis dul ar scor – bean in aois a 65	27.8 bliain	27.8 bliain	27.8 bliain

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Féadtar anailís a dhéanamh ar (easnamh)/bharrachais na scéime mar seo a leanas:

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015	31 Nollaig 2014	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Sócmhainní Pinsin	3,869	3,471	3,192	2,699	3,381
Dlíteanais Phinsin	(4,180)	(3,478)	(3,775)	(2,785)	(4,060)
(Easnamh)/ Barrachas	(311)	(7)	(583)	(86)	(679)

Arna bhunú ar na toimhdí sin, leagtar amach sa tábla seo a leanas margadhluach shócmhainní na scéime le sochair shainithe chomh maith leis an luacháil is deireanaí maidir le dlíteanais na scéime arna n-uasdátú i ndáil le gluaiseachtaí sna toimhdí airgeadais:

	Luach ar 31 Nollaig 2016	Luach ar 31 Nollaig 2015	Luach ar 31 Nollaig 2014
	€'000	€'000	€'000
Cothromais	3,243	2,660	2,264
Bannaí	626	532	385
Maoín	-	-	50
Airgead tirim agus sócmhainní eile	-	2,914	2,660
Iomlán mhargadhluach shócmhainní na scéime	3,869	532	2,699
Luach láithreach ar dhlíteanais na scéime pinsin	(4,180)	3,471	3,192
Glan (easnamh) iomlán pinsin aitheanta sa ráiteas ar staid an airgeadais	(311)	(7)	(583)

Tá ioncam an úis ar shócmhainní plean i gcomhair 2016 ríofa bunaithe ar an ráta lascaine don bhliain roimhe, mar a bhí, 2.5%. Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2017, beidh ioncam an úis ar shócmhainní plean bunaithe ar ráta lascaine 2.0%.

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Seo a leanas na hathruithe ar luach cóir na hoibleagáidí sochair shainithe:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 1 Eanáir	(3,478)	(3,775)
Costas seirbhíse reatha agus roimhe seo	(143)	(186)
Costas Úis	(88)	(75)
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	(20)	(23)
Gnóthachain agus (caillteanais) achtúireachta	(494)	569
Sochair íoctha	43	12
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 31 Nollaig	(4,180)	(3,478)

Mar seo a leanas na hathruithe i luach cóir na sócmhainní sa phlean:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Luach cóir ar shócmhainní an phlean ar 1 Eanáir	3,471	3,192
Toradh ionchais ar shócmhainní an phlean	88	65
Ranníocaíochtaí ó fhostóirí	130	144
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	20	23
Gnóthachain achtúireachta	203	59
Sochair íoctha	(43)	(12)
Luach cóir ar shócmhainní an phlean ar 31 Nollaig	3,869	3,471

Stair na ngnóthachan agus na gcaillteanas achtúireachta:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000	31 Nollaig 2014 €'000	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
An difríocht idir toradh ionchais agus toradh iarbhír ar shócmhainní	202	59	206	404	344
Arna lua mar chéatadán de shócmhainní scéime	5.20%	1.70%	6.45%	14.97%	10.17%
Gnóthachain agus (caillteanais) achtúireachta ar dhliteanais na scéime	(494)	569	(1,342)	187	(1,725)
Arna lua mar chéatadán de dhliteanas na scéime	11.80%	16.36%	35.55%	6.71%	42.49%
Iomlán ghnóthachain agus (chailteanais) achtúireachta	(292)	628	(1,136)	591	(1,381)
Arna lua mar chéatadán de dhliteanais na scéime	6.98%	18.06%	30.09%	21.22%	34.01%

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Suim charnach achtúireachta agus caillteanas a aithníodh sa Ráiteas loncaim Cuimsitheach:

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
	€'000	€'000
Suim charnach ar 1 Eanáir	(2,392)	(3,020)
Aithníodh i rith na tréimhse	(292)	628
Suim charnach ar 31 Nollaig	(2,684)	(2,392)

Cuirtear na suimeanna a bhaineann leis an scéim shochar sainithe a aithníodh sa Ráiteas loncaim Cuimsitheach i láthair i Nóta 9.

Ranníocaíochtaí lonchais ó Fhostóirí:

	2017	2016
	€'000	€'000
Ranníocaíochtaí lonchais ó Fhostóirí	172	130

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais

Réamhrá agus léargas ginearálta

Tharlódh nochtadh i gcás GAT do rioscaí mar seo a leanas ón úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais:

- riosca creidmheasa
- riosca leachtachta
- rioscaí margaidh (lena n-áirítear ráta úis, boillsciú agus airgeadra). Cuirtear eolas i láthair sa nóta seo faoin nochtadh a bhaineann do GAT maidir le gach ceann de na rioscaí thuas chomh maith le heolas faoi chuspóirí, faoi bheartais agus faoi nósanna imeachta na GAT chun an baol ó rioscaí a mheas agus a bhainistiú.

(a) Creat bainistíochta riosca

Is ar Bhord na Stiúrthóirí atá an fhreagracht fhoriomlán maidir le Creat Bainistíochta Rioscaí a chur ar bun do GAT agus maoirseacht a dhéanamh ina leith. Tá beartais bainistíocht riosca GAT curtha ar bun na rioscaí a bhíonn roimh GAT a shonrú agus a anailísiú, chun teorainneacha agus rialuithe cuí a leagan síos agus chun monatóireacht a dhéanamh ar rioscaí agus ar chloí le teorainneacha. Déantar athbhreithniú rialta ar bheartais agus ar chórais bhainistíochta rioscaí d'fhonn athruithe ar riocht an mhargaidh, ar tháirgí agus ar na seirbhísí a tháirgtear a léiriú. Áirítear beartais ar úsáid hionstraimí díorthaigh airgeadais i Lámhleabhar Beartas & Nósanna Imeachta na GAT. Tacaíonn siad seo le GAT agus cinntíonn go gcomhlíonann sí a ceanglais faoi Shonraíocht agus Ceanglais an Aire Airgeadais arna n-eisiúint faoi fhorálacha an Achta um Idirbhearta Airgeadais Chuideachtaí Áirithe agus Chomhlachtaí Eile, 1992 agus cuireann siad sárchleachtas maidir le húsáid ionstraimí díorthaigh cisteáin san áireamh. Is í an phríomhaidhm a bhíonn le hionstraimí díorthaigh airgeadais a úsáid comhréir a dhéanamh maidir le riosca nó riosca maidir le hathruithe ionchais ar rátaí malairte eachtraí i ndáil le sócmhainní agus dliteanais GAT a chur ar neamhní.

Ceadaítear faoin 'Sonraíocht agus Ceanglais' reatha (atá bailí go 31 Nollaig 2017), atá de réir beartas a d'aontaigh an Bord, conarthaí maidir le hiomlaoid rátaí úis (€400 milliún), réamhchonarthaí malairte eachtraí (€6.0 billiún), réamhchomhaontuithe rátaí (€80 milliún), agus caidhpeanna rátaí úis (€300 milliún). Leagtar amach mionsonraí sa 'Sonraíocht agus Ceanglais' faoi na cineálacha frithpháirtithe agus faoi fhreagrachtaí an Bhoird i ndáil le bainistíocht díorthaigh.

Ní féidir idirbhearta a dhéanamh ach amháin le ceadú Phríomhfheidhmeannach GAT nó le ceadú an Cheannasaí Cistíochta nó an Cheannasaí Airgeadais (i gcás na n-idirbheart sin a bhfuil Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ag feidhmiú mar ghníomhaire/frithpháirtí, tá tugtha d'údarás do Ghníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta feidhmiú thar ceann na Gníomhaireachta. Cé nach gá ceadú foirmiúil le haon idirbheart a dhéantar, ní mór a nótáil ag an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin, ag an gCeannasaí Cistíochta nó an Ceannasaí Airgeadais) agus cuirtear na hidirbhearta seo faoi phróiseas seiceála maidir le hiniúcháireacht inmheánach go tráthrialta a fhaid agus is ann dóibh.

Cé go leagan an tábla thíos amach cuspóir na hiasachta a cuireadh ar fáil d'údaráis áitiúla, measann an Ghníomhaireacht go bhfuil dhá chatagóir iasachtaí go príomha aici le húdaráis áitiúla, mar atá, iad sin a ceadáíodh roimh agus i ndiaidh an 27 Bealtaine 1986 agus chatagóir ar leith d'iasachtaí do CTCanna. Ní hionann an phróifíl maidir le riosca creidmheasa i ndáil leis na trí chatagóir.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Riosca Creidmheasa

Is éard is riosca creidmheasa ann ná riosca caillteanais airgeadais do GAT sa chás go dteipeann ar chustaiméir nó ar fhrithpháirtí le hionstraim airgeadais na dualgais faoin gconradh a chomhlíonadh agus is i ndáil le hiasachtaí agus airgead a thugann an GAT ar airleacan dá cuid custaiméirí, údaráis áitiúla na hÉireann agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe, is mó a thagann sé i gceist. Leagtar uasnochtadh na GAT do riosca creidmheasa amach sa tábla thíos.

Sócmhainní airgeadais	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Iasachtaí ar airleacan d'údaráis áitiúla	3,468,892	3,578,860
Iasachtaí ar airleacan do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta	190,878	67,165
Iomlán na niasachtaí a tugadh ar airleacan	3,659,770	3,646,025
Lúide comhsholáthar - Údaráis Áitiúla	(2,461)	(2,211)
	3,657,309	3,643,814
Dlite ó údaráis áitiúla	95,019	95,352
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	5,753	(6,411)
Dlite ó fhiachóirí agus infháltas eile	0	0
	3,758,081	3,732,755

Ceadaítear do GAT airgead a tabhairt ar airleacan dóibh seo a leanas faoi láthair:

- údaráis áitiúla agus an earnáil dheonach tithíochta d'fhonn a úsáid acusan chun críche ar bith a bhfuil údarás leis faoi Achtanna na dTithe 1966 go dtí 2009.
- údaráis áitiúla do thionscadail chaipitil arna n-údarú faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 2002.

Déantar iarmhéideanna dlite ó Údaráis Áitiúla agus ó CTCanna a chatagóiriú mar a leanas:

Iarmhéid dlite ar airleacain	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Iasachtaí bainteach le Morgáiste Tithíochta *	1,044,240	1,133,062
Fóirdheontas Caipitil agus Cíosa	1,016,500	1,059,571
Maoiniú Idirlinne	433,098	447,639
Éadail Talún	456,009	467,819
Iasachtaí eile Tithíochta nach mbaineann le Morgáistí	516,584	470,769
Airleacain atá dlite ó údaráis áitiúla	3,466,431	3,578,860
Airleacain atá dlite ó chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	190,878	67,165
Olliomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	3,657,309	3,646,025

* Tá €11.3m d'iasachtaí a eisíodh roimh 1986 san áireamh sna hiasachtaí Morgáiste a bhaineann le Tithíocht (2015: €12.3m)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Beartais agus Nósanna Imeachta le riosca creidmheasa a bhainistiú

Comhthaobhacht

Tá dliteanas ar GAT maidir le haon chaillteanas creidmheasa a eascraíonn ar mhorgáistí a tugadh roimh Bhealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste agus árachas cosanta morgáiste mar urrús leo. Bíonn comhthaobhacht ar láimh ag na húdaráis áitiúla i bhfoirm leasanna morgáistí maidir leis an maoín agus bhíonn árachas cosanta morgáiste ag iasachtaithe aonair. Ní thagann an GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh teacht chun cinn ach amháin sa chás nach leor luach na comhthaobhachta sin chun an fiachas a scaoileadh.

Tá urrús ag GAT ar iasachtaí tar éis Bealtaine 1986, nuair a urscaoileadh muirir agus íocaíochtaí tosaíochta, ar ioncain nó ar chistí na n-údarás áitiúla d'íocaíocht dlite don GAT de na suimeanna dlite uile. Maidir le hiasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (CTCanna), ceadaítear don GAT faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Foráil Ilghnéitheach) 2002 iasachtaí a thabhairt do CTCanna.

Faoi Thionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta na Roinne Tithíochta, Pleanála, Pobail & Rialtais Áitiúil, ligeann an Roinn sin, trí údaráis áitiúla, aonaid tithíochta cuí ó CTCanna amach ar leas, a thugtar ar cíós do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údaráis áitiúla. Ceannaíonn nó tógann na comhlachtaí réadmhaoin agus maoineítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomsaíonn an CTC (ón GAT nó ón earnáil phríobháideach). Maoineoidh ioncam a gheobhaidh na CTCanna ó léas, a thóg an Roinn sin amach ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht na Gníomhaireachta.

Tá Beartas Creidmheasa ceadaithe ag GAT maidir le hiasachtaí a thabhairt do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe a cheadaigh an Bord i mí Mheitheamh 2013, agus a tugadh cothrom le dáta le déanaí i mí Dheireadh Fómhair 2016. Coinníonn an Coiste Creidmheasa rioscaí creidmheasa laistigh de theorainneacha an Bhoird agus tuairiscíonn faoi chreidiúnacht CTCanna.

Iasachtaithe lagaithe agus dlite thar téarma

Ní dhéantar measúnú ar mheastacháin maidir le luach cóir ach amháin sa chás go meastar iasacht faoi leith a bheith dlite thar téarma nó lagaithe. Seo mar leanas sainmhíniúchán maidir le dlite thar téarma agus lagaithe:

Is ionann iasacht lagaithe agus iasacht a gcinneann an GAT gur dócha nach mbeifear in ann an phríomhshuim agus an t-ús ar fad atá dlite a bhailiú de réir théarmaí an chonradh a ghabhann leis an iasacht. Sainmhínítear iasachtaí, a bhfuil íocaíochtaí úis nó íocaíochtaí príomhshuime faoin gconradh i ndáil leo, mar iasachtaí atá dlite thar a dtéarma. Ní raibh aon iasachtaí de chuid na GAT ná airgead ar airleacan dlite thar a dtéarma ar an 31 Nollaig 2016 (2015: nialas). Tá sonraí iasachtaí a bhí faoi réir athchaibidlíochta i rith na bliana i gcuid na n-iasachtaí Athchaibidlíochta den nóta seo.

Anailís ar iasachtaí d'údarás áitiúla agus do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
	€'000	€'000
iasachtaí roimh 1986	11,313	12,300
iasachtaí tar éis 1986	3,455,119	3,566,560
iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	190,878	67,165
	3,657,310	3,646,025
Comhsholáthar		
iasachtaí roimh 1986	2,461	2,211
iasachtaí tar éis 1986	-	-
	2,461	2,211

Ní fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údarás áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus ní thaifeadtar aon soláthair le haghaidh caillteanas ar iasachtaí i leith na n-iasachtaí seo. Is comhlachtaí iad údaráis áitiúla atá comhdhéanta faoi reacht. Tá gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údarás áitiúla ceadaithe ag an Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Is é tuairim láidir an Bhoird nach n-eascraíonn riosca creidmheasa, sa chomhthéacs seo.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Aithnítear caillteanais de bharr iasachtaí a tugadh do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach, sa mhéid go dtagann caillteanais chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2016.

Tá Bord na Stiúrthóirí freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar riosca creidmheasa na Gníomhaireachta lena n-áirítear:

- beartais chreidmheasa a chur le chéile i gcomhar leis an mBainistíocht maidir le coinníollacha comhthaobhachta, nósanna imeachta um doiciméadú agus cúrsaí dlí faoi chuimsiú na gceanglas reachtúla;
- an córas údarúcháin agus faomhadh a leagan síos maidir le frithpháirtithe nua (comhlachtaí nach údaráis áitiúla iad) agus rialacha maidir leis an gcomhchruinniú iasachta ina;
- athbhreithniú a dhéanamh maidir leis an gcomhlíontas i gcás beartas agus nósanna imeachta inmheánacha;
- monatóireacht a dhéanamh ar an gcaoi a nochtar an beartas maidir le hiasachtaí;
- aon iasachtaí a thugtar do CTCanna faoi théarma alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002 a cheadú agus a chinntiú go mbíonn gach iasacht a thugtar ar airleacan ag teacht le Beartas Creidmheasa na Gníomhaireachta;
- acmhainneacht chreidmheasa gach CTC a mheas agus a cheadú a thabhairt dá réir sin sula gceanglaíonn an GAT aon Mháistir-Chomhaontú maidir le hiasacht;
- cinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ar fad a bhaineann le hábhar cruinnithe i gcás an iarratais ar chreidmheas; agus
- an riosca creidmheasa a choinneáil laistigh de theorainneacha ceadaithe an Bhoird.

An Próiseas le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR)

I mí Lúnasa 2012, sholáthair an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil cúnamh d'údaráis áitiúla maidir le bheith ag déileáil le riaráiste a lucht faighte iasachtaí, trí bheith ag eisiúint treoirínte lena tugadh mionsonraí faoin bPróiseas a bhí beartaithe le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR). Léiríonn siad seo Cód Iompair an Bhainc Ceannais maidir le Riaráiste Morgáiste agus tá sé de rún acu cur chuige a chaighdeánú i leith an ardaithe atá ag teacht ar leibhéal na riaráistí in Eanáil na nÚdarás Áitiúil. Is éard atá i gceist leis an bPróiseas le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR) ná próiseas ina bhfuil cúig chéim a luadh i dtreoirínte na Roinne.

Sa chaoi go ndéanfar caillteanais amach anseo a fhritháireamh agus chun maolú a dhéanamh ar thionchar na srianta airgeadais atá le cur i bhfeidhm ar shruthanna ioncaim na n-údarás áitiúil, bhunaigh an Roinn CPRÁ préimh PRMR chun tosú ar chúlchistí a charnadh. Tá PRMR tar éis a bheith i bhfeidhm d'údaráis áitiúla ón 1 Deireadh Fómhair 2012 trí phréimh a fheidhmiú i leith gach cuntais iasachta ar ráta athraitheach ag údaráis áitiúla a bhaineann le morgáistí.

Baileoidh an GAT préimh 0.80% de PRMR (ón 1 Eanáir 2014) ar bhonn leathbhliantúil thar ceann Phainéil Bhreithniúcháin PRMR agus coinneofar i gcuntas ar leith é, ar a mbeidh ús á thuilleadh, agus é de rún ag an GAT go dtarraingeofar air, de réir mar is gá, nuair a thabharfar an t-údarú cuí. Ceannaítear Nóta faoi Ráthaíocht le Ciste PRMR i gcomhair na suimeanna a chruinnítear thar a gceann.

Bhunaigh Cumann na mBainisteoirí Cathrach agus Contae Painéal Breithniúcháin chun ciste PRMR a fheidhmiú agus chun iarratais ar chúnamh ó údaráis áitiúla faoin Scéim a mheasúnú. Tá Bainisteoir Contae, na Ceannasaithe Airgeadais agus Bainisteoir Feidhmiúcháin ar na Seirbhísí Bainistíochta Tithíochta ar an bPainéal seo. Déanfaidh údaráis áitiúla iarratais ar chúnamh ó Chiste Préimhe PRMR ar bhonn leanúnach. Cuirfear cinntí chun iarratais a cheadú/cuid díobh a cheadú in iúl don Gníomhaireacht, a dhéanfaidh socruithe ansin go n-íocfar an tsuim cheadaithe ó Chiste PRMR leis an údarás a rinne an t-iarratas, de réir teoracha a gheobhaidh siad ón bPainéal.

Ba cheart béim a leagan air nach mbeidh de ról ag an nGníomhaireacht i gCiste PRMR ach an Préimh PRMR a bhailiú, thar ceann na n-údarás áitiúil, agus na cistí sin a íoc faoi mar a iarrann an Painéal Breithniúcháin, de réir na dt teoracha a luadh thuas.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Réiteach Chiste PRMR

	€ '000
Fáltais chuig Ciste PRMR	27,822
Íocaíochtaí amach as an gCiste PRMR	(25,474)
Ús tuillte	28
Iarmhéid ag 31 Nollaig 2016	2,376

Iasachtaí Ath-idirbheartaithe

Is ionann iasachtaí faoi théarmaí ath-idirbheartaithe agus iasachtaí a ndearnadh athstruchtúrú ina leith mar gheall ar chúinsí buiséid agus i gcás go bhfuil lamháltais déanta ag GAT nach mbeadh san áireamh murach sin.

Féachann GAT le bheith ag obair leis na húdaráis áitiúla le struchtúir chuí iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh GAT téarmaí sínta a sholáthar le haghaidh iasachtaí, tréimhsí saor ó ús nó ath-idirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cuí.

I rith 2016, rinne GAT ath-idirbheartaíocht i leith luach €83.14 milliún (2015: €136.05 milliún) d'iasachtaí nár bhain le tithíocht agus €20.75 milliún (2015: €0m) i leith iasachtaí a bhain le tithíocht.

Tharla an ath-idirbheartaíocht seo i gcomhthéacs €3.47 billiún d'iasachtaí a tugadh ar airleacain d'údaráis áitiúla faoi mar a bhí 31 Nollaig 2016 agus mar sin, is ionann é agus gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta circa. 3.0% in 2016 (2015: 3.8%).

Tugadh iasachtaí lenar bhain ús amháin is nach d'fhág gur tharla lagú nó dí-aithint ar shócmhainní bunaidh na n-iasachtaí, d'iasachtaí a ndearnadh idirbheartaíocht ina leith agus a bhain le tithíocht, agus nár bhain le tithíocht, toisc nach modhnú suntasach ar na téarmaí a bhí ann. Scoireann GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh 1 bhliain amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €103.89 milliún d'iasachtaí (2015: €136.05 milliún) mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016 agus gur aithníodh €0.79 milliún (2015: €1.19 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

31 Nollaig 2016	Líon na n-iasachtaí	Luach Iompair €'000
Líon tosaigh na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid tosaigh	77	136,050
Ath-idirbheartaíocht ina leith i rith na bliana	138	103,896
Aisíoctha i rith na bliana	0	0
Lúide iasachtaí nach meastar ath-idirbheartaíocht a bheith déanta ina leith a thuilleadh	(77)	(136,050)
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid deiridh	138	103,896

31 Nollaig 2015	Líon na n-iasachtaí	Luach Iompair €'000
Líon tosaigh na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid tosaigh	106	238,950
Ath-idirbheartaíocht ina leith i rith na bliana	77	136,050
Aisíoctha i rith na bliana	0	0
Lúide iasachtaí nach meastar ath-idirbheartaíocht a bheith déanta ina leith a thuilleadh	(106)	(238,950)
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid deiridh	77	136,050

Tráth 31 Nollaig 2016, aistríodh €8.22 milliún (2015: €25.47 milliún) d'iasachtaí le haghaidh éadail talún, tráth a dtagtha in aibíocht, le bheith ina n-iasachtaí blianachta a bheadh le híoc ar ais thar tréimhse suas le 30 bliain. Is ionann an t-ús a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh ag 31 Nollaig 2016 agus €0.07 milliún (2015: €022 milliún).

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Comhchruinniúcháin

Is le húdaráis áitiúla agus le comhlachtaí tithíochta ceadaithe, a mbíonn uile faoi cheadú ón Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil, a bhaineann gach iasacht agus suim airgid ar airleacan.

Gné eile den riosca creidmheasa maidir leis an nGníomhaireacht oiread agus atá GAT nochta d'institiúidí (Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta go príomha), a bhfuil infheistíochtaí gearrthéarmacha aici léi. Amhail an 31 Nollaig ní raibh aon infheistíochtaí ag GAT (2015: €0 milliún) i NótaíCistáin le GBCN.

Is é Banc Aontais Éireann cpt an fhrithpháirtí maidir le hairgead tirim faoi láthair, agus suim de €5.75 milliún ina seilbh an 31 Nollaig 2016 (2015: €6.41 milliún barrachas iarmhéid). Ar an 31 Nollaig 2016, ba é BBB- (2015: BB) an rátáil do Bhanc Aontais Éireann ag Standard and Poor's.

(b)) Riosca Leachtachta

Is ionann riosca leachtachta agus an riosca go mbeadh deacracht ag GAT maidir le hoibleagáidí óna dliteanais airgeadais a shásamh. Rinne GAT athairgeadú ar €1.764 billiún dá chuid nótaí faoi ráthaíocht ar ráta seasta gearrthéarmach a bhí i seilbh Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN)..

Tá aibíochtaí ag na nótaí le ráta comhlútacha seo atá scartha de réir idirthréimhsí sé mhí ó Eanáir 2018 go dtí Eanáir 2021. Déantar na rátaí úis a athshocrú gach ráithe, ag corrlach de bhreis is trí mhí ag ráta Euribor, Chomh maith leis sin, tá nóta deich mbliana ag ráta seasta ag GAT dar luach €75m le GBCN a bhfuil dáta aibíochta aige i mí Iúil 2026. Chomh maith leis sin, d'aontaigh GAT idirbhearta téarma sheasta le GBCN, i gcúig cinn de thráinsí de €40m, le dáta tosaigh de mhí Mheán Fómhair 2017 agus dátaí aibíochta sa raon idir Meán Fómhair 2027 agus Meán Fómhair 2046.

Tá na NR faoi ráthaíocht Aire Airgeadais na hÉireann. I gcodarsnacht leis seo, bíonn meántearma iasachta bunaidh 26 bliain ag iasachtaí agus infháltais (2015: 26 bliain). Is ionann seo ag mímhaitseáil shuntasach sa phunann aibíochta, ach i bhfianaise na ndearbhuithe a fuarthas ón GBCN maidir le leanúnachas agus oiread na cistíochta ar ráta comhlúthach, is é tuairim an Bhoird go bhfuil dóthain acmhainní ar fáil chun freastal d'aon riosca leachtachta a eascródh as seo go ceann an chéad 24 mí eile. Tá NR ag an GAT le húdaráis áitiúla freisin agus líon beag acu leis an gCiste Comhshaoil (féach Nóta 16)

Agus riosca leachtachta á bhainistiú, coinníonn bainisteoireacht GAT cruinnithe rialta leis an GBCN, leis na Bainc, CTCanna agus le rannpháirtithe eile sa mhargadh chun an t-éileamh a bheidh ar iasachtaí amach anseo a mheasúnú, chomh maith le riachtanais mhaoiniúcháin; le rochtain ar fhoinsí maoiniúcháin a chomhaontú; le foinsí agus struchtúir mhalartacha mhaoiniúcháin a lorg; idirbheartaíocht a dhéanamh i leith téarmaí agus coinníollacha agus na tiomantais riachtanacha a fháil maidir le maoiniú. Maidir leis seo, tá an GBCN tar éis a dhearbhuí go bhfuil riachtanais mhaoiniúcháin GAT i gcomhair 2017 curtha san áireamh mar chuid den phróiseas pleanála foriomlán le haghaidh maoiniúcháin Stáit.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Leagtar amach sa tábla seo a leanas anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais ar bhonn neamhlascaine de réir aibíochta an chonartha atá fanta ag deireadh na bliana:

	Ollsreabhadh ainmniúil amach		Níos lú ná 1 mhí	1–3 mhí	3 Mhí go 1 bhliain	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
	Anonn	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
31 Nollaig 2016							
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
Nóta le Ráta Comhlútach FRN	(1,764,000)	(1,767,570)	(3,570)	-	-	(1,764,000)	-
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (LA)	(1,292,597)	(1,295,155)	(469,828)	(320,009)	(505,318)	-	-
GBCN Ráta Seasta 10 mBliana	(75,000)	(82,661)	(404)	-	(400)	(3,224)	(78,633)
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (MARF)	(2,376)	(2,376)	(2,376)	-	-	-	-
Iasachtaí BEI agus CEDB	(158,680)	(171,310)	(129)	(56)	(6,607)	(26,616)	(137,902)
Stoc le Ráta Seasta de 8.75%	(94,802)	(104,612)	-	(4,166)	(4,166)	(96,280)	-
	(3,387,455)	(3,423,684)	(476,307)	(324,231)	(516,491)	(1,890,120)	(216,535)
	Anonn	Ollsreabhadh ainmniúil amach	Níos lú ná 1 mhí	1–3 mhí	3 Mhí go 1 bhliain	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
31 Nollaig 2015							
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (LA)	(3,390,974)	(3,398,394)	(641,723)	(224,545)	(258,319)	(2,021,162)	(252,645)
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (MARF)	(222)	(222)	(222)	-	-	-	-
Iasachtaí BEI agus CEDB	(114,946)	(124,894)	(86)	(59)	(6,927)	(25,028)	(92,794)
Stoc le Ráta Seasta de 8.75%	(94,442)	(112,945)	-	(4,166)	(4,166)	(104,613)	-
Rótharraingt	(6,611)	(6,611)	(6,611)	-	-	-	-
	(3,607,195)	(3,643,066)	(648,642)	(228,770)	(269,412)	(2,150,803)	(345,439)

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Bainistíocht an riosca leachtachta

Is é beartas GAT i ndáil leis an riosca leachtachta a chinntiú, trí athbhreithniú go tráthrialta ar an riachtanas maidir le sreabhadh airgid, gur féidir léi a cuid dualgaí maoinithe a shásamh go ceann tréimhse cuí amach roimpi.

Ceadaíonn an Bord leasú síor-rialta ar an bPlean Corparáide cúig bliana sa chéad leath de gach bliain. Cuirtear i gcuntas lena linn sin ríomh inmheánach GAT féin i ndáil le hacmhainní, meastacháin faoi iasachtaí ar airleacan, iasachtaí a bheidh ag aibiú i rith na bliana agus roghanna ó thaobh maoinithe. Cuirtear athbhreithniú rialta maidir le riocht airgeadais GAT i láthair an Bhoird chomh maith le cuntais bhainistíochta mhíosúla.

Déanann an Bord athbhreithniú go rialta ar an gclár fiachais reatha, lena n-áirítear tuairisc gach ráithe ar chistí comhoiriúnacha, ar shuimeanna a fuarthas ar iasacht agus suimeanna ar airleacan de réir chineál na n-iasachtaí agus an tráth aibíochta, chomh maith le mionchuntas ar chaipiteal, struchtúr rátaí úis, comhdhéanamh an airgeadra, costais iasachta, agus próifíl aibíochta.

Déanann GAT maoiniú ar a cuid oibriúcháin trí mheascán d'eisiúintí bannaí, páipéar Eurothrachtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht, rótharraingtí bainc agus brabús coinnithe. Bhí €2.03bn de GNanna ceannaithe ag an GBCN mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016 (2015: €2.42bn).

Mar gheall ar na dearbhuithe atá an GBCN tar éis a thabhairt maidir le leanúnachas agus oiread na cistíochta ar ráta comhlúthach, is é tuairim an Bhoird go bhfuil dóthain acmhainní ar fáil chun freastal d'aon riosca leachtachta a eascródh as seo go ceann an chéad 12 mí eile. Tá NR ag GAT le húdarais áitiúla freisin agus líon beag acu leis an gCiste Comhshaoil (féach Nóta 16).

Bíonn áiseanna rótharraingthe na GAT (€50 milliún ar fáil ar 31 Nollaig 2016) faoi réir ag athbhreithniú bliantúil ag baincérí na GAT. Tá roinnt iasachtaí meántearma ar ráta seasta eistithe ag an GAT roimhe seo d'údarais áitiúla ar mhaithe le tithíocht agus cúrsaí a bhaineann le tithíocht agus rinne an GAT maoiniú i ndáil leis na hiasachtaí sin le Nótaí Meántearma ar 8.75% ráta seasta comhoiriúnach. Mar gheall air sin, tá comhoiriúnú iomlán déanta ar na hiasachtaí ó thaobh téarma agus ráta úis agus níl aon riosca leachtachta i gceist leo.

Faigheann GAT iasachtaí ar rátaí comhlúthacha den chuid is mó.

Ba é 0.72% é arna thabhairt de réir na bliana i gcomparáid le 0.95% sa bhliain 2015 a bhí i gceist le meánchostas fhiachas na GAT sa bhliain 2016.

(c) Rioscaí margaidh

Is ionann riosca margaidh agus an baol go rachadh athrú ar phraghsanna an mhargaidh, mar shampla rátaí úis agus rátaí malairte eachtraí, i bhfeidhm ar ioncam GAT nó ar luach na n-ionstraimí airgeadais atá ina seilbh. Is é cuspóir na bainistíochta rioscaí margaidh go laghdófar oiread agus is féidir nó go bhfaighfear réidh go hiomlán le nochtacht do rioscaí an mhargaidh.

Bainistíocht rioscaí margaidh

Dealaíonn GAT rioscaí margaidh a dheighilt ina rioscaí a bhaineann le hathrú ar rátaí athraitheacha úis, i rátaí malairte eachtraí agus i mboilsciú. Déantar bainistíocht ar nochtadh do riosca maidir le rátaí úis trí neamhréir idir a bhfuil faighte ar iasacht agus a bhfuil tugtha ar airleacan ag an GAT faoi scáth gach clár faoi leith - ráta innéacsasctha, ráta seasta agus ráta comhlúthach, a chúngú oiread agus is féidir sin. Cuirtear na neamhchinnteachtaí seo a leanas san áireamh agus an beartas á shocrú i leith:

- cásanna in ar féidir le iasachtaithe iasacht a fhuascailt gan phíonós;
- cásanna ina bhféadfadh nach mbeadh glacadh i gcónaí ag margáí speisialaithe (e.g. innéacsasctha) le heisiúintí agus le fuascailtí; agus,
- cásanna ina bhfuil gnó na GAT faoi réir athruithe i mbeartas rialtais.

Is é cur chuige ginearálta GAT i ndáil le bainistiú nochtadh riosca ó thaobh rátaí úis ná corrlaigh a shaothrú chun cur leis an mbrabúsacht agus beart a dhéanamh chomh maith trí rátaí úis a shocrú lena gcosnaítear an GAT ar rioscaí iarmhairte, de réir mar a fheictear sin, trí thagairt a dhéanamh do chásanna agus do thoimhdí éagsúla. Déanann an Bord measúnú ar an gcás go rialta agus socraíonn leibhéal na gcúlchistí atá de dhíth uair sa bhliain.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Déantar anailís ar na holldliteanais airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Ráta seasta	190,273	54,426
Ráta Comhlúthach:		
Euribor	3,574,505	3,685,042
	3,764,778	3,739,468

Thug GAT airleacain nua ar ráta seasta agus ráta comhlúthach i rith na bliana airgeadais. Ráta seasta €139.27 milliún: ráta comhlúthach €102.78 milliún. (2015: Ráta seasta €0.10 milliún; Ráta comhlúthach €152.47 milliún). Rangaítear airleacain innéacsna GAT mar shócmhainní ar ráta comhlúthach. Próifíl riosca maidir le ráta úis ar shócmhainní airgeadais mar a bhí ag:

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
Meánráta úis seasta ualaithe	3.24%	4.63%
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	1.51%	1.72%
Meántréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta	23.4 bliain	20.6 bliain

Is iasachtaí ar feadh 25 go 30 bliain a eisítear cuid mhór de na hiasachtaí ar ráta seasta ó GAT. Is ar feadh tréimhsí i bhfad níos giorra ná sin, téarmaí iasachta idir cúig agus deich mbliana ar an meán, a shocraítear iasachtaí nua a tugadh ar airleacan ón 27 Bealtaine 1986 ar aghaidh. Iasachtaí d'údaráis áitiúla ar feadh tréimhsí idir aon bhliain amháin agus caoga bliain atá i gceist leis na hiasachtaí ar ráta comhlúthach. Bunaithe ar iarmhéideanna iasachta bunaidh ar airleacan, is téarma 26 bliain (2015: 26 bliain) an meán téarma bunaidh ualaithe le haghaidh iasachta bunaidh.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Déantar anailís ar phríomhshuimeanna na ndliteanas airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2016 €'000	31 Nollaig 2015 €'000
Ráta seasta	249,802	124,441
Ráta Comhlúthach:		
Euribor	3,354,790	3,476,142
Príomh	-	6,611
	3,604,592	3,607,194

Próifíl riosca ráta úis na ndliteanas airgeadais mar a bhí ag deireadh na bliana dar dáta:

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
Meánráta úis seasta ualaithe	6.97%	3.99%
Meánréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta (blianta)	11 bliain	6.6 bliain
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	0.62%	0.83%
Meánréimhse ualaithe dá bhfuil dliteanas ar ráta úis athraitheach socraithe (laethanta)	115 lá	97 lá

Áiríonn na dliteanas ag ráta comhlúthach Gnanna GAT, an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta agus Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa. cuimsíonn na fiachas seo fiachas gearrthéarmach atá praghsáilte bunaithe ar innéacs athraitheach (Euribor). Tá na Stiúrthóirí den tuairim go bhfuil an fiachas seo rangaithe go cuí mar ráta comhlúthach.

Cuimsíonn na dliteanas airgeadais ar ráta comhlúthach iasachtaí baine agus Nótaí faoi Ráthaíocht lena ngabhann ús ar rátaí a shocraítear roimh ré ar feadh tréimhsí idir trí mhí agus sé mhí trína gcur i gcomórtas le Euribor® trí mhí agus sé mhí agus dliteanas innéacsnaastha lena ngabhann ús ar rátaí a ríomhtar i gcomórtas leis an Innéacs Praghsanna Tomhaltais in Éirinn.

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht chonarthaí agus athphraghsáil sócmhainní airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht 31 Nollaig 2016 €'000	Athphraghsáil 31 Nollaig 2016 €'000
Aibíocht agus ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	100,772	3,576,721
Suimeanna dlite idir aon mhí agus trí mhí	-	-
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	463,103	1,895
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	15,721	564
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	6,957	487
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	22,325	149
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	14,021	25
Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,141,879	184,937
	3,764,778	3,764,778

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

	Aibíocht 31 Nollaig 2015 €'000	Athphraghsáil 31 Nollaig 2015 €'000
Aibíocht agus ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	279,993	3,687,646
Suimeanna dlite idir aon mhí agus trí mhí	-	-
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	280,994	1,164
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	13,491	3,274
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	18,831	979
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	8,323	664
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	24,096	182
A Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,113,740	45,559
	3,739,468	3,739,468

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht agus athphraghsáil phríomhshuimeanna na ndliteanas airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht €'000	Athphraghsáil €'000
Aibíocht, bearta leachtachta agus ráta úis dliteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2016		
In aibíocht i mí amháin nó níos lú	707,056	749,162
In aibíocht idir mí amháin agus trí mhí	300,987	333,487
In aibíocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	504,542	508,141
In aibíocht i níos mó ná 1 bhliain agus níos lú ná 2 bhliain	598,802	598,802
In aibíocht i níos mó ná 2 bhliain agus níos lú ná 3 bliana	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 3 bliana agus níos lú ná 4 bliana	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	252,000	252,000
In aibíocht i níos mó ná 5 bliana	233,205	155,000
	3,604,592	3,604,592

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

	Aibríocht €'000	Athphraghsáil €'000
Aibríocht, bearta leachtachta agus ráta úis dliteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2015		
In aibríocht i mí amháin nó níos lú	648,048	692,785
In aibríocht idir mí amháin agus trí mhí	224,118	259,118
In aibríocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	257,999	292,849
In aibríocht i níos mó ná 1 bhliain agus níos lú ná 2 bhliain	504,000	504,000
In aibríocht i níos mó ná 2 bhliain agus níos lú ná 3 bliana	599,392	598,442
In aibríocht i níos mó ná 3 bliana agus níos lú ná 4 bliana	504,000	504,000
In aibríocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	504,000	504,000
In aibríocht i níos mó ná 5 bliana	365,637	252,000
	3,607,194	3,607,194

Áiseanna tiomanta neamhtharraingthe

Bhí luach €291.3 milliún (2015: €185.05 milliún) d'áiseanna tiomanta neamhtharraingthe ag GAT mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2016, is iad seo na suimeanna seo atá fós le tarraingt ar áiseanna tiomanta ceadaithe.

Íogaireacht i leith riosca ráta úis

Bheadh tionchar ag anailís ar íogaireacht GAT i leith ardú nó laghdú i rátaí úis margaidh (ag glacadh leis go mbíonn seasamh cláir chomhordaithe seasta ann) ar ghnóthachain / (caillteanas) don bhliain airgeadais mar seo a leanas:

	100 bp d'ardú comhthreomhar €'000 gnóthachan	100 bp de laghdú comhthreomhar €'000 cailteanas	50 bp d'ardú comhthreomhar €'000 gnóthachan	50 bp de laghdú comhthreomhar €'000 cailteanas
Ag 31 Nollaig 2016	6,671	(11,139)	3,336	(3,707)
Ag 31 Nollaig 2015	8,571	(10,422)	4,286	(4,410)

Rinneadh na figiúirí thuas a ríomh trí mhaoiniú PE ar ráta athraitheach ar na dátaí thuas leis na hiarmhéideanna gan íoc ar iasachtaí ar airleacan ar ráta athraitheach a fhritháireamh. Glactar le meánfhigiúr lárphointe don bhliain de réir an fhéilire, ó thaobh méaduithe ar rátaí úis thuas. Ní bhíonn suimeanna ar airleacan ar ráta seasta ná maoiniú ar ráta seasta íogair maidir le hathruithe i rátaí úis an mhargaidh agus, dá bhrí sin, ní chuirtear san áireamh san anailís seo iad.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Luach Cóir

Leagtar amach sna táblaí seo a leanas luach cóir na sócmhainní agus na ndliteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2016 agus an 31 Nollaig 2015.

Táthar den tuairim gur meastachán réasúnta ar an luach cóir an tsuim ghlanluacha a luaitear le gach sócmhainn nó dliteanas eile nach ar a luach cóir atá sé á iompar. Cuirtear faisnéis le haghaidh iasachtaí i láthair thíos:

	Luach Annon €'000	Luach Cóir €'000
31 Nollaig 2016		
Sócmhainní airgeadais		
<i>Iasachtaí agus Infháltais:</i>		
Ráta Seasta	190,273	232,223
Ráta comhlúthach	3,574,505	3,954,126
	3,764,778	4,186,349
Dliteanais airgeadais		
Ráta seasta	249,802	260,176
Ráta comhlúthach	3,354,790	3,354,790
	3,604,592	3,614,966

Táthar den tuairim gur meastachán réasúnta ar an luach cóir an tsuim ghlanluacha a luaitear le gach sócmhainn nó dliteanas eile nach ar a luach cóir atá sé á iompar. Cuirtear faisnéis le haghaidh iasachtaí i láthair thíos:

	Luach Annon €'000	Luach Cóir €'000
31 Nollaig 2015		
Sócmhainní airgeadais		
<i>Iasachtaí agus Infháltais:</i>		
Ráta seasta	54,426	78,169
Ráta comhlúthach	3,685,042	4,074,934
Innéacsnaistha	-	114,691
	3,739,468	4,267,794
Dliteanais airgeadais		
Ráta seasta	124,441	143,383
Ráta comhlúthach	3,476,142	3,476,142
Príomh	6,611	6,611
Innéacsnaistha	-	-
	3,607,194	3,626,136

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Feidhmíonn GAT i margadh sách speisialta lena bhfreastalaítear ar riachtanas le maoiniú d'údaráis áitiúla agus don tithíocht shóisialta. Is deacair mar sin faisnéis mhargaidh a fháil ar a ríomhaí luach cothrom dá sócmhainní agus dliteanas innéacsnaasctha agus ar ráta seasta. Táthar tar éis luachanna cothroma sócmhainní agus dliteanas airgeadais ar ráta seasta a lascainiú agus úsáid á baint as torthaí bhannaí ábhartha de chuid Rialtas na hÉireann de réir mar a bhí ar dháta an ráiteas ar staid an airgeadais. Tá seo bunaithe ar a nochta is atá an GAT do rioscaí ceannasacha faoi mar a phléitear sa chuid den nóta seo a bhaineann le rioscaí ó thaobh leachtachta. Faoi mar a bhí amhlaidh sa bhliain roimhe, taispeántar sócmhainní agus dliteanas ar ráta comhlúthaigh ar an luach par atá dlite dóibh toisc gur téarma gearrthéarmach a n-aibíochtaí.

Is ionann luach cóir shócmhainní na GAT arna ríomh agus €4.19 billiún (2015: €4.27 billiún) agus tá luach cothrom a cuid dliteanas measta ag €3.61 billiún (2015: €3.62 billiún). D'fhéadfadh suim difriúil go maith teacht chun cinn dá mbeadh duine le húsáid a bhaint as toimhdí malartacha le luach cothrom a ríomh. Níor áiríthe figiúr na bliana roimh ré ach an fiachas de stoc ag ráta seasta agus tá sé sin athluaite anois ionas go n-áireofaí gach fiachas ag ráta seasta ag deireadh na bliana.

Agus sin á roghnú mar mhodheolaíocht, socraíodh gur thug a luach trí thagairt do rátaí inathraitheacha, léargas níos cruinne ar an scéal agus go rabhthas in ann idir shócmhainní agus dhliteanas a mheasúnú ar bhonn cosúil le chéile.

21. Gluaiseacht in airgead tirim, acmhainní leachtacha agus airgeadú

	Ag 31 Nollaig 2015	Sreabhadh Airgid	Gluaiseachtaí Neamh-airgid	Ag 31 Nollaig 2016
Anailís ar athruithe ar ghlan-suim an fhiachais	€'000	€'000	€'000	€'000
Airgead tirim agus a choibhéis	199	5,554	-	5,753
Rótharraingt	(6,610)	6,610	-	-
	(6,411)	12,164	-	5,753
Nótaí faoi Ráthaíocht	(3,391,196)	40,086	-	(3,351,110)
Iasachtaí Bainc	(114,946)	(43,734)	-	(158,680)
Stoc 8.75% GAT 2018	(94,441)	-	(360)	(94,801)
Ús iníoctha ar áiseanna	(8,154)	695	-	(7,459)
	(3,608,737)	(2,953)	(360)	(3,612,050)
Glanfhiachas	(3,615,148)	9,211	(360)	(3,606,297)

B'ionann na fáлтаí ó iasachtaí a eisíodh le linn 2016 agus €34.09 billiún (2015: €40.34 billiún) agus b'ionann aisíocaíocht iasachtaí le linn 2016 agus €34.11 billiún (2015: €40.37 billiún).

22. Scairchaipiteal

Tá 30,000 gnáthscair ann ar luach €1.30, iad údaraithe, leithroinnte, glaoite agus láníoctha sa chaoi agus go mb'ionann a luach iomlán agus €39,000 ar an 31 Nollaig 2016 agus ar an 31 Nollaig 2015.

23. Réiteach an bharrachais choinnithe

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
	€'000	€'000
Barrachas coinnithe ag tús na bliana	128,140	105,931
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	21,863	22,209
Barrachas coinnithe ag deireadh na bliana	150,003	128,140

24. Réiteach chistí na scairshealbhóirí

	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015
	€'000	€'000
Cistí scairshealbhóirí ag tús na bliana	128,179	105,970
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	21,863	22,209
Cistí scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	150,042	128,179

25. Ceangaltais maidir le hiasachtaí

Maidir le hiasachtú ionchais de chuid GAT do CTCanna, ceadaíodh iarratais ar iasachtaí de €233.0 milliún ach nár tarraingíodh síos an 31 Nollaig 2016. (2015: €113.4 milliún).

26. Imeachtaí tar éis ráiteas um staid airgeadais

Níor tharla aon imeacht suntasach tar éis dheireadh na bliana a d'fhágfadh go dteastódh nochtadh nó coigeartú ar na cuntais.

27. Dlíteanas Teagmhasach

Níl aon díbhinn le fógairt i gcomhair 2016.

28. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'aontaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais iniúchta, atá de réir an leagan amach atá ceadaithe ag an Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, ar an 30 Márta 2017.

Faisnéis Chorporáideach

Rúnaí

Tom Conroy, ACMA, CGMA

Oifig Chláraithe

46 Faiche Stiabhna,
Baile Átha Cliath 2.

Uimh. Chláraithe: 87513

T +353 1 872 5722

F +353 1 872 5878

R cosec@hfa.ie

G www.hfa.ie

Iniúcháirí

JPA Brenson Lawlor Cuntasóirí Cairte,
Cearnóg Argyle,
Bóthar Morehampton,
Domhnach Broc,
Baile Átha Cliath 4.

Aturnaetha

McCann FitzGerald,
Riverside One,
Cé Sir John Rogerson,
Baile Átha cliath 2.

Baincéirí

Bainc-Aontas Éireann cpt.
Ionad an Bhainc,
Droichead na Dothra,
Baile Átha Cliath 4.

